

KATOLIŠKI MISIJONI

V ČAOTUNGU JE SPET BOLJE

Naš priljubljeni misijonski zdravnik dr. Janez Janež nam je 14. februarja pisal pismo, ki smo ga prejeli sredi marca. V njem nam pošilja tudi goriljo sliko, na kateri ga vidimo skupaj z nekaterimi bolniki. Pismo nam prinaša veselo vest, da so se razmere v čaotungu v zadnjem času znatno zboljšale in da naj jim spet pošiljajmo "Duhovno življenje". Iz obširnega pisma radi pomanjkanja prostora povzemamo samo nekatere zanimivosti.

SPREMEMBA NA BOLJE KAR ČEZ NOČ

"Po strahovalnih napadih, katere smo kar dobro prestali, je sledil denarni napad. Pred novim letom smo prejeli poziv plačati visoko vsoto v treh dneh. Ljudje se zelo boje, da bi nas izgubili, zato so nam kar sami prišli po-

nujat brezobrestna posojila in smo zahtevano vsoto v redu plačali... Za novo leto so nam najvišji predstavniki rdečih poslali voščila... Izgleda, da so spremenili taktiko in po nemirnih tednih zonet kot preje vozimo. Bolnišnica je polna bolnikov — zunanjih in notranjih — vkljub zimi in kitajskemu novemu letu. Vsakdo od nas je odločen vztrajati, dokler mu bo količkaj mogoče delati." — Nato dr. Janež popisuje, kako so se prišli opravičevati glede pobega treh njih uslužbenk k rdečim, radi nadlegovanja v zvezi z njih radioaparatom, o čemer nam je bil pisal, itd. Nadaljuje: "Njihovi doktorji se ne dajo primerjati z našimi strežniki in bodo sedaj imeli šestmesečni tečaj v naši bolnišnici! Naš kitajski doktor bo tudi eden od predavateljev. Pred kratkim so

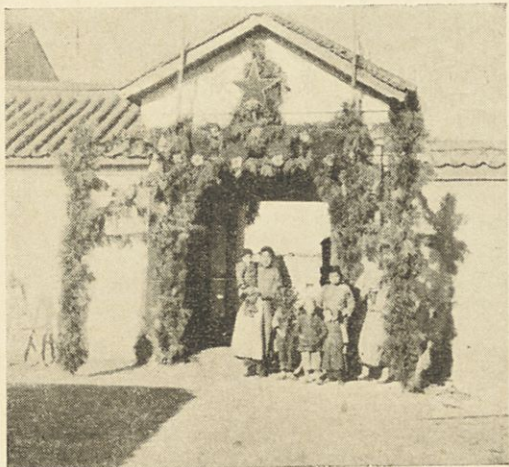

Ta slika kaže Kraljico Indije, spodnja pa za kit. novo leto okrašeni vhod v mis. bolnišnico v Čaotungu.

to šolo odprli s slovesnim kosilom. Ob tej priliki je rdeči šef vprašal našega doktorja, kako je z menoj, če sem res zadovoljen in če mislim na odhod. Rekel mu je, da je celo Kino obhodil in nikjer videl takih operacij kot pri nas, da me za nobeno ceno ne smejo pustiti s Kitajske, itd. Tudi naš doktor mu je začel peti lavorike o naši bolnišnici, vse razne težke primere opisal... Sedaj jim moramo sporočiti vsako težjo operacijo, da pošljejo k nam praktikante gledat..."

SPLOŠNO STANJE MISIJONOV

Po raznih razmišljanjih o vzrokih, da se je položaj tako obrnil, naš doktor nadaljuje s

sled čimi zanimivimi izvajanjem o splošnem položaju misijonov na Kitajskem v teh razmerah:

Morda je misijonskim bolnišnicam od vseh misijonskih ustanov še najlažje. Težje je s šolami in drugimi ustanovami. Ne gre rdečim več samo za dajatve v rižu in denarju, sedaj jim gre za vero samo in njena načela, ki so jim trn v peti. Povsod iščejo odpadnikov, ki bi z njimi ustanovili nekako narodno krščansko cerkev. Najraje bi združili vse v eno: mohamedance, protestante in katoličane. Katoličani imajo najtežje stališče, ker so znani kot najbolj "zakrknjeni", vdani Rimu in Cerkvi, ki ji še veleposestništvo očitajo. Protestantom je že zato lažje, ker je samo v Kini nad 50 različnih sekt, imajo svobodo kritiziranja, in nimajo glave, ki bi jih ljubila, pa tudi posvarila, ko je čas za to. Najlažje stališče pa imajo muslimani, ker jih vlada sploh ne smatra toliko kot verstvo, ampak narodno manjšino, okrog katere v rokavicah hodijo. Med protestanti dobe rdeči povsod dosti slug, dočim so med katoličani redki in mi ni v bližnji okolici znan noben primer odpadništva med klerom. Zlasti domači kler se zcnkrat odlično drži, dasi je pritisk nanje silen. Kadar molite za misijone, ne pozabite moliti v prvi vrsti za stalnost domačega klera. To priporočite vsem prijateljem misijonov! Tudi v te namene prirejte mesečne molitvene ure za misijone. Danes se tujec ne more ganiti, le še domača duhovščina ima vsaj ponekod še prosto pot. Njim je treba pomagati!

MONS. KEREC SE MORDA POVRNE

Naš monsignor Kerec še vedno v Kunmingu tiči in ne more nazaj. Nekaj smo čuli, da se tu naši rdeči zanimajo za njegov povratek, ker bi radi kaj zidali, pa inženirja nimajo, vedo pa dobro, da je naš monsignor izvrsten arhitekt. Upajmo, da se kmalu vrne med nas. Pred kratkim je kot vodja prefekture nakažal lepo pomoč bolnišnici in se mu moram na tem mestu zahvaliti zanj! Je sicer izven svoje prefekture, a v neprestanem stiku z nami in nam na vse načine pomaga, kar mu je od tam v kakem oziru še bolj omogočeno, zlasti glede denarja, ker v velikem mestu se lažje kaj dobi. Je pa tudi skrben oče nas vseh, nas bodri, opominja, svetuje in tudi svari, če treba...

PROTESTANTI SO NAS POVABILI

V kroniko naše bolnišnice še tole: V protestantski bolnišnici, o kateri sem Vam že nekaj pisal, je še 7 Angležev, ki nestrpnost čakajo na odhod, a jim že tri mesece dovoljenja ne dajo. Ves misijon z bolnišnico vred so prepustili Kitajcem, vendar njih zdravniško osebje do odhoda še sodeluje z njimi. Pred kratkim so nas prišli prositi, da naj pridem jaz v njihovo bolnišnico operirati ženo njihovega šefa. Boleha že deset let na želodec. (Ulcus s stenozo pilora.) Pregledali smo jo na našem rentgenu in pred nekaj dnevi sva jo z našo sestro Martino in našimi instrumenti mahnila čja. Angleška doktorica je narkotizirala, njihov kitajski operater in ena Angležinja sta asistirali, naša s. Martina in ena angleška "nurse" sta instrumentirali, jaz sem pa rezal. Odrezali smo pol želodca in naredili nov iz-

hod. Opracija je bila v dobri uri končana. Bolnici gre izvrstno in bo kmalu shodila. O tem seveda vse mesto govori. Na stvari nič posebnega, vendar je tako tudi ta protestantska postojanka s tem sama od sebe padla in je to za našo misijonsko bolnišnico velik plus."

TOPLI SPOMINI IN POZDRAVI

Ob koncu pisma doktor sporoča prisrčne pozdrave svojim prijateljem in znanec v Argentini in po svetu. Ker nekatere še posebej omenja in bi uredniku posebno sporočanje teh preveč skrbi in potov povzročilo, zato jih navaja kar na tem mestu:

"Lepo pozdravite vse znance! Ali je gospod Miloš še pri moči? Menda mu topla klima in pivo še nista prevč srca zdelala?! In g. Mali? Pozdravite ga in povejte, da naše sestre rade njegove pesmice čitajo in pravijo: Zakaj ni podpisano "Gregor Véliki"... Večkrat jim moram ponoviti zgodbo, ki sem jo doživel, ko sem v spitalskem farovžu slovo jemal. Pa sta tedaj prišli k Mallju dve deklici in ga prosili, naj jima naredi kakšno pesmico. "Kakšno pa?", ju je vprašal. "Tako za pet šillingov," sta mu odgovorili... Segel sem g. Mallju v roke in mu za slovo rekel, naj še zame eno pesmico skuje, ko bom v misijonih, ampak vsaj tako za deset šillingov, da bo že g. Lenček plačal namesto mene... — G. misijonar Cukale v Indiji sprašuje o nas? Mu je čudno pri srcu, ko že rdeči hudič s Tibeta nanje škili? Pozdravljam iz vsega srca akcijo za Poderžajevo cerkev, ki naj bi pri rojakih našla tako lep odziv kot ona za naš rentgen! Pozdrave družini Brodnikovi, Mozetiču, Rakovcu, Glavičevim, pisarniškim in drugim!"

MISIJONSKI DAN BOLNIKOV

Za nami je Velika noč z Velikim petkom in dnem Vstajenja. Spet smo doživljali tako pomembno resnico iz duhovnega življenja, da je boguvdano trpljenje, kot ga prinašal Kristus, trpečemu samemu v vstajenje in poveljanje, bližnjemu pa v rešenje.

Za Cerkev Kristusovo je današnja doba ena najbolj odločilnih, doba borbe s silami teme takorekoč na življenje in smrt. Države za velike borbe okličejo mobilizacijo. Tako tudi Cerkev pregleduje vrste svojih vernih in išče, kaj bi bilo še uporabno in koristno za boj in zmago na duhovnem polju.

Pred očmi ima križče potrebe boja na misijonskem polju, kjer njenim zvestim vojščakom vsega tako primanjkuje, najbolj pa morja milosti, ki bi delale čudeže spreobrnjenj v dušah. Zlasti nekatere pokrajine in nekatere verstve, kakor na primer mohamedanizem, so obdana s tako neprodornim zidom fanatizma, da vsa običajna zunanja misijonska sredstva popolnoma odpovedo. Le eno sredstvo je učinkovito: molitev in žrtev, ki prodira oblake, pa tudi trdi in mrzli oklep mohamedanizma, počasi sicer in neopazno, a

učinkovito, podobno kakor voda dolbe kamen, ki nepristano žubori prek njega ali tudi le s padajočimi kapljicami udarja po njem.

Trpljenje, ki navdaja zlasti bolnike, je kakor taka vodna velesila, ki zmore izglediti in prebiti še tako trd kamen, še tako trdo misijonske ledino. Koliko je bolnikov na svetu in koliko trpljenja morajo prenašati! A velikokrat so te reke trpljenja kakor hudourniki, ki se brez haska izgube v puščavskem pesku življenja. Kaka škoda, kaka izguba! Če bi vsi bolniki znali prav trpeti, to se pravi, svoje trpljenje vdano v božjo voljo nositi in ga za potrebe božjega kraljestva na zemlji žrtvovati, kako lažje bi to trpljenje prenašali, kako bi se v njem poveljčali, in zlasti, koliko bi z njim dušam in Cerkvi pomagali!

Cerkvi se škoda zdi teh silnih energij, ki gredo v izgubo. Zato organizira razne Apostolate trpljenja, ki naj usmerjajo trpljenje posameznikov v lepo urejene duhovne struge in ga napeljavajo v kraljestvo duš, da v njih potem zazelené cvetoče in sončne oaze. Za rast Kristusove Cerkve na zemlji, zlasti v pomoč tistim misijonom, kjer so druga sredstva iz tega ali onega razloga domala onemogočena, je organiziran Misijonski apostolat bolnikov, ki ima na Binkoštni praznik svoj glavni dan, Misijonski dan bolnikov. Ta dan, ko obhajamo spomin prihoda Tolažnika sv. Duha in pa prvega koraka Kristusove Cerkve v svet, naj bi po želji Cerkve bolniki kolikor mogoče, zjutraj najprej sveto obhajilo, čez dan pa vse svoje trpljenje darovali za misijone. Misijonov pa naj bi tudi sicer med svojo boleznijo ne pozabljali... To je mobilizacija bolnikov za misijone.

Na čudovito lep način je v letih pred našim umikom iz domovine Misijonska dijaška zveza izvajala to akcijo Misijonskega dneva bolnikov! Nad 100 dijakov in dijakinj je na binkoštno soboto obiskalo vse bolnišnice in hiralnice v Ljubljani in okolici in vsakega bolnika posebej, prinesli so jim pomladnega cvetja, izročili vsakemu zanimivo misijonsko branje, zlasti "Kat. misijone", in pa podobico s priložnostnim besedilom ter ga prijazno povabili, naj daruje na Binkošti svoje trpljenje za misijone. Bolniki so bili veseli te pozornosti, ki je bila izkazana njihovemu trpljenju, živo so se zavedli njega vrednosti in radi so ga darovali za vzvišene namene svete Cerkve, po zgledu največjega trpina Kristusa. Pa je postalo tudi zanje trpljenje ne več samo jarem, ampak sladki jarem, ne več samo breme, ampak lahko breme.

Tudi med Slovenci je danes mnogo trpečih, mnogo tudi bolnikov. Mislimo v teh dneh, ko se nam bližajo Binkošti, nanje. Ko jih obiščemo, spomnimo jih na Misijonski dan bolnikov, in če jim pišemo, prav tako, Misijonski odsek v Buenos Airesu bo skušal za tisti dan obiskati vse bolnike v okolici ter jih povabiti k temu velikemu misijonskemu dejanju. Zelo bo hvaležen njih sorodnikom, če v dneh pred Binkoštni javijo na Victor Martinez 50 naslov svojega bolnika in čas, v katerem se ga lahko obišče.

Pomagajmo Cerkvi pri misijonski mobilizaciji bolnikov!

L. L. C. M.

ZA PODERŽAJEVO CERKEV

KAKŠNA JE CERKEV V KHARIJU

Ko pišem te vrstice, vidim pred seboj kos naše nedovršene cerkve Vnebohoda Gospodovega. Zaplankana okna, s prstjo pokriti začeti temelji bodoče zakristije, nezadelana vrzel enega izmed oken, ki bodo od zgoraj metala luč in dovaljala zrak na veliki oltar. Dolga, neometana stavba, zdaj še brez vsake privlačnosti (to bi ji dali šele nameravani prizidki, zlasti pa načrtni zvonik!)... Pokrita pa je zelo dobro: na železnem ogrodju sloni skoraj štiri tisoč kvadratnih čevljev obsežna streha iz močnega valovnega asbesta. Oboje je daroval bogat kalkutski industrijec. Streho sem naročil po natančno izdelanem proračunu, pa mi jo je plemeniti mož daroval in še cel vagon cementa po vrhu. Železne okenske pregrade, ki bodo branile nepoklicanec plačenje v cerkev, pa me spominjajo na darežljivost nekaterih kitajskih — večinoma poganskih — dobrotnikov iz Kalkute! Darovi, ki so bili lansko leto poslani za nadaljevanje notranjščine (n. pr. obhajilne mize), še niso prišli do veljave, ker še predhodna dela niso dovršena. — Židovi sami pa me spominjajo predvsem na darežljivost dobre Mrs. Breger iz Wisconsin, ki je za stavbo še za časa mojega prednika o. V. Sedeja darovala več sto dolarjev.

V cerkvi že redno mašujemo. Ni namreč nobenega drugega prostora, kamor bi mogli stisniti vseh 700 katoličanov, ki stanujejo v neposredni okolici. Oltar je še tam, kjer bo nekoč vhod — na južni strani zadaj. Izkopati pa bo treba še dosti zemlje (nov ribnik!) in nasuti dohod s ceste. Okvirji za okna in vrata so že vsi gotovi. Misijski brat Vidmar jih je vse končal, še predno je bil poklican v Božontí, kjer uči Bengalce mizarstva. Vrat in oken samih za cerkev še nimamo. Ker je cena lesa zadnje mesece spet silno poskočila, bo dovršitev lesnih del najbrž — po hrvaškem izrazu — spet "zapela" (po naše: zastala). Vendar pa: korajža velja! Sv. Jožef bo gotovo pomagal.

ZANIMIVI BENGALCI

Pa dosti o cerkvi. Danes bi Vam rad po-

V prihodnji številki objavimo dosedanje darovalce v SKLAD "ZA PODERŽAJEVO CERKEV". Vabimo prav toplo vse rojake, da se akciji pridružijo. Prispevke je pošiljati na naslov: Lenček Ladislav CM, VICTOR MARTINEZ 50, BUENOS AIRES.

Posebej vabimo še NAŠE ORGANIZACIJE, da se tej akciji pridružijo s tem, da ji POSVE-TE KATERO SVOJIH PRIREDITEV IN NJE DOHODEK DARUJEJO V SKLAD. Sodelovati z našimi misijonarji, je splošna slovenska zadeva.

vedal še to, da so Bengalci od sile zanimivi ljudje. Naj to povem na zgledih, iz življenja vzetih.

V SOBI SEDIM PRI DELU. Drug za drugim prihajajo in odhajajo. Marsikaj povedo, mnogo prosijo, veliko tožijo in se pritožujejo. Če so v posebno veliki stiski, padajo na kolena in se z rokami dotaknejo mojih podplatov. V še večji stiski se čevljev s čelom dotaknejo. Če so v taki stiski, da ne vedo izhoda, se vržejo na tla in zgrabijo misijonarjeva kolena in jih ne izpuste... Se spominjate preroka in uboge vdove? Kako bi se človek mogel ustavljati? Pa se je včasih vseeno treba!

SKREGALI SO SE. Psovke so kot puščice letale vse vprek. Bliskalo se je in grmelo. Zdaj sta obe stranki pri misijonarju. On naj razsodi. Križ božji — oboji zaslužijo palico! Pa so izvežbani katehisti, ki poznajo svoje. Svoji svoje! Misijonar se le počasi uži v vse zapletenosti bengalskih običajev. Če se skregata mož in žena, so pravne ceremonije posebne. Če se oče in sin, ali mati in hči, so spet druge. Če se stric in nečak, sosed in sosed, gospodar in podložnik, itd., itd., je položaj vsakokrat bistveno drugačen. Vsako okoliščino pretehtajo, vsak las zagrabijo... treba rešiti, kar se rešiti da: pokazati krivdo obema stran. kama: vidiš, jezil si se, pa si pozabil na to in na to, zanemaril si tisto in tisto... Izkušen bengalski očanec se zdi več diplomata kakor najbolj prebrisan mednarodni izvedenec. — Krivda je dokazana obema! Ali enako, ali na eni strani za spoznanje manj (kajti, če bi bilo drugače, bi prišlo do kaj hujšega). Tisti, ki je bolj kriv, prime nasprotnika za roke: "Brat moj, bodiva si spet dobra, pozabi, kar je bilo!" — "Tudi ti pozabi!"... Sprava je zaključena. Ne bosta se več kavsala — do prihodnjic. — Če je eden mnogo bolj kriv, mora nasprotnika prijeti pod pazduho in ga odvesti na pipo tobaka... Mož mora ženo za roke odvesti par korakov. Kdor je mnogo zagrabil, mora s čelom obrisati tla, včasih celo z nosom ali pa z jezikom... (Ko so se pred leti voditelji Sikhov nekaj pregrešili zoper verske postave, so morali moške, ki jih je poznala kot voditelje velikega kova vsa Indija, za kazen pomesti tempelj... To kaže, da take vrste sprave niso samo bengalski, temveč splošno indijski običaji.) — Za večje pregreške vaščani grešnika izključijo iz svojega občestva: nihče mu ne sme dati ne dela, ne jela, denarja ali kakšne stvari na posodo, celo pipa mu je prepovedana, nihče z njim ne obuje. Kdor bi se v tem pregrešil, bi ga zadela ista kazen. Zato se ljudje te kazni boje in se ponavadi hitro izmirijo. Plačati morajo kazen ali pa pogostiti vso vas, kar je precej drago. Seveda moderni časi s splošnim sodstvom in vedno večjo neodvisnostjo posameznika te stare običaje krušijo. Med temi pa so mnogi običaji taki, ki razodevajo veliko notranjo plemenitost Bengalca.

P. STANKO PODERŽAJ D. J.

IZ BENGALSKE ZGODOVINE

SAMOSTOJNO KRALJESTVO KHARIJA

Bengalski vladarji od 11. stoletja dalje so bili prvaki dinastije Sena. Šamonto dinastija je ustanovil šamonto Sena, zadnji vladar pa je bil Lakshman (izg. po bengalsko Lókkan). Zgodovinski viri ga označujejo kot sijajnega vladarja, ki je zavladal l. 1179, ko je bil že šestdesetletnik. Kaj je njegovo kraljestvo zrušilo, ni točno znano, vemo pa, da je današnji Khari pospešil razkroj bengalske vladavine.

Domman Pal, ki je bil nekakšen upravitelj kharijskega dela bengalske vladavine, je namreč l. 1196 Lakshmanu odpovedal pokorščino in je v Khariju ustanovil neodvisno kharijsko kraljestvo (Khari je ime ne kraja, temveč cele pokrajine; tudi misijonska postaja ni v kraju, ki bi se imel imenoval Khari, pač pa je misijon povzel ime osrednje postaje po pokrajini kot taki). Še zdaj je v goščavah dosti sledov stare civilizacije, dostikrat ob prekopavanju zadenejo na cele palače in druge sledove tedanjega procvita. Ko je bil Lakshman že starček, so okrog l. 1202 v deželo vdrla še muslimani in sicer hribovski Patanci s severozapada.

MUSLIMANI IN PROCVIT BENGALŠČINE

Jedro bengalske rase je arijsko. Arijei so bili v tej deželi najprej hindi, potem budisti, nazadnje pa spet hindi. Po prihodu muslimanov se je tudi prerokova vera precej razširila. Na rodovitnih planotah Bengalije se je Patancem kar dobro godilo. Njihovi vladarji so se naučili bengalščine, kot muslimani pa so deželo posejali z mošejami in minareti. Cinglanje zvoncev iz hindu templjev se je pomešalo s klicanjem muezinov. Muslimanski cesarji pa niso razumeli težkega sanskritskega jezika, zato so dali hindujske epe prevesti v bengalščino. Isto se je zgodilo z muslimansko-arabsko-perzijskim slovstvom, ki je na ta način našlo prosto pot med ljudstvo. Ko je inoverski cesar uvedel bengalščino tudi v sodnijska postopanja, so morali njegovi vazali, t. j. bengalski kralji, hočeš nočeš moraš, storiti isto. Od takrat so tudi bengalski pesniki — ki so pesnikovali v jeziku, ki ga je ljudstvo razumelo — dobili dostop na cesarski dvor in na dvore podložnih kraljev. Največji indijski ep Mahabharata (izg. po bengalsko: Mōhabhārot) je bil v bengalščino preveden šele leta 1325 po Kr., na povelje gourskega cesarja Nasir šaha, medtem ko so Bhagavat (beng. izg. Bhôgobot) Gito — ki jo je Gandhi tako cenil in ki jo poznavatelji imenujejo sladki strup hinduizma — Bengalci v svojem jeziku brali prvič šele leta 1480 po Kr. — Celotno bramanci, ki so od vseh začetkov bengalščine prezirali, so se nazadnje morali vdati in so v zasvoženem ljudskem jeziku začeli celo pesnikovati. Led je bil prebit in bengalščini odprta pot razvoja. Toda šele Nathaniel P. Halhed, kolonijalno uslužbeni Evropejec, je v 18. stoletju napisal prvo bengalsko slovnico.

TAGOREJEV VPLIV NA JEZIK

Bengalska proza je dobila velik pogon po inozemskih misijonarjih, ki imajo izredne zasluge za procvit bengalščine. Drugi, manjši vzroki procvita jezika so bili: prerod hinduizma in pa vajšnavsko gibanje v Bengaliji v 16. stoletju. V najnovejši dobi se je bengalščina največ pod vplivom Rabindranath Tagoreja (po bengalsko: Rôbindronath Thākurja) oprostila sanskritskih jezikovnih spon. Tagore je spregovoril ljudski jezik prav tako kot ga ljudstvo (seveda v finejšem žargonu) govori. Ko sem še pred 20 leti listal po bengalskem abecedniku, se Tagorjev vpliv še ni popolnoma uveljavil, panditi (učitelji) so nas navaljali na visoko sanskritizirano bengalščino. Danes tudi radijski napovedovalec govori v Tagorjevem jeziku in ga je zato zelo lahko razumeti. Knjige in časopisi rabijo isto lahko umljivo ljudsko govorico.

ANGLEŽI IN BENGALŠČINA

Indijsko cesarstvo kraljice Viktorije ni trajalo niti sto let. Angležem je v Indiji odklenalo 15. avgusta 1947, ko so z izredno dalekovidnostjo deželo zapustili "z zastavo in godbo na čelu" in jo prepustili domačinom. Za časa angleške nadvlade je tudi v Bengaliji uradni jezik bil angleški. Razen misijonskih delavcev si Angleži niso belili glave z bengalščino, čeprav so višji upravni uradniki morali polagati tudi izpit iz domačega jezika. Na splošno pa so Angleži, ki bi znali bengalščino, bele vrane v deželi in so domačini bili zmeraj prijetno presenečeni, ko so srečali inozemca, ki se je potrudil, da se je naučil njihove govorice. Lansko leto — 1950 — je vlada proglasila, da bo v 15 letih za vse upravno delo namesto angleščine nastopila raba deželnega jezika. Kot federalni jezik bo rabljen hindi jezik, po raznih deželah pa merodajni pokrajinski jeziki, torej v Bengaliji bengalščina. Misijonarji se zato dandanes bolj pridno učijo indijskih jezikov kot svoj čas in prav je tako! V Bengaliji imamo že katoliške misijonarje, ki so položili državni izpit iz bengalščine.

CERKVENI PREGLED

INDIJA. — Prvo seme krščanstva je v Indiji vsejal sv. Tomaž. Ko so l. 1498 Portugalci prijadrali v Indijo, so tu že našli 60.000 kristjanov sv. Tomaža, ki jim je pastiroval en sam škof sirska-malabarškega obreda. Prvo latinsko indijsko škofijo je ustanovil papež Klement VII. 31. januarja 1533. Osemindeseto pa po 400 letih papež Pij XI. l. 1933. Šestnajsto stoletje je končalo s 300.000 verniki v treh škofijah in apostolskih prefekturah.

V sedemnajstem stoletju je bilo deset upravnih enot z 800.000 verniki.

Prvi milijon je katoliška Cerkev dosegla leta 1845. Drugi milijon: 1895 (po 50 letih). Tretji milijon po 27 letih: v 1922. Četrty milijon je potreboval 14 let: 1936, peti pa samo

BORBA V BARAGOVEM MISIJONU

V. Zgodba o Judežu in 30 srebrnikih

Eno je Kralju uspelo: Vse prebivalce ženskega zavoda je pridobil na svojo stran v borbi zoper mene. Cerkvena hiša je postala rdeča trdnjava. Mnogo sem razmišljal in molil, kaj in kako ukreniti, da bi se vseh teh rdečih rižnih kristjanov znebil. Bog je pomagal.

V začetku marca leta 1950 dobim od škofa pismo, da mi bo v kratkem poslal dve kitajski domači redovnici. Takoj sem novico oznanil vernikom in jih prosil, naj nam pomagajo urediti ženski zavod za redovnice. Vsem v ženskem zavodu stanujočim družinam sem naročil, naj se v teku enega tedna izselijo, in začeli smo beliti sobe. Ko so videli, da gre zares, so se drug za drugim začeli seliti. Le oni starec s slavnimi komunističnimi tablicami nad vrati, je odločno vztrajal, da nikamor ne gre, češ da, star in betežen kakor je, ni več nevaren redovnicam in da njegovo bivanje z redovnicami ne pomeni kršenja klavzure.

UPORNI STAREC

V šoli smo tedaj imeli nad 120 učencev, kar je rdeče zelo bodlo v oči. Uporabili so starca, da je od jutra do večera sedel pri vratih župnišča, prodajal mladini slaščice in pridno opazoval, kdo hodi k nam, da je lahko sproti poročal rdečim. Nekega dne sem mu dejal, da v bodoče ne sme več prodajati v šolskih prostorih, ker se noče izseliti iz ženskega zavoda, dasi sem mu pripravil stanovanje že v drugi hiši. Oblastno se je obregnil, da se ne bo nikamor selil in da bo prav v župnišču še naprej dan za dnem prodajal otrokom slaščice. Jaso mi je bilo, da je šprijon. Prijel sem ga za roko, potegnil skozi vrata venkaj in vrata za njim zaprl. Gospod Wolbang ga je videl, da je silil nazaj, zato mi je priskočil na pomoč in starca še enkrat potisnil na cesto, češ da naj trguje na trgu, ne v župnišču. Jaz

sem šel nato v šolo razlagat katekizem.

Gospod Wolbang je imel med tem s starcem burne prizore. Ko pridem iz šole, dobim starca na tleh v veži med Wolbankovo in mojo sobo; kričal je, kakor da bi ga klali. Vprašam g. Wolbanka, kaj to pomeni. Hitro mi pojasni, kako se je starec takoj po mojem odhodu v šolo namenoma zvrnil pred župniščem na cesto in začel klicati na pomoč, češ da ga je misijonar vrgel po tleh in nabil. Zato je g. Wolbang starca takoj s pomočjo dveh katoličanov odnesel v njegovo sobo v ženskem zavodu. A starec se je kmalu spet prikazal v župnišču, kamor je skoraj pritekel, in se hotel na vsak način spraviti v Wolbankovo sobo ter se tam zlekniti na tla ter klicati "osvoboditelje ljudstva" na pomoč. Seveda mu tega g. Wolbang ni pustil, zato se je starec zvalil na hodnik. Tam sem ga torej zagledal, ko sem prišel iz šole.

Kaj storiti? Nežno sva dvignila starca s tal in ga zanesla v mojo sobo, mu pripravila mehko ležišče, potem pa šla vsak po svojih opravkih. Jaz sem mislil sam poklicati policijo. A premeteni starec je med tem uvidel, da je njegov položaj v moji sobi preugoden in da to ne bo služilo njegovim načrtom. Zato je lepo vstal, stekel na cesto in se zvalil pred župnijskimi vrati na tla. Tam je dočakal Kralja, ki ga je šla klicat njegova žena.

OBTOŽBA IN PROTIÖBTOŽBA

Kralj je pripešal s seboj policista ter nekaj ljudstva. Pozove me pred vrata in pokaže na starca ter demagoško zakliče: "Ljudstvo, pogled duhovnika-divjaka, kako je pretepel ubogega starca!" — Ta zloba me je pogrela. Zakličem: "Ljudstvo! Starec, ki leži tu, se je sam zvalil po tleh!" Nato sem pokazal, kako sem starca prijel za roko in postavil pred vrata; nato sem pa še tole dejal, kar je bilo tudi vzrok mojega ravnanja s starcem: "Postavil sem starca pred vrata iz ljubezni do vaših otrok, ker me ni ubogal in je jetično

9 let: v 1945. Seveda te številke vključujejo vse tiste dežele, ki so prvotno tvorile angleško indijsko cesarstvo, in pa vmes posejane tuje (francoske in portugalske) gosposčine, pa tudi Birmo in otok Ceylon.

BENGALIJA. — Bengalski apostolski vikarijat je bil ustanovljen že 18. 4. 1834. Njegov prvi apostolski vikar je bil jezuit Robert St. Leger. Njegov naslednik je bil član pariške misijonske družbe škof Talberd, ki je od prednika prevzel 20.000 vernikov. Talbertov naslednik naslovni nadškof Carew je v misijon povabil prve misijonarke, irske Loretinke, in pa irske šolske brate. Carewjev naslednik Olliffe je obupal, da bi kdaj mogel misijonu dati zadostno število duhovnikov, in je zato misijon sam papež — na prošnjo škofovo — ponudil Družbi Jezusovi, ki je leta 1859 v Bengalijo poslala prvo četo belgijskih jezuitov. Na ozemlju, kjer je leta 1859 ob-

stojal en sam samcat misijonski vikarijat, sta danes dve nadškofiji, šest škofij in ena apostolska prefektura. Od par deset tisoč vernikov je na istem ozemlju število poskočilo na 650.000. Naša kalkutska nadškofija, od katere se je počasi odcepljal misijon za misijonom in ustanavljala škofija za škofijo, je štela leta 1950 84.607 vernikov. Nadškofija pa bo v doglednem času še nadalje razcepljena, saj že danes pod istim nadškofom in redovnim poglavarjem počasi pripravljajo teren za samostojne misijone nič manj kot štiri jezuitske pokrajine (malfeška, slovensko-hrvatska, kanadska in ena ameriška). — Na ozemlju, ki naj bi ga prevzeli mi, živi 3 milijone ljudi, vernikov pa šteje 10.783 (leta 1950), kar je za 4000 več kakor pa jih ima n. pr. ameriški škof salezijanec Morrov v sosednem Krišnarju.

O. STANKO PODERŽAJ D. J.

bolan prodajal otrokom slaščice, kar je zdravniško prepovedano."

Starec je sam priznal, da govorim resnico in lje s tem celo Kralja spravil v zadrego, a takoj vse zvrnil na g. Wolbanka. Tedaj Kralj ukaže, naj stopi ven g. Wolbang. Ta me prosi, naj pripravim Kralja, da on pride k njemu v sobo. Toda Kralj je vztrajal, naj se pride g. Wolbang zagovarjat venkaj pred ljudstvo. Zato g. Wolbang odločno prikoraka pred vrata in se ga prvi hip kar malo prestrašijo, zlasti starec. Vendar se komunista opogumita in začneta g. Wolbanku očitati zločinstvo nad starcem in pa da vara ljudstvo. V sveti jezi se je g. Wolbang nad dve uri zagovarjal in vpricho vse naše šolske mladine ter mnogih poslušalcev s ceste rdečim naštel vse njihove zločine od umorov v Sloveniji, preko ropov, požigov in umorov po svetu in tudi po Kitajskem, vprašujoč ljudstvo, kako morejo taki ljudje očitati poštenim ljudem zločine... Večkrat sta komunista prekinila g. Wolbanka, zahtevala priče, itd., a on je spretno reševal položaj. Pokazal je na primer na otroka in mu dejal: "Stare starše so ti rdeči pobili, mar ne?!" Otrok je prikimal in si obrisal solzne oči...

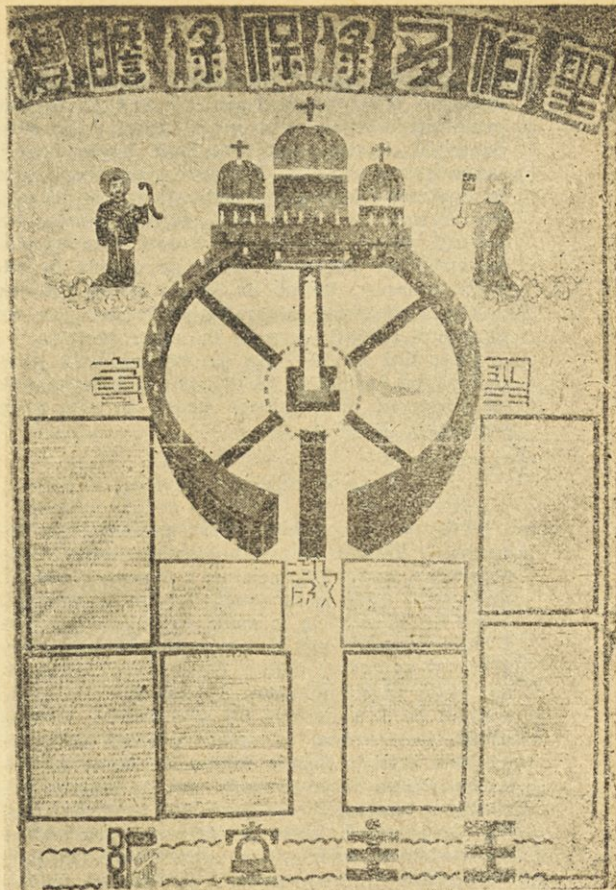
Prebivalci ženskega zavoda so napeto čakali, kako se bo stvar končala. Upali so, da bodo rdeči naju oba ali pa vsaj g. Wolbanka odpeljali v zapor. A so tisto pot klaverno zapustili pozorišče, ne da bi kaj podobnega dočakali.

"RAČUN PLAČAJTA!"

Pač pa je takoj drugi dan Kralj poslal račun, češ da je moral starec na zdravniški pregled v bolnišnico in da naj jaz plačam zdravljenje rane, ki da jo je dobil radi Wolbankovega udarca. Odgovorim kajpada, da ničesar ne plačam, ker da lje navedena rana posledica starčeve kostne jetike. Drugi dan pride Kralj sam naokrog in zahtevo spremeni v toliko, da označi rano ne več kot posledico udarca, ampak posledico padca radi Wolbankovega ravnanja s starcem. Jaz tudi to pot odklonim vsako plačevanje, ki bi vključevalo najine namišljene krivde. Nasprotno, zahtevam takojšnjo preiskavo dogodkov, češ da je vsemu prisostvoval naš vratar, kateri lahko priča, da se je starec namerno sesedel na tla. Kralj pa o ponovni preiskavi ni hotel nič slišati in je ponovno zahteval, da plačam, kar sem jaz spet odklonil in se skliceval na mojo pritožbo na višjo inštanco, ki sem jo podvzel na veliko nevoljo Kraljevo. Le-ta se je takoj lotil iskanja krivih prič, ki naj bi videle, kako je g. Wolbang porinil starca na tla, a k sreči takih krivih prič v tem primeru ni mogel najti, dočim smo mi imeli pričo vratarja, ki je bil pripravljen pričati.

SPET PRED PUŠKAMI

Kralj kot šef policije si je pa znal pomagati. Zvečer okrog osmih zasllišmo razbijanje po vratih. Takoj uganem: oboroženi policisti. Odprem. Najprej se prikaže skozi vrata puška, naperjena proti meni. Nato zapazim več policajev in med njimi Kralja. "Kot na raz-

K SLIKI

živahno so delovali v Baragovem kitajskem misijonu, od koder nam je g. Kopač CM pred meseci poslal gornjo sliko s sledečim pojasnilom:

Prilagam fotografijo za "Katoliške misijone". Prikazuje enega izmed novih propagandnih sredstev v našem misijonu. Vsak pomembnejši praznik naredimo do 2 m visok in meter širok PLAKAT. Zgoraj je vsebina praznika v slikah, spodaj pa razlaga praznika in slike v kitajskih znakih. Plakat, ki ga vidite na sliki, smo naredili za praznik Petra in Pavla. Na vrhu je v kitajščini napis: Sv. Peter in Pavel. Nato sledita sliki sv. Petra in Pavla, v sredi bazilika sv. Petra in ob straneh znaki: sv. katoliška Cerkev. Spodaj je 5 učiteljev napisalo glavne dogodke iz življenja sv. Petra in Pavla, obrazložen je primat papežev in pomen sv. Cerkve za nas. — Kar je risanege, sta izdelala Chou Karel, Wolbankov duhovni sin, in Luka Vang, ki je mizar, pa tudi zelo spreten kipar in slikar. Naše jaslice so njegovo delo. On je sin katoličanov, torej star katoličan. — Plakat pritrdimo na vidno mesto pri vходу v župnišče.

Za velike praznike imamo tudi AKADEMIJO IN IGRE. Tako smo že uprizorili izgubljenega sina, za Binkošti (ker so nam za Veliko noč komunisti prireditev zmedli) pa Jezusovo trpljenje in vstajenje. Besedila so napisali učitelji sami po evangelijskih. Midva jim daja ideje, oni pa z najino pomočjo dramatizirajo evangelijske dogodke in prilike.

bojnika prihajate," jih nagovorim. Kralju je nerodno. Potegne iz žepa list, češ da to noč preiskujejo hiše ravno na tej ulici, kjer stoji župnišče, hoteč ugotoviti, je-li popis hišnih stanovalcev v redu. Prijazno vse pregledajo in ugotove, da je vse v redu, le vratar ni vpisan. Trikrat je bil ta revež že v ta namen na policiji, pa mu nikdar niso hoteli izstaviti stanovanjskega potrdila. Kralj ga zgrabi in odpelje v zapor, kakor da bi ga sumil kdo ve kakšnih zločinov, dejansko pa le zato, da ne bi mogel pričati za njaju in zoper starca.

Tiste dni so od jutra do večera lazili policaji okrog župnišča, da bi našli kak prestopok od moje ali Wolbankove strani in si z njim pomagali. Našli so ga.

MOJ PRVI PRESTOPEK

Iz Kanchowa dobim veliko papirnatega denarja. Kitajci še vedno tajno uporabljajo srebrnike, le davke plačujejo v papirnati valuti. Zato so v dneh plačevanja davkov v zadregi. Tako se je zatekla k meni krajevna trgovka z milo prošnjo, naj ji zamenjam nekaj srebrnikov v papirnati denar. Dopovedoval sem ji, da je to zame nevarno, a končno sem se je usmili in ji zamenjal 15 srebrnikov. Komaj odide skozi vrata, jo ustavi policaj in jo izprašuje, kje je dobila toliko papirnatega denarja. Dolgo se je izvijala, češ da sem ji posodil, a končno jo je postavil pred dejstvo, češ da je videl, kako je pri meni zamenjala srebrnike. V zadregi in strahovana je priznala. Rdeči so zmagovito pridrveli k meni, saj so me res prvič zalotili pri prestopku. Priznal sem jim, da sem trgovki srebrnike zamenjal, ker me je pač tako milo prosila in ker itak vsi vprek, celo vojaki, uporabljajo srebrnike, kljub prepovedi. Napisali so moje priznanje prestopka in šli z njim pred višje komunistične glave, dva stražarja pa pustili pred vhodom v župnišče.

VODJA "ŠPIJONSKJE ORGANIZACIJE"

Kmalu so prišli že znani štirje komunistični veljaki in začeli preiskavo, a nekam silno prijazni. Politični komisar je dejal g. Wolbanku: "Usmili se starca in plačaj mu 40.000. Ne bomo raziskovali, koliko ste krivi vi, koliko on, ako se ga usmiliš in plačaš; če ne, bomo zadevo spravili pred ljudsko sodišče, in potem gorje tebi!" G. Wolbang na to izjavi, da sicer nima starec nobene pravice terjati kako odškodnino, a da je pripravljen plačati navedeno vsoto, ako policija poskrbi, da se starec izseli iz ženskega zavoda. Oblubili so, skoraj prisegli, da bodo za to poskrbeli; a jaz sem g. Wolbanku dejal, da ne verjamem, a da radi ljubelega miru plačajva starcu tisto vsoto. Končno so rdeči spet pretaknili vse župnišče, odnesli najnovejšo številko "Katoliških misijonov", v kateri je bil moj potpis iz Slovenije na Kitajsko ter mi — podtaknili nov zločin.

Našli so namreč znak cerkvene organizacije na Kitajskem. Politični komisar je imel znak dolgo pri sebi, med tem ko so drugi nadaljevali preiskavo, a jaz se nisem dosti me-

nil za to. Čez čas pa mi pomoli znak in mi pokaže zadaj na blagu napisane besede: "Špijionska organizacija", češ, sedaj imamo dokaz, da imaš katoličane organizirane v špijonski službi. Mirno sem mu dejal, da vidim prvič tiskane besede na znaku in da katoliška Cerkev po vsem svetu nima špijionske organizacije, da močno sumim zlonamerno potvorbo znaka od strani enega od navzočih. Komisar je malo zardel, zatrjujoč, da so bile te besede na znaku že prej natisnjene. Zahteval je, da s pečatnikom in podpisom potrdim najdbo tega in takega znaka v moji sobi. Nisem hotel podpisati, a politični komisar nasilno potegne iz miznice moje pisalne mize župniški pečat in ga pritiska na pripravljeni papir, hoteč ves razjarjen župnišče zapustiti. G. Wolbanku uspe, pomiriti ga, nakar se zedinimo, da jaz napišem pismeno izjavo, da je tisti znak pustil v moji sobi g. Časl, moj prednik, preden je odšel iz Kitajske. Komisar je nato z znakom in mojo izjavo odšel. Rdeči so pa koj naslednji dan po mestu raztrosili vest, da so v župnišču odkrili špijionsko organizacijo. Preden so se poslovili, so g. Wolbanka vabili, naj se odpove katoliški veri, se poroči s kako brhko kitajsko komunistko, pa mu bodo dali vsega, kar bo hotel, in ga zaščitili pred vsemi sovražniki. G. Wolbang pa je s solzami v očeh na to odgovoril: "Nikdar me ne boste pridobili za idejo, katere predstavniki so mi pobili starše."

Spet so zločinci zmagali. Vratarja so nam še isti večer izpustili. Pripovedoval nama je grozne stvari, kako ga je v zaporu Kralj silil k odpadcu od vere in ga rotil, naj priča zoper g. Wolbanka, da je videl, kako je vrgel starca po tleh. Pa je vratar zdržal in ni klonil. Pozno v noč je še prišel k meni v sobo in mi svetoval, naj pobegnem, češ da Kralj z ostalimi komunisti snuje črne naklepe, kako bi pridobil nekaj ljudi, ki bi me pred ljudskim sodiščem tožili, da bi me obsodilo na smrt. Zvedel da je to iz zanesljivih virov, ko je bil zaprt na policiji. Odločno sem poštenjaku izjavil, da ne bom bežal, pa četudi bi bilo moje življenje v resnici ogroženo.

Starec z vsoto denarja, ki mu jo je dal g. Wolbang, ni bil zadovoljen. Hotel je še — 30 srebrnikov, češ da jih je dal lani hraniti g. Wolbanku in jih sedaj hoče nazaj. Že dolgo smo vedeli, da je Judež, a da bo hotel Judeža posnemati celo s temi 30 srebrniki, nas je presenetilo.

Veliki teden smo kar mirno preživeli in opravili v redu vse svete obrede in več katohumanov pripravili na sveti krst, ki so ga tudi prejeli. Tako je bila zanje in za nas Velika noč res praznik zmagovalstva in vstajenja. Judeže in rdeče je pa to jezilo. Čim bolj so napadali Cerkev in misijonarja, tem bolj je število dobro pripravljenih katoličanov raslo. Zato so z vsemi silami pospešili priprave, da me postavijo pred ljudsko sodišče.

PRED LJUDSKIM SODIŠČEM

Končno je res napočil tisti slavn dan. Bila je sreda po Veliki noči, ko pride Kralj ves

prijazen k meni in g. Wolbanku in naju povabi na policijo, češ da gre za neko malenkostno zadevo, a nujno. Gospod Wolbang takoj odkloni in jaz ga opravičim, da pač eden mora ostati doma za varuha. Kralj se končno uda in zadovolji le z menoj. Grem torej na policijo. Tam je med tem Kralj zbral vse prebivalce ženskega zavoda, dajajoč jim zadnja navedila, kako naj me tožijo. Nato nas vse skupaj popelje v gledališko dvorano, kjer se je zbralo nad 1000 gledalcev in poslušalcev. Jaz kot edini obtoženec sem moral stopiti na oder. Komunisti so bili slovesno radostno razporejeni. Kot prvi tožilec nastopi starec. Obtožuje mene in g. Wolbanka, mene še posebno; vse zlobno preračunano na učinek med poslušalci, in zlasti med komunisti. Tako me toži med drugim, da sem za rdeče uporabljal le izraz "banditi" in grozil, kako bodo nacionalisti, ko se spet vrnejo, vse pobili, ki sodelujejo s komunisti. Od g. Wolbanka je zahteval zlasti 30 srebrnikov. Nazadnje je vse laži podkrepil s trditvijo, da kot dober katoličan govori samo čisto resnico.

Za njim nastopi tožitelj Fu Janez, mož Fu Marije. Ker me je svoj čas Kralju tožil na skrivnem, ga je sedaj ta pritiral, da tožbo ponovi javno pred ljudstvom. Stisnil je torej iz sebe nekaj laži, da 'je izzvenelo, kakor da sem ga neusmiljeno vrgel iz hiše, ker se nekega petka ni postil. Tretji je nastopil mož Ninfе Jang Karel. Govoril je veliko, a obtoževal le g. Wolbanka vseh mogočih stvari, zlasti pa naglašal, da je bil že v Sloveniji vojak in kot tak silno nevaren komunistom. Hudoval se je na prireditelje ljudskega sodišča, da so pripeljali pred sodbo mene in ne njega. S tem je celo komuniste spravil v zadrego... Nastopi četrti tožitelj, naš bivši katehist, ki ne ve drugega povedati kot to, da sem ga preje imel v službi, sedaj pa ne več, ker mu ne zaupam. Ker pa je ta mož že pred 20 leti sodeloval s komunisti, ga občinstvo sploh ni hotelo poslušati. Kot zadnji je nastopil trgovec Lin Peter, tudi katoličan, ki je pred meseci brez dovoljenja vzel denar iz zaboja, ki ga mu je dal škof zame, s tem cerkvenim denarjem lepo trgoval, obogatel. Cerkev pa zaradi kasneje spremenjene vrednosti valute zelo odškodoval. Ko sem bil od njega zahteval, naj mi škodo povrne, so rdeči zaščitili njega in mu celo dovolili, da me toži kot oderuha.

Torej v celém mestu, ki šteje skoraj 20.000 ljudi, so rdeči po več mesečni propagandi zoper misijonarja našli le 5 Judežev — katoliških odpadnikov. Že prej so mi mnogi pogani rekli: "Ne bojta se ljudskega sodišča, saj smo, razen tistih petih barab v ženskem zavodu, vsi z vama!"

Komunist, ki je ljudsko sodišče vodil, mi je končno dovolil nekaj besed v zagovor. Takoj sem začutil, da je vse občinstvo z menoj, a ker so bili vsi pogani, nisem hotel tožiteljev. katoličanov razgaliti pred njimi v vsej njihovi grdobiji. Naglasil sem le, kako žalostno je, da so me tožili le katoličani, in to pred svetno oblastjo, za katero ves svet ve, da je katoliški Cerkev sovražna. Ovrغل sem vse

obtožbe in zahteval za vsako pričo ter zlasti glede starca kar na odru pokazal, kako se je tedaj namenoma zvalil po tleh in vpil na pomoč, da bi vzel dobro ime duhovnikom, in da sedaj hoče še 30 srebrnikov, ko smo mu med letom zdajali zdravil in obleke vsaj za 3000 srebrnikov.

ZMAGA!

Ker mi je ljudstvo vedno bolj odobraval, mi je predsednik sodišča kar sredi zagovora vzel besedo in me sam začel obtoževati s tako ognjevitostjo, naštevajoč kar 10 težkih zločinov, da bi skoraj moral premotiti poslušalce. Petkrat je retorično pozval poslušalce, se jim li ne zdi, da zaslužim smrt, a na vsako tako vprašanje so — molčali. Ker me je pred javnostjo le preveč oblatil, sem hotel nekaj najbolj podlih očitkov ovreči, a je on takoj zborovanje razpustil in mi ni pustil do besede.

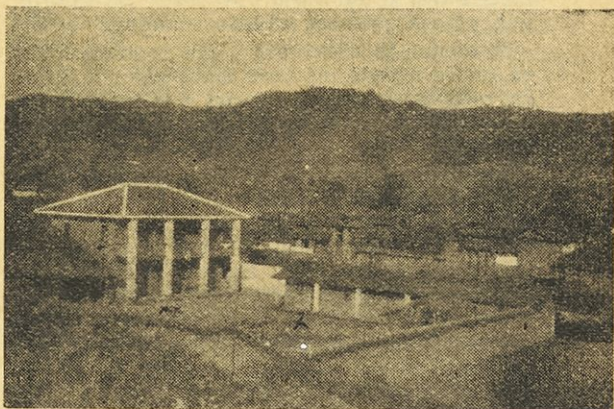
Ljudstvo je pa samo prišlo takoj nato v župnišče, kjer jim je g. Wolbang vso storijo o Judežu in srebrnikih nadrobno razložil, tako da so se tisti, ki so preje starcu malo verjeli, spregledavali in našli s solzami v očeh pomilovali radi take starčeve nevhvaležnosti.

Ljudsko sodišče, ki naj bi mi prineslo smrtno obsodbo, mi je torej celo k zmagi pripomoglo. Komunisti so pihali od jeze in zvečer sami počekali stene župnišča z napisom: Zahtevamo smrt duhovnikom! — Proč z Bogom! Judež pa se je v ženskem zavodu ves strl sesedel na posteljo, saj ni prejel ne 30 srebrnikov ne sočutje ljudstva, ampak je doživel kar javno obsodbo od javnega mnenja. To zadnje bi še prenesel, a najbolj ga je grizlo, ker ni dobil tistih 30 srebrnikov. Zato je zasnoval nov, še bolj zviti načrt, da poskusi svojo srečo.

(Se nadaljuje.)

JANEZ KOPAČ C. M.

Spodnja slika nam kaže misijon, kjer sta vse to doživljala gg. misijonarja, ki sta bila potem izgnana iz Kitajske, o čemer bo izšla posebna knjižica, ki jo je napisal g. Wolbang. Oba se sedaj nahajata v Rimu. Njun naslov je: Via Marcantonio Colonna 21 a, Roma 620, Italia.

ZADNJA SOLZA

Trpljenje je skrivnost. Menda med največjimi pod nebom.

Pšenično zrno razpade, zgine. Prav to zgnitje je potrebno za novo bilko, za novo steblo, za nov klas, ki se bo od teže nagibal k tlom.

Sveča gori, uničuje se, umira. Prav to umiranje je potrebno v luč ljudem in Bogu v čast.

Mati trpi, hira. Brez njenega trpljenja ne bi bilo novih življenj. Ta bodo spet s svojim izgorevanjem dala druga življenja. Večni kolobar umiranja! Če tega ni, ni življenja.

Vsa rodovitnost temelji na trpljenju. Zares skrivnost: nekaj rodi le, če se uniči. Tudi v svetu duš je ta zakon nujen: brez trpljenja ni rojstva.

Stari, morda na zunaj prestari škof Fridrik nocoj misli o svojem življenju v tej luči. Kot da je velik križ vrgel svojo senco na vse življenje nazaj. Sedaj, ko mu je Bog gevor vzel in iz roke potegnil peresnik ter mu dal le še toliko moči, da lahko v naslonjaču negiben sedi, o tem premišljuje. Lahko bi bil danes nekje doma graščak s pridno ženo in kupom otrok in vnukov, ko bi ne hotel sprejeti božjega povabila v trpljenje. Mogoče bi še lahko hodil in se razgovarjal. Morda bi bil tudi v obraz prijaznejši. Morda mu sedajle ne bi bilo treba prezebati. Mogoče bi tudi smrti še ne čutil tik pred vrati. Mogoče...

"O, grešnik stari, le v kakšne misli si zavozil?" si očitata. "Če si vse življenje po tej poti hodil, kaj naj bi si na starost zaželel drugačno...? Kristus je prav v svojem koncu najlepši, vse je dal, kar je imel. Ko drugega ni več imel, je dal še kri. In ko bi še kaj bilo, česar bi ne bil dal, tedaj bi ponudil še to. In sveti Pavel je bil vsem vse. Ne le do zadnjih dni, ampak prav do zadnje sekunde."

Pogledal je skozi okno. Na temnem nebu so žarele zvezde, njegove ljube znanke, ki so ga tolikokrat spremljale na misijonskih poteh. Spet so ga speljale misli nazaj, daleč v mladost.

Lepa so ta leta in zanimivo je božje poseganje vanja. Bog vedno malo drugače hoče kakor mi. Začrtaš si pot, Bog ti jo zariše nekoliko višje, malo bolj strmo, za spoznanje bolj hrapavo. In ko si na njej in misliš, da boš stopal sedaj po njej, jo Bog spet nekoliko zviša, spelje drugam, da bo več napora.

MLADA leta! Leta načrtov, sanj in nedolžne ljubezni. Že spi pod zemljo tista, ki naj bi bila gospa graščakinja ob njem, gospodu gra-

ščaku. Dunajska leta pri ožetu Dvořaku, leta božje milosti. Tja je Bog poslal v mlado srce nemir, ki mu je dal misliti, ki mu je dal pogled v lastno dušo in spoznanje božje volje. Hitro so minila bogoslovska leta, hitro prva kaplanska leta v šmartinu in Metliki. Trpljenje v teh letih, ki ga tedaj ni razumel, mu je bilo božji kašipot v misijone. Brez njega bi nikdar ne zašel med Indijance. Na tej plati morja je začela nastajati nova knjiga njegovega življenja: knjiga podvojenega trpljenja, naporov in skoro pustolovščin. Ko bi v začetku poznal to pot v vseh njenih podrobnostih, bi se je ne upal nastopiti. A Bog zna ravnati s človekom; trpljenje mu skrije in moči mu ves čas daje, da ne omaga. Od časa do časa mu pusti zunanji uspeh, da ne obupa. Tako ga vodi preko največjih trpljenj. Koliko je bilo poti skozi poplavljenе doline, monotonega drsanja s krpili po snegu, brodenja vode včasih tudi do pasu, noči pod neskončno nebesno streho. Dnevi brez hrane, v dežju in mrazu. A v vsem tem ni manjkalo veselja. Kadar je Bog poslal večjo mero trpljenja, je takoj zanj prinesel tudi večjo mero veselja. Svojo roko je držal nad vsem življenjem in delom ubogega misijonarja.

Za konec je Bog pripravil Baragu najtežje trpljenje: vzel mu je moči, da ni mogel ne maševati, ne moliti brevirja, ne narediti koraka iz hiše. Vsak dan so se oglašali pri škofu upniki, naj vendar poravnava dolg 14.000 dolarjev za marketsko stolnico. Brez moči je prošil in rotil po pismih, ki mu jih je pisal marketski župnik, v Evropo, naj mu pošlje denar. A brez uspeha. Ko bi bil zdrav, bi ukrenil to in ono, potrkal na ta in druga vrata. Tako pa mora poslušati hladne zahteve nervoznih iztirjevalcev.

Pa vse to ni dovolj. Vedno bolj se mu oglašajo misli, kaj če ne bo zveličan? Toliko in toliko je bilo napak v življenju. "O, Bog, grešnik sem. Le tvoje usmiljenje mi daje pogum v teh urah, ko čakam belo ženo." V starčkovem očesu se je zasvetila solza.

Začelo se je leto 1868. s snegom in mrazom.

Tedni trpljenja, čakanja, ugašanja.

19. januar. Kaj se ni še v prvem jutranjem mraku stisnilo tisoč indijanskih src, čuječih ob skrivnostnih plamenih po vlgvami in po zasneženih gozdovih? In ni zastal dih obširnimi planjavam? Ali niso zajokali zvončki po vseh cerkvicah neskočnih ploskev? In ni šel služabnik Gašper z desnico preko oči?

Zadnja solza je zdrsela po sivem zgubanem licu: oče Velikih jezer je umrl.

Baragova svetost

PO KNJIGI: DR. FR. JAKLIČ, MISLIJSKI
ŠKOF IRENEJ FRIDERIK BARAGA

I. SVETNIŠKA RAST V DOMOVINI

Kako je delovala božja milost v tej duši in oblikovala tako življenje, ve le Bog; to so skrivnosti, ki jih je ta duša ponesla s seboj v večnost. Deloma vidimo pot milosti do te duše iz okoliščin, v katerih je potekalo njegovo življenje; dalje nam kažejo bogastvo in delovanje milosti njegovih zapiski v pismih in v dnevniku. Pri Baragu vsi ti zapiski niso le lepe besede, kot so besede v dnevnikih zelo pogosto, ampak resnični odraz njegovega življenja. To, kar je lepega zapisal, je živel. Da je to res, nam dokazujejo prebogati sadovi, ki jih je to življenje dalo. Ne po lepih besedah, po sadovih se sodijo junaki, velja tudi tu. "Po njih sadovih jih boste spoznali" (Mt 7, 20).

Dobra krščanska družina, zlasti dobra mati, med vzgojitelji posebno profesor dr. Jurij Dolinar in kasneje v akademskih letih sv. Klemen Marija Dvoržak, apostol Dunaja, so bili božji poslanci, ki so oblikovali mlado dušo, ki se je božji resnici tako žejno odpirala.

Pravični živi iz vere. Že v dunajskih letih so ga pod vodstvom sv. Klementa Dvoržaka čisto osvojile nekatere verske resnice, kar kaže, kako hitro je zorel v Bogu. Popolnoma ga je prevzela misel na božjo previdnost, ki s tako ljubeznijo čuva nad človekom, ker je značilno za vse njegovo življenje trpljenja, skrbi in nevarnosti, v katerih se popolnoma zaupa Dobremu pastirju, ki ga bo ohranil dušam, če ga potrebujejo. Na Dunaju že je tudi občutil vso srečo in tolažbo ob Jezusu v Najsvetejšem zakramentu. Pogovor z Jezusom v presvetem zakramentu mu je postal srčna potreba in mu je posvečal vedno več

ZA KONEC

Ko bi mogel pogledati v kripto marketske stolnice, bi v njenem mraku opazil grobnico, v katero je vklesano: Tukaj počiva truplo Friderika Baraga, apostola otavskih in očipvejskih Indijancev... Ko bi mogel stopiti na preluba domača tla v dobriško cerkev, bi zagledal v njej doprno prepro marmornato soho škofa Friderika Baraga.

Ko bi mogel videti v toliko slovenskih domov doma in na tujem, bi v mnogih odkril skromno podoben Friderika Baraga. Ko bi mi bilo dano pogledati v duše Slovencev, v marsikateri bi našel gorečo molitev k Bogu, da bi bil Baraga prištet k svetnikom.

In če bi mogel čez toliko in toliko desetletij stopiti v slovenske cerkve, ali bi v njih oltarjih že opazil podobo svetnika z dolgimi temnimi lasmi, svetnika, ki mu je življenje v obraz vrtalo indijanske poteze? Bi bil že na naših oltarjih slovenski svetnik Friderik Baraga?

Bog daj, da bi bil!

JANKO

časa. Leto 1841 sam smatra za važen mejnik v svojem življenju, ker je od tedaj ob vsem ogromnem misijonskem delu in naporih molitvi pred Najsvetejšim redno posvečal po več jutranjih ur, vsaj dve, in je zato vstajal pozimi ob štirih, poleti pa ob treh.

Na Dunaju kot akademik s tolikim pridom bere Tomaža Kempčana. Iz strahu pred ničmurnostjo se pod vplivom tega branja odpove študiju španščine; prav tako je hotel opustiti tudi angleško; iz ljubezni do Boga se v teh letih odpove risanju, ki mu je bilo najljubše razvedrilo.

Toliko ljubljeni sestri Amaliji že v tem času zapiše v pismu besede: "Kadar se mi duša bavi z drugimi mislimi, mi nastane v srcu pusta praznoba, ki jo morem izpolniti le s tem, da se dvignem v mislih k Bogu in njegovi večni ljubezni."

Še preden se je bil odločil za duhovniški poklic, piše kot akademik z Dunaja sestri Amaliji tako lepe besede o božji ljubezni in usmiljenju, ki jasno kažejo, kako so ga prevzele te resnice in iz katerih tudi razumemo kasneje njegovo duhovniško vneto: "Najhujša in najstrašnejša pregreha je nezaupnost do neskončno usmiljenega večnega Očeta. O, ko bi mogel slehernemu grešniku, ki se s potrjim srcem želi vrniti k svojemu razžaljenemu Očetu, pa se pod težo svojega neizmerne zadolženja ne more uživet v misel, kako bi mu neskončno pravični Bog mogel priznati: o ko bi mogel takemu grešniku reči v srce z besedami: Prijatelj, večna Pravica božja je obenem tudi ljubezen večnega Usmiljenja."

Tako je dvaindvajsetleten po delovanju milosti prišel do sklepa, da se izroči popolnoma Bogu v duhovniškem poklicu. Živa želja, služiti Bogu in koristiti dušam, ga je k temu pripeljala; zavestno in veselo zapušča življenje, ki se mu je obetalo. Kot novomašnik se odpušča v pismu še letni renti, ki mu jo je ponujala sestra Friderika, kateri je izročil vso svojo dediščino: "Poslej nimam na svetu nikake dediščine. Ko bo On, kateremu je ime Ljubezen, prišel pozvat svojega služabnika, mu bom odgovoril: Tukaj sem, Gospod; daj mi, kar je mojega; daj mi krono, ki si jo dal svojemu apostolu Pavlu!"

Sam poseben častilec Dobrega pastirja si je prizadeval biti res dobri pastir izročnim mu dušam. Ljubezen do duš ga je kot duhovnika priganjala k delu, v katerem si ni prizanašal. Na sestrično svarjenje ji odgovarja: "Dela se ne ogibljem, v njem najdem svojo najslajšo uteho. Hočem in moram delati, dokler me Bog ohrani pri dobrem zdravju. Zda je najhujša potreba za delo, lepa setev je že visoko dorasla. Ali naj hlapec, ki ga je Gospod poklical k žetvi, stoji prekrizanih rok ter gleda, kako roparske ptice kradejo in zobljejo zrelo zrnje? Ne, meni to ni dano, če bi me tudi imelo stati življenje."

Značilno za njegovo res pristno ljubezen je tudi njegovo usmiljenje do siromakov, v katerem jim je vse razdal in še od doma rad sprejemal podporo v obleki, da jim je pomagal. Sam je vedno živel skromno in kot misijonar v skrajnem siromaštvu. "Kar daš si-

romaku, to bož sam imel; česar pa ne daš, bodo imeli drugi." — je bilo njegovo vodilo, ki ga je ponavljal in se po njem vse življenje ravnal, tako da so to njegovo dobroto nekateri smatrali že kar za slabost, ko jo je sem pa tja tudi kdo izrabljal.

Verske resnice, ki so njega samega s tako močjo oblikovale, so bile tudi njegova glavna pridiga, ko je bil kaplan v šmartinu pri Kračju in v Metliki: to je božja ljubezen do človeka in božje prizanesljivo usmiljenje do spokorjenega grešnika, božja pravičnost, vrednost človeške duše, zmagovita moč božje milosti. Širil je pobožnosti do Srca Jezusovega in do Matere božje, molitev sv. križevega pota. Zaradi njegove pristne ljubezni do duš in usmiljenega razumevanja je tudi bila njegova spovednica toliko oblegana, kar je bilo za tisti janzenistični čas nekaj nezastidljivega, in so še iz sosednjih fara mnogi prihajali. "Pri nas je kar naprj porcijunkula," so ljudje govorili.

II. SVETNIŠKA RAST V MISIJONIH

Tako globoko in samostojno je Baraga pod vplivom milosti doživel krščansko resnico, da je prišel v odprto nasprotje z janzenizmom, ki je imel tedaj pri nas še prevladujoč vpliv med cerkvenimi krogi. Bolelo ga je to. Njegova gorečnost in ljubezen do Boga in duš se ni dala zvezati, proti vodilnim cerkvenim krogom tudi ni mogel in ne hotel nastopati, zato ga je gorečnost za čast božjo in rešitev duš gnala ven, v svobodo.

LJUBEZEN DO BOGA IN DO BLIŽNJEGA, v čemer je končno vse krščanstvo in svetost, **GA JE PRIVEDLA V MISIJONE. MISIJONSKI POKLIC JE PREJEL KOT KRONO NA CVOJE ZVESTO SODELOVANJE Z MILOSTJO IN MISIJONSKO DELO TER VSE NJEGA MILOSTI SO GA ŠE NADALJE OBLIKOVALE DO DOVRŠENE SVETNIŠKE OSEBNOSTI, KI JO V NJEM OBČUDUJEMO.**

Če je svetost v odpovedi sebi in svetu in v popolni predanosti Bogu in njegovi volji — da opustimo posamezne kreposti, ki odlikujejo Baraga — misijonarja, o čemer govoriti bi bilo preobširno — si je težko misliti, kaj naj bi bil Baraga še storil in Bogu še dal.

Kako lepo **OB ODHODU V MISIJONE** tolaži v pismu sestro Amalijo, ki jo skrbi vse, kar ga težkega čaka: "Pusti, ljuba sestra, prosim te, vendar vse te malenkosti! Ko bi se misijonarji ozirali na mraz, vročino, lakoto in žejo, na trud in nevarnosti in podobne težave, bi ne bili že pripeljali toliko poganov v Kristusovo stajo. Ako se trgovci ne izogibajo nobenega vremena, nobenih težkoč in nevarnosti, da si pridobijo le nekoliko časnega dobička, ki ga morejo uživati le do konca svojega življenja — bi li mar vse to moglo motiti mene, ki nimam drugega namena, kot pridobivati dušo za nebesa? Pusti torej vse te prazne skrbi, ki te tako žalostijo, kot pišeš, ter me vsega daruj Bogu!"

VSEMU SE JE ODPOVEDAL IN SE VSEGA DAROVAL BOGU. Bil je bogat, pa živi v največjem siromaštvu. Po novih misijonskih po-

stojankah, ki jih ustanavlja, si mora cerkev in skromno stanovanje še le postavljati. Sam pomaga pri tem težkem delu. V sili oltar in oltarno in cerkveno opremo sam izdelava. Želi biti bogat, da bi dušam pomagal. Zato kot božji prosjak mlo prosi in berači v Evropo za podporo in skuša odpreti srca, da bi priskočila na pomoč za rešitev predragocenih duš. Do smrti je bila to njegova moreča skrb in še na smrtni postelji ga je nazadnje mučila zadnja skrb misijonarja — dolg, ki je bil na njegovi novi stolnici.

Ogromno je Baraga naredil s svojimi žrtvami in s pomočjo, ki jo je prejemal iz domovine. O lepih uspehih poroča na Dunaj misijonski Leopoldinski družbi, da tako navduši srca za misijone, a obenem v strahu, da bi mu "ono dobro, katero Gospod po njegovem skromnem sodelovanju v misijonih vrši, ne bilo prišteto, če ga raznaša v svet."

Koliko je pretrpel v severnem mrazu na težavnih in dolgotrajnih potovanjih na krp-ljah, obložen s cerkvenimi potrebščinami, in v kakih smrtnih nevarnostih je večkrat bil, je splošno znano. Sam je bil v vseh teh primerih miren ob upanju na Dobrega pastirja, ki ne bo dopustil, da bi ga izgubile duše, ki ga še potrebujejo.

Ob vsem tem trpljenju si je Baraga naložil svobodno še **NOVIH IZREDNIH ŽRTEV.** Od leta 1834 kljub najtežjim žrtvam ni več pokusil opojnih pijač, da bi Bog blagoslovil njegovo delo proti indijanski napaki pijančevanja, ki jih je uničevalo. Od l. 1841 dalje je redno vstajal ob štirih, poleti pa ob treh zjutraj, da je mogel več moliti pred Najsvetejšim, in kljub najtežjim razmeram je tako vedno opravljal brevir. L. 1852 se je popolnoma odpovedal uživanju mesa, ki ga je tudi že prej le redko jedel. Vse to za izročene mu duše.

Tako si Bog osvoji dušo, ki zvesto sledi njegovemu klicu.

KAKO JE LJUBIL SVOJE INDIJANSKE VERNIKE in kako se jim je vsega posvetil, bi mogli umeti, ko bi ga videli pozno v noč prepevati sredi med Indijanci verske pesmi iz indijanskih molitvenikov, ki jim jih je sam napisal. Poleg vrste jezikov, ki jih je govoril, je posebno ljubil indijansko očipvejščino, jezik svojih vernikov, ki mu je postal kot drugi materni jezik. Tako ga je cenil, da je s posebno ljubeznijo sprejemal tužce, ki so se potrudili, da so se privadili te težke govorice. Zato pa so Baraga tudi Indijanci vsi tako ljubili, saj so ga Otavani na svojem narodnem zborovanju celo proglasili za člana svojega rodu, Otavana. Ob vsem trpljenju mu je bila prav ta ljubezen njegovih preprostih vernikov, ki so ga ljubili kot Očeta, že tu veliko zadoščenje in ga je tako osrečevala.

Da je v takih težkih življenjskih razmerah mogel še pisati, se moramo čuditi. **NAPISAL JE VRSTO SLOVENSKIH IN SVOJIM INDIJANCI INDIJANSKIH NABOŽNIH KNJIG,** za misijonarje predvsem tudi **OČIPVEJSKI SLOVAR IN SLOVNICO,** po čemer ga tudi nekatoliški svet visoko ceni kot znanstvenika jezikoslovca. Ljubil je z Indijanci tudi njihov jezik. On jim ga je prvi zapisal in jim dal

prve knjige, ki so bile verske knjige, in jim tako njih jezik posvetil.

Kar neverjetno je, ko beremo, koliko je Baraga v svojem življenju storil. Res so bili za to potrebni izredni naravni darovi — nadarjenost, delavnost, močna volja, zdravje. A to ni zadosten odgovor. Potrebna je bila za vse le ljubezen svetnika.

Ob vsej tihi notranji sreči v Bogu je bilo Baragovo življenje **POLNO VSAKOVIRSTNEGA TRPLJENJA**. Tudi v njegovem življenju se je očitno pokazalo, kako Bog izbrane duše vedno bolj trga od sveta in jih navezuje na se. Bog ga je vodil na križ. Postal je nazadnje apostolski vikar in škof. A to ni bilo človeško odlikovanje, ampak božje odlikovanje novega trpljenja v novih skrbih. Ganljivo je brati v njegovem dnevniku iz tega časa, koliko je na tem mestu duševno trpel in kolikokrat se je hotel odpovedati v bridkosti iščoč božjo voljo.

Nazadnje ga je vsega izčrpanega še zadela težka bolezen ohromelosti, v kateri je do dna občutil vso človeško revo. V prelepi svoji molitvi v trpljenju med drugim molil: "Zahvalim se ti torej, o najdobrotljivejši in najmodrejši Oče, za vse križe, katere mi pošiljaš in mi daješ priložnost, biti v čem podoben tvojemu Sinu. Po njih me ponižuješ in me opominjaš na vso prazno ničevost tega sveta. Po njih me vodiš v ponižnosti, ki je odlična in neizo-

gibno potrebna krepost, če hočemo biti deležni tvojih obljub. Da, za vse to se ti iskreno zahvaljujem, pa te tudi prosim, o ljubeči Oče, daj mi v vseh mojih nesrečah poguma in moči! Pomagaj mi s svojo milostjo, da vsako trpljenje, ki mi ga pošlješ, tako potrpežljivo prenašam, kot so ga nosili tvoji svetniki, kateri so si z velikimi križi zaslužili tvojo posebno naklonjenost." Popolnoma se izroča božji previdnosti, se ji zahvaljuje za vse in prosi skrajšanja trpljenja, če je tako božja volja: "Ne moja, ampak tvoja nejsvetejša volja se naj zgodi. Kar hočeš, kakor hočeš, dokler bočeš!"

V boleznih ga mučijo še skrbi za svojo cerkev; v prošnji za pomoč Leopoldinski družbi toži: "Še nikoli nisem bil v tolikšni stiski."

Prepričanje sodobnikov, ki so Baraga od blizu poznali, o njegovi svetosti je bilo soglasno in tako trdno, da se je preko premisljenih rodov še do danes ohranilo.

Baraga, škof Indijancev, apostol Očipvecev, je po svojem svetem življenju, **NAM SLOVENCEM PODARJEN IZ NEBES, DA BI SE KOT NA NAŠEGA VANJ OZIRALI**, ko je zrasel iz naših razmer in je naše krivi in značaja, in ga posnemali. Vpliv velikih mož v svetu z njih smrtjo ne mine, še porasti more. A to je v veliki meri odvisno od nas.

DR. F. G.

ZA "BARAGOV DIJAŠKI DOM" V TRSTU

Iz Trsta smo prejeli sledeči dopis, ki ga z veseljem objavljamo in zadevo zlasti Baragovim častilcem priporočamo:

Slovinci na Tržaškem smo v dobi po prvi svetovni vojni izgubili vse, kar smo imeli na gospodarskem polju. Sedaj se prebujamo kot iz težkih nesrečnih sanj. Ničesar več nimamo: ni več prosvetnih domov, ni naših hranilnic in posojilnic, ki bi pomagale malemu slovenskemu človeku; nikjer ni hiše, preproste sobe, kjer bi se mogli zbirati.

Zavezniška vojaška oblast nam je priznala edinole golstvo. Nikjer pa ni nobenega zavoda, kjer bi revnemu slovenskemu dijaku dali posteljo in toplo kosilo.

Pred Bogom in narodom smo dolžni pomagati naši mladini. Zato smo se odločili, da bomo slovenskim dijakom v Trstu skušali postaviti zavod. S tem bomo poskrbeli, da bo slovenska mladina zdrava telesno pa tudi duševno: dijaki naj bi dobivali v zavodu slovensko in krščansko vzgojo. Slovenskemu dijaku hočemo dati dostojen **katoliški zavod**.

Zavod bomo imenovali **Baragov**. Izročamo ga v posebno varstvo svetniškemu misijonskemu škofu Frideriku Ireneju Baragu. V zavodu bomo njemu v čast postavili podobo. Naj s svojo priprošnjo pri Bogu pripomore slovenskim dijakom do katoliškega zavoda; Bog pa naj s tem svetu izpriča, da hoče svojega ponižnega služabnika Baraga povzdigniti v svetniški sijaj! Naj bi tudi ustanovitev tega zavoda služila, da bi bil Baraga čimprej proglašen blaženim in bi tako tudi Slovenci imeli svetnika na oltarju!

Da bi pripravljajni odbor mogel rešiti to nalogo, se obračamo na slovensko javnost z

nujno prošnjo, da mu priskoči na pomoč. Samo z združenimi močmi bo možno ta načrt urediti.

Ker smo mnenja, da je načrt zadeva vseh katoliških Slovencev, ustanavljamo več različnih podpornikov, da vsak lahko prispeva po svojih močeh. Imenovali jih bomo: ustanovnike, dobrotnike in podpornike. V ta namen plačajo:

Ustanovniki enkrat za vselej vsaj 50.000 lir.

Dobrotniki letno vsaj 10.000 lir.

Podporniki letno vsaj 1.000 lir.

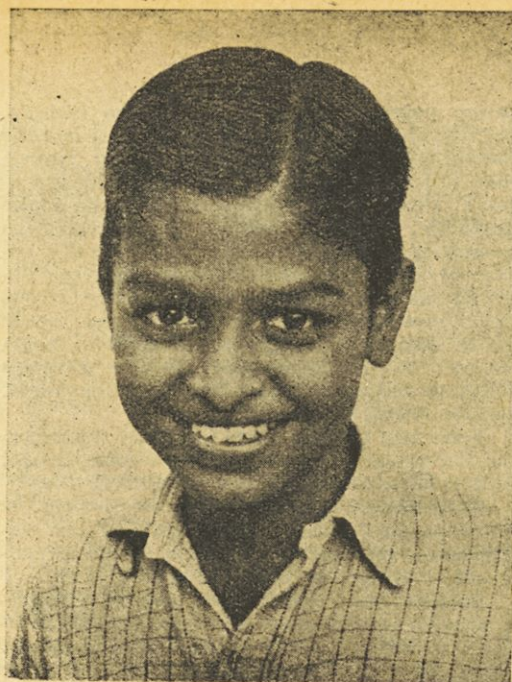
Sprejemamo pa hvaležno vsak najmanjši dar.

Prispevke blagovoljite pošiljati na naslov: Trst, Poštnej predač 389, "Mlada setev" (Baragov dijaški dom), kamor pošiljajte tudi vse dopise; v Argentini pa na naslov: Lenček Ladislav CM, Victor Martínez 50, Buenos Aires.

Slovensko ljudstvo je zelo obubožano. Mnogo staršev ne zmore plačevati za dijaka niti mesečne vzdrževalnine v zavodu. Zato hkrati prosimo dobrotna srca zlasti takih zasebnikov, ki nimajo lastnih otrok, da bi se priglasili, da so pripravljeni prevzeti **vzdrževanje po enega dijaka v zavodu**. V dožedanjih razmerah bi to stalo mesečno kakih 10.000 lir.

Za vse dobrotnike se bo v zavodu veliko molilo. Tudi sicer bomo skušali ohraniti spomin na vse, ki bodo prispevali k njegovi postavitvi. Na ustanovnike bodo spominjale njihove slike na častnem mestu v zavodu, njim in dobrotnikom bomo izdali posebne diplome ali pa jih popisali v spominski zlati knjigi zavoda.

Slovinci in Slovenke! Odprimo srca klicu slovenskega dijaka! Pomagajmo naši mladini!

DVE PISMI MISIJONSKEMU ODSEKU

PISMO INDIJSKEGA FANTIČA

(Prevod iz angleščine)

Bro. John nam je pripovedoval, da živi v Argentini mnogo slovenskih prijateljev, ki mislijo na nas in nam skušajo z molitvijo in gmotno pomagati. Naj Bog blagoslovi te dobre slovenske ljudi.

Zdaj mi pa dovolite, da se Vam predstavim. Moje ime je Chandī — indijski fant. z južno-zapadnega dela Indije. Moj obraz ni tako črn, kot si Vi morda predstavljate, a tudi ne tako bel kot Vaš. Pa četudi sva različnih barv, mislim, da se oba trudiva ohraniti si belo oblačilo najinih duš.

Moj rojstni kraj je Travancor, lep in vedno zelen. Imenujemo ga paradiž Indije. Tukaj živi mnogo katoličanov. Pravijo, da so naši pradedje bili spreobrnjeni po svetem apostolu Tomažu. Jaz se čutim zelo srečnega, da sem otrok krščanskih staršev. Kajti koliko je drugih, ki nimajo te sreče in ki ničesar ne vedo o Bogu, Mariji in nebesih in Cerkvi.

Tri leta so že pretékla, odkar sem zapustil rodni krov in drage starše. Zdaj študiram peti razred gimnazije v Tirupaturju. Zaupno povem, da včasih čutim domotožje, kajti ta kraj ni tako lep kot naš Travancor. A ko pomislim na svoje dobre predstojnike, kateri so zaradi nas zapustili vse: starše, brate in sestre, njihovo lepo domovino (Bro. John pravi, da je Slovenija najlepša na svetu), se počutim močnega in srečnega. Tudi jaz hočem postati duhovnik, če je volja božja; dober duhovnik, da bom lahko šel spreobračat svoje brate in sestre v širni Indiji in jim kazal pot k Srcu Jezusovemu. Prosim Vas, spomnite se me tudi Vi v svojih molitvah, kakor tudi vseh mojih tovarišev tukaj, da bi se te naše velike sanje nekoč res mogle uresničiti.

Slišali smo veliko o Vaši lepi domovini. Bro. John nam mnogokrat govori o njej. Spominjali se bomo Vas, kakor tudi vseh dragih slovenskih prijateljev v naših molitvah in tudi darovali kakšno žrtvico po Vašem namenu.

Naj Bog blagoslovi Slovenijo in vse Slovence!

Vaš Chandī V. A.

PISMO SLOVENSKEGA MISIJONARJA

Tirupattur, Indija

Dragi gospod predsednik!

Vaše pismo me je razveselilo. Bog Vam plačaj zanj. Če tudi je toliko dela, da je težko najti prosti trenutek, Vam bom vendar skušal odgovoriti.

Veseli me, da je misijonska misel med našim narodom in še posebno med našo mladino tako živa. Smo eden najmanjših narodov na svetu, pa vendar lahko rečemo, da nismo zadnji v misijonskem pogledu. Manjka pa poklicev, saj so potrebe tako velike. Pomislite samo na Indijo: 400 milijonov ljudi in od teh je samo en odstotek katoličanov. Kdo bo spreobrnil ostalih 99 odstotkov? Novi misijonarji, ki bodo prišli za nami. In kdo bodo ti? Brez dvoma tudi mnogi Slovenci, ki jim bo gorečnost za širjenje Cerkve dala moči, da bodo zmožni zapustiti svoje drage in odpluti v daljne kraje.

Misijonska delavnost v Indiji je zelo velika in upamo, da bo dobivala vedno hitrejši zagon. Kaj je vzrok temu? Vrste domačih duhovnikov, ki vsako leto odhajajo na njivo Gospodove žetve. Domača duhovščina je veliko bolj zmožna vplivati na sorojake kot tuji. Domačini takoj vedo, kje in kako je treba poprijeti. Tujec pa je, vsaj v začetku, kot maček ob skledi vrele kafe in ne ve, kje bi se lotil. Zato vsi misijonarji polagajo največjo pozornost na vzgojo domačega klera. Če n. pr. izbruhne kakšno preganjanje, bo domači duhovnik gotovo ostal s svojim ljudstvom, medtem ko bodo tuji prisiljeni povezati svoje cule in oditi.

Poklicev za duhovski in redovni stan je v Indiji precej, to posebno v južno-zapadnem delu, imenovanem Malabar. Skoro vse škofije in redovne družbe črpajo svoj naraščaj od tod. Tam vidite cvetoče samostane moških in ženskih redov, največ karmeličanov. Niso latinskega obreda, ampak sirijskega. Priznavajo papeža in zelo častijo Marijo. Edina razlika je v tem, da zaženejo mašne molitve na zadnji strani mašne knjige in da je v mašnem obredu veliko poklonov, blagoslavljanja in kajenja.

V pismu pravite, naj povem, kaj bi najbolj potreboval. Hvala, osebno prav ničesar. Čeprav ni ugodnosti, se vendar počutim srečnega in zadovoljnega. A nekaj bi Vas le prosil: V našem zavodu imamo 200 semeniščnikov, ki se pripravljajo za duhovski poklic. Sprejeli bi jih lahko še več, če bi imeli malo več sredstev. Morda bi se našla tam kakšna dobra oseba, ki bi bila pripravljena posinoviti katerega teh fantičev in mu pomagati do duhovništva. Poslali bi ji sliko fanta, s katerim bi lahko potem stopila v direktno pismeno zvezo.

Vprašate lahko tudi argentinske prijatelje, ker vem, da si mnoge družine včasih želijo imeti varovanca-misijonarja. Za dopisovanje ne bo težav. Naučil sem se toliko španščine in bom tako lahko služil za tolmača. Poskusite! Naši fantiči Vam bodo hvaležni.

Prilagam pismo enega od mojih fantov (imam jih 45 na oskrbi). Čuti se požagčene-ga, da Vam sme pisati. Ko mu boste odgovorili in morda priložili kakšno podobico ali fotografijo, bo še srečnejši.

Marija nas je obiskala

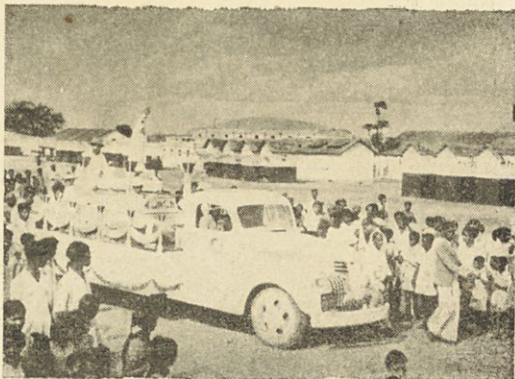
Bil je vroč in soparen dan. Na severni strani neba so se počasi zgrinjali temni oblaki. Dnevna svetloba je zgubljala na svoji bližini. Užigati so se začeli prvi bliski. Bližala se nam je tropska nevihta. — Strašen vihar dvigne gmote rdeče prsti v zrak, tako da nebo kar pordeči, lomi drevje, odnaša strehe koč in pravrača, karkoli se mu skuša po robu postaviti. Pesek sili v oči, v stanovanja — najde vsako špranjo. Nato se odpro nebesne zatonice. Dež lije kot iz škafa. Če te zajame zunaj, ni vredno, da bi tekel, ker si takoj premočen — tudi dežnik nič ne koristi, samo v napoto bi ti bil. — Takšne so tropske nevihte. Kakor sem rekel, je zgladalo, da se nam bliža ena teh. Pa ravno danes! Vsaj danes naj je ne bi bilo. Vse bi bilo pokvarjeno! Tako smo vsi želeli. Pred cerkvijo je bil postavljen velik "pandel" — s palmami in preprogami okrašen odér. Sredi njega pa krasen oltar, ves v belem cvetju in lučkah. Delali smo tedne, žrtvovali nočne ure — samo zato, da bi se Ona počutila med nami, Ona — Fatimska Mati božja, ki pride k nam za nocojnjo noč.

Padle so prve kaplje — težke, debele kot ležniki: ena, dve, deset... in nato... glej čudež, nič več. Še je bliskalo in grmelo; nevihta je divjala z vso silo, a ne nad nami. Hvala Ti, nebeška Mati, zdaj vemo, da Ti je všeč, kar smo storili zate.

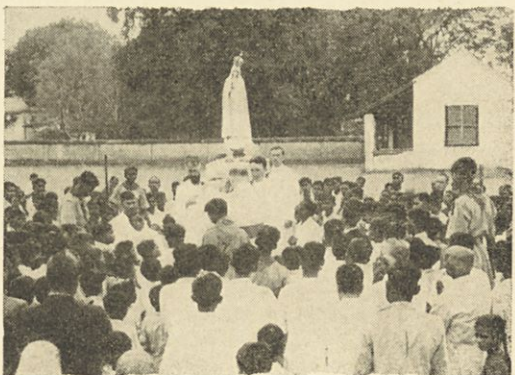
Okrog pete ure popoldne je bil prostor pred cerkvijo in šolo že popolnoma natrpan vernikov in nevernikov. Fatima je povsod pritegnila ogromno število ljudi. Vse se je zanimalo zanjo. Govorilo se je o čudežih, kateri so se na nekaterih krajih resnično dogodili, in to je zbuvalo še večjo pozornost. Hindujski so jo pričakovali kot „Lepo boginjo“, mohamedanci pa so ji morda pripisovali kakšno zvezo z njihovo Fatimo, to je, z žensko, ki je baje preroku Mohamedu delala veliko preglavic. Vsekakor, najbolj smo je bili veseli katoličani. Vedeli smo, kdo je in kaj od nas hoče. Gospod nadškof nam je že pol leta prej poslal okrožnico, v kateri nas vabi, naj se za to slovesnost dobro pripravimo. In to smo tudi storili. Naši fantje so kar tekmovali, kdo bo zbral več žrtvic in dobrih del.

Ura je odbila 6. V daljavi smo zagledali vrsto avtomobilov. Že prihaja, že prihaja. In oči vseh so se uprle v zadnji avto, ki je bil čisto poseben — Marijin avto. Nas vseh se je polasčalo neko posebno občutje. Ta en meter visok kip se nam ni zdel navaden kip, ampak nekaj več. Občutili smo Marijino resnično navzočnost.

Varge Fatima Madasi! — Hail Pilgrim Vir-

gin! — Pozdravljena Velika Romarica! tako smo jo pozdravljali. Romala si po Evropi, Ameriki, Afriki in nazadnje prišla tudi k nam v daljno Indijo, vsa bela in ljubeča, z rožnim vencem v rokah. Če Te gledamo z ene strani, vidimo, da je Tvoj obraz žalosten, a z druge opazimo ljubeč matrinški smehljaj. Ljudje so pozabili Tvoje opomine v Fatimi — to te boli; zato Ti sama greš okrog in jih z ma-

terinsko ljubeznijo vabiš k pokori in zglednemu krščanskemu življenju.

Ko se je stannilo, se je po ulicah razvila ogromna procesija. Bilo nas je toliko, da je poganski Tirupattur bil presenečen nad tolikšnim številom kristjanov. Gruče ljudi so se zbirale ob cesti; kaj takega še nikdar niso videli. To je bila prva javna procesija, ki je šla skozi Tirupattur. Bilo je čisto nekaj dru-

gega kot njihove poganske procesije, pri katerih nosijo zmaličene podobe raznih bogov, in pred njimi plešejo in kričijo. Fatimska Marija je vse očarala. Vsa v cvetju in lučkah, v spremstvu 4 pažev, ki so stalno sedeli ob njenih nogah, je čisto gotovo blagoslavljalala to ubogo ljudstvo, ki je še ne pozna. Z mnogih src, četudi poganskih, so prihajali vzkliki: Varge Fatima — pozdravljena Fatima.

Noč je minila kar prehitro. Od fantov nihče ni šel spat, četudi jim je bilo dano na razpolago. Prebili so noč ob Njej in jo prosili toliko stvari: spreobrnjenja njihove domovine, a pred vsem, da bi postali goreči duhovniki. Jaz sem se spomnil naše ljube Slovenije in vseh beguncev, raztepenih po širnem svetu.

Ob 5 zjutraj se je vlila silna ploha, in nam odgnala spanec, ki se nas je polagčal. Na srečo sem nekoliko prej pritisnil nekoliko slik, tako, da nismo brez spomina. Praznik je bil lep in bo gotovo rodil obilo sadu.

Poljubili smo zadnjikrat Njene brezmadežne noge — nato pa je odšla. Naše oči so ji sledile, dokler je daljava ni zakrila.

Fatima je odšla, a njen obisk gotovo ne bo zaman. Mnogi sklepajo, da je to za Indijo velik korak naprej k njeni spreobrnitvi.

KEŠPRET IVAN

KAKO JE V KUNMINGU

Ravnatelj salezijanskega zavoda v Kunmingu na južnozahodnem Kitajskem, slovenski salezijanec **Andrej Majcen**, nam je pisal dve pismi, eno naravnost uredniku "KM", drugo pa predsedniku Slovenskega misijonskega oddelka v Buenos Airesu. Iz obeh pisem povzemamo to, kar je primerno za objavo v listu. Pismi sta bili pisani koncem lanskega leta.

Pod novo oblastjo smo imeli nekaj časa še nekam mir s samo notranjimi težavami, ki so nam prihajale od strani nekaterih zmedenih učencev in učiteljev našega zavoda. A sedaj se zdi, da tudi policija začenja svoje delo med nami. Dolgotrajna zasliševanja o denarju, o vzgoji, o delu in veri, kar utruja živce. Nasprotno pa se je med gojenci kar malo pomirilo. Morda zato, ker so v komiteju zavoda večinoma katoličani, celo predsednik... Tudi v pisarni rdečega vzgojnega urada imamo še kakega starega prijatelja. Krgčanski nauk imamo lahko samo še izven šolskega pouka in sedaj je nekaj fantov pripravljenih za krst.

Zadnje dni smo morali prestati veliko ponižanja in nereda radi nekaj besed našega ekonomista, ki je skregal nekega učitelja, zakaj je s silo odprl vrata, razbil ključavnico in vrata sama. Brž so organizirali ljudsko sodišče z vso oblastjo in sobrata sodili. Javno je moral priznavati svoje grehe, v prvi vrsti tiste, ki jih ni naredil. Moral je prositi odpuščenja vse gojence in ves kitajski narod... To vam je bil direndaj: letaki, slike, karikature, mitingi, inspekcije... vse radi opravičene besede nad nediscipliniranim učiteljem. Namen je kajpada bil, zmanjšati ugled našega zavoda pri ljudstvu, oblatiti nas. Mnogi otroci in drugi ljudje so jokali nad tako krivico, a nihče ni upal v javnosti nastopiti za obtoženca, kajti slaba bi mu predla. Potrpežljivosti potrebujemo na cente... Izprosimo nam jo s svojimi molitvami — od zgoraj.

Naše načelo je: Dokler se da, ostati na mestih, in pri vsem zelo zaupati v božjo Previdnost. Po Kitajskem se povsod ustanavljajo Marijinj legionarji, ki bi lahko kasneje brez duhovnikov ohranjali katoliško vero med ljudstvom. Laični apostolat je sedaj naša prva in najvažnejša zadeva. Saj mi tu smo v tem pogledu že marsikaj naredili, a še vedno premalo. Molite torej za kitajske laične apostole!

ZNAMKE ZA MISIJONE!

V predzadnji številki smo bralcem obrazložili, kako prav pridejo misijonski akciji rabljene znamke; prosili smo torej vse, naj take znamke zbirajo in pošiljajo Slovenskemu misijonskemu oddelku v Buenos Airesu, ki jih bo vnovil in za izkupiček kaj poslal temu ali onemu slovenskemu misijonarju v pomoč.

Doslej so oddali znamke sledeči:

O. Demšar, Indija; Ladislav Lenček (štirikrat); M. J., Buenos Aires; Snaj Stane in ostali rojaki iz Quilmesa (dvakrat); Nejko Dobovšek iz Villa Lugana (dvakrat); s. Libija Krek (dvakrat); Maks Jan (dvakrat); družina Moder; č. g. Šmolič (dvakrat); Marjan Jesenovec; Janez Belec; Krajnik Antonija (vsi iz Buenos Airesa); Jure, Andrej, Marko in Božo Bajuk iz Mendoze (obilna in lepo urejena zbirka!); Malavašič Marija iz Ramos Mejia; Božar Franc (Mendoza); trije neimenovani; lazaristovski bogoslovci iz Escobarja; družina Markež (Haedo); družina Beltram; Mladinski dom (Don Bosco).

Vsem darovalcem iskreni misijonski: Bog povrni!

VREDNOTE

Dobro se je med nami prijelo stališče, da naj imamo protikomunistični slovenski begunski naseljenci v Argentini, kjer nas je največ, nekako "Slovenijo v malem". To stališče ne misli nič drugega, kakor da naj Slovenci od vsega dobrega, kar smo imeli v domovini v izobilju, gojimo tudi v tujini vsaj zametek še, ker le tako bomo vrednote, ki smo jih seboj prinesli, tudi ohranili — kot zrna v dragoceno seme bodoče narodne pomladi.

Za ohranjanje in posredovanje verskih in kulturnih vrednot je danes neizogibno sredstvo velesila — tisk, še več: Tisk je v gotovem smislu zlasti za kulturo peresa dandanes skoro "condicio sine qua non" — nujni pogoj. Kajti umetnik-literat na primer ustvarja literarne vrednote ne le sebi v zadoščenje in svojemu Stvarniku v čast, ampak tudi in pred vsem za obogatitve in osrečitev sočloveka. Zato tam literarne vrednote le skromno ali nič ne uspevajo, kjer ni možnosti za njih objavo širokim krogom ljudstva.

Za gojitev verskih vrednot smo si, hvala Bogu, ustvarili že kar zadosten tisk. Že dalj časa in vedno bolj pa se je čutila potreba po sredstvu za gojitev oziroma posredovanje naših kulturnih vrednot. V vsem izseljenstvu ni bilo kulturne revije v pravem pomenu besede ("Slovenska beseda", ki nosi tak podnaziv, ni kulturna revija, ampak le "magazin" zanimivosti in poučnosti brez višjih kulturnih teženj).

Napovedovale pa so se že nekaj časa tri slovenske revije, ena v USA, ena v Trstu in ena v Argentini. Nekaj časa so se celo čuli glasovi, da se vsa tri prizadevanja združijo in rade eno samo slovensko kulturno revijo v inozemstvu.

A prišlo je drugače in — danes lahko rečemo — hvala Bogu, da je prišlo drugače.

V USA, kjer je krog "Kroga" veliko pisal in dolgo napovedoval revijo, menda le-ta še vedno ni izšla. V napovedih o nje poslanstvu, ki si ga bi nadela, pa je zelo sumljivo poudarjanje absolutne svobode izražanja mišljenja in popolna zatajitev katoliških načel.

Pač pa je izšla nekaka revija v Trstu, z imenom "Stvarnost". Ni nam bila poslana na vpogled, imeli smo jo pa priliko videti in vsaj pregledati, a nam je bilo takoj očito, da gre za revijo, ki je po svojem duhu povsem nasprotna katoliškim načelom in naši protikomunistični liniji. Družiti se v skupno revijo in kulturno delo ob njej s pisci in izdajatelji tržaške "Stvarnosti", je za vsakega načelnega katoličana na prvi pogled nemogoče. Prav tako je vsebina revije nepriporočljiva, kajti morda ni nič bolj nevarno za jasnost pojmov in ravnost potov kot brodit po kalnem, in tako je pisanje "Stvarnosti". (Mimogrede: Kako je mogoče, da tovrstno blago prodajajo katoliške založbe v Trstu in Gorici?!)

V Argentini pa se zdi, da smo v pred dvema mesecema izšli prvi številki revije "Vrednote" dobili to, kar smo želeli in kar potrebujemo. Ni "Duhovno življenje" poklicano, strokovno ocenjevati znatveno in umetnostno vrednost

"Vrednot". Dovoljuje si samo poudariti načelno vrednost te revije, ki je resnično katoliška.

Že izdajatelj, ki je "Delovno občestvo za Slovenski katoliški institut", da slutiti garancijo za katoliško načelno smer revije. Prav tako uredniški zbor, ki sestoji iz samih bolj ali manj znanih katoliških slovenskih kulturnih delavcev: Vinko Brumen, Tine Debeljak, France Dolinar, Božidar Fink, Alojzij Gerzinič, Ruda Jurčec, Albin Mozetič, Jože Osana in Karel Rakovec.

In res: Vsebina prve številke je v popolnem skladu s katoliškimi idejami izdajatelja.

Prelat dr. Alojzij Odar objavlja razpravo "Slovenski katoličani in znanost", ki podaja zgodovinski prerez prizadevanja slovenskih katoličanov za pospeševanje slovenske znanosti v smislu katoliških načel.

Prof. Jože Osana je doprinesel dragoceno filozofsko-glasbeno študijo "Musica perennis". Pri svojih izvajanjih se bogato opira tako na cerkvene učnike, zlasti sv. Avguština in sv. Tomaža Akvinca, kakor na številne zastopnike svetne znanosti, a vendar po svoji poti pride do označbe, kaj je bistvo glasbe.

Dr. Franc Jaklič podaja v zgodovinski sliki "Sv. Klemen Hofbauer in njegov vpliv na jurista Barago" obilo še neobjavljenih podrobnosti o plodonosnem apostolskem vplivu dunajskega svetnika na našega svetniškega kandidata, Ireneja Friderika Barago.

V literarnem delu je pravi biser Kociprov "Bogec na Plavščaku", v katerem se čudovito odraža predanost "goričancev" zemlji in njenim goricam, svojemu rodu, zlasti pa Bogu, ki je nad vsem. — Bine šulinov objavlja "...Prežalostne šriftice...", v katere zdaj vedro zdaj pretresljivo zajema nekaj močnih slik iz življenja nas tu in naših dragih tam preko; zlasti v zadnji sliki o gramofonski plošči pokaže na kontrastu matere in sina svet ljubezni in svet sovraštva, ki se v domovini marsikje borita za premoč, v kateri borbi po silnem trpljenju pa končno zmaga ljubezen. — Vinko Belič iz Trsta se v črtici "Še eno leto" odloča za odhod na Zapad "kot plamenica, ki jo je proti svoji volji prižgal Vzhod in razsvetljuje temo Zapada". — Pesmi so prispevali Bogdan Budnik, Slavko Srebrnič, Tine Debeljak, Mirko šušteršič-Variant, Borut, Karel Rakovec in I. M. D. — Prof. Lojze Gerzinič tehtno in strogo ocenjuje Jeremija Kalina pesnitev "Črna maša" in dr. Metoda Turnška dramo "Država med gorami".

Umetnostni del prinaša na umetniškem papirju dva Gorčeta kipa in dve sliki Bare Remčeve, katere slikarsko razstavo v Buenos Airesu ocenjuje Marjan Marolt.

Vsa vsebina nad 100 strani obsegajočega prvega zvezka, tudi po zunanji obliki vrednih "Vrednot" nam daje krepko upanje, da bodo v novi reviji naši katoliški znanstveniki, umetniki in kritiki prepotrebno pobudo za ustvarjanje slovenskih kulturnih vrednot, vsi ostali rojaki pa dragocen odraz večnostne Resnice, Lepote in Dobrote.

L. L. C. M.

KATOLIŠKA NAČELA

Dne 15. maja leta 1931 je sv. oče Pij XI. izdal okrožnico "Quadragesimo anno" (Ob 40 letnici) o pravični ureditvi človeške družbe. Z njo je sv. Cerkev deloma potrdila, deloma dopolnila znamenito socialno okrožnico "Rerum novarum" z dne 15. maja 1891, po kateri je sv. oče Leon XIII. dobil priimek — delavski papež. Letošnjega 15. maja praznujemo torej 60 letnico Leonove in 20 letnico Pijeve socialne okrožnice. "DŽ" se pridružuje proslavi z objavo naslednjih sestavkov.

Ko je leta 1930 izšla znana okrožnica papeža Pija XI. o krščanskem zakonu in so jo cerkveni pridigarji potem v cerkvah razlagali, so v Ljubljani nekateri temu ugovarjali, češ, kaj se govori toliko o zakonskih stvareh, mar bi pridigali o molitvi. Podobno je bilo takrat, ko so razlagali socialno okrožnico Quadragesimo anno in ko so govorili o komunistični nevarnosti. Vedno so se našli ljudje, ki so trdili, da je vse to govorjenje preveč posvetno. Cerkev naj se ne vtiika v svetne zadeve. Naj ne ureja življenja na zemlji. To ni njena stvar. Bavi naj se z božjimi stvarmi, svetne pa naj prepusti državi.

Ti ljudje bi radi zrinili Cerkev zgolj na molitveni in liturgični sektor. Če bi bili dosledni, bi morali nastopati tudi proti vsem sedmim božjim zapovedim — druge Mojzeseve table, zakaj vse te se bavijo z življenjem na zemlji; o molitvi in liturgiji govore le tri zapovedi s prve plošče.

Ni treba posebej dokazovati, da so ti ljudje preozko gledali na Cerkev in vero. Cerkvi so prepuščene verske zadeve. To je res. Toda med verske zadeve ne spadajo samo tiste, ki govorijo o presv. Trojici, o molitvi in liturgiji, marveč še mnoge druge. **BOŽJE POSTAVE IN EVANGELJSKI NAUKI UREJAJO NRAVNO STRAN VSEGA NAŠEGA ŽIVLJENJA NA ZEMLJI, PA NAJ GRE ZA ŽIVLJENJE POSAMEZNEGA ČLOVEKA, ALI ZA ŽIVLJE-**

NJE V DRUŽINI, DRUŽBI, DRŽAVI ALI MEDDRŽAVNI SKUPNOSTI. Nobena vera se ne more omejit le na molitev in božje češčenje. Vsaka priznava, da je človek po vsem svojem bistvu odvisen od Boga in Bogu za svoja dejanja odgovoren. Vsaka uči, da ima človek neumrljivo dušo, da ima vest, ki mu narekuje, kaj mora storiti in česa ne sme. Vsaka vera predpostavlja, da je človek svoboden, da mu je Bog dal zapovedi, da bo sojen po tem, kako je te zapovedi v življenju spolnjeval.

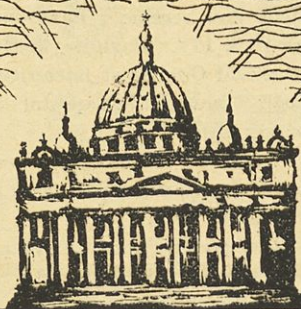
Zares bi bilo čudno, zakaj bi katoliška Cerkev in vera bili omejeni samo na molitveni in liturgični del življenja na zemlji.

"DAJTE CESARJU, KAR JE CESARJEVEGA, IN BOGU, KAR JE BOŽJEGA"

Do Kristusovega prihoda na zemljo, v družbi verske in svetne zadeve niso bile razločene. Tudi verske zadeve je urejala država. Država je imela svojo vero. To vero je moral imeti tudi njen državljani. Za versko svobodo v taki državi ni bilo mesta. Če nisi veroval, kar je določala država, si bil upornik, brezbožen in protidržaven hkratu. Državna moč je segala v območje vere in vesti. Cesar je bil hkrati najvišji verski poglavar.

Kristus pa je verske stvari ločil od svetnih. "Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega" (Mt 22, 21). Za verske zadeve je ustanovil posebno družbo, ki je druga kot država. Svetnih zadev državi ni odvzel. Pustil jih je nedotaknjene. Sam bi se mogel vtakniti vanje. Saj je kralj, ki ima vso oblast, tudi v zemeljskih stvareh. A sam na zemlji te oblasti ni izvrševal. Tudi svoji Cerkvi jih ni pustil izvrševati. Apostole je poslal v svet, da poučujejo verske resnice, krščujejo in vodijo ljudi ne v zemeljskih stvareh, ampak k večnemu zveličanju. "Učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha

DRVZABNI RED

ŽIVLJENJU NA ZEMLJI

in učite jih spoelnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal" (Mt 18,19).

Cerkev je zvesta temu naročilu vsa stoletja narode učila verskih resnic in nramnega življenja. Učila je razodeti nauk o presv. Trojici, o ustvarjenju, odrešenju, milosti, zakramentih in čednostih. Razlagala je božje postave o nramnem življenju in dajala svoje, ki so božje bolj natančno opredeljevale ali pa bile sicer potrebne pri vodstvu ljudi k večnemu zveličanju. V svetne stvari se na splošno ni vtikala. Prepuščala jih je državi. Le tu in tam, kadar je bila državna oblast slabotna, je Cerkev izdala kak zakon v svetnih zadevah. Bilo je to potrebno zaradi nalog, ki jih mora Cerkev opravljati na zemlji.

V socialno ureditev ljudstev se Cerkev ni vtikala. Preživela je različne dobe in bila priča različnim socialnim sistemom. Videla je dobo suženjstva, fevdalnega sistema in razbohotenega kapitalizma. Nikdar ni delala revolucij. Vedno pa je učila, da so ljudje bratje med seboj, da mora vladati ljubezen do bližnjega in da je treba spoštovati zakonito oblast.

Oznanila je v svet resnico, da je vsak človek oseba z neumrljivo dušo, da je za vse ljudi Kristus umrl, da je treba ljubiti vse ljudi. S tem naukom je po notranje spodjedla suženjstvo, ne da bi ustanovo suženjstva sama naravnost odpravila.

Tudi današnje socialno vprašanje Cerkev rešuje na isti način. Ni stvar Cerkve določiti, kateri gospodarski sistem je najboljši. To je zgolj svetna zadeva, ki ne spada v cerkveno pristojnost. Pač pa uči Cerkev, na kakšni nramni podlagi mora biti zgrajen gospodarski sestav, da bo mogel urediti gospodarsko življenje na zadovoljiv način. Cerkev jasno uči, da so vsi gospodarski in politični sestavi, ki

se ne menijo za naravne in pozitivne božje postave, zgrešeni, pa naj so tehnično še tako dovršeni. Cerkev tudi poziva države in gospodarske, socialne in politične strokovnjake, naj na osnovi moralnih zakonov zgrade tak sestav, ki bo današnji kulturni stopnji najbolj ustrezal. Sama jim daje tudi nekatere nasvete, kako bi najlažje zamislili in uresničili primerno rešitev socialnega vprašanja.

Ali je socialno vprašanje svetno vprašanje? Je in ni. Ni samo svetno vprašanje, marveč je tudi nramno. Zato ga rešuje tudi Cerkev. Nihče ji zaradi tega ne more očitati, da se vtika v svetne zadeve.

Cerkev pa je na pravilni rešitvi socialnega vprašanja tudi zaradi tega zainteresirana, ker je od te rešitve odvisno gospodarsko blagostanje širokih ljudskih množic. Vsaj neko gospodarsko blagostanje se namreč zahteva za to, da je oznanjevanje evangeljskega nauka uspešno. Človeka, ki opoldne ne ve, ali bo zvečer imel jesti, ali če nima ne postelje ne stanovanjja, pač ne zanimajo duhovna vprašanja. Zato skuša Cerkev med bednimi ljudmi vedno dvigniti vsaj nekoliko socialno ravnen, da more uspešno začeti z evangeljskim naukom. Že od vsega početka Cerkve je šlo njeno apostolsko delovanje vzporedno s karitativnim delovanjem. Že sv. Pavel je tako misijonaril.

"OČE NAŠ"

Temeljna krščanska resnica je, da smo ljudje povzdignjeni v nadnaravni red. Gledanje Boga "iz obličja v obličje", kakor pravi apostol, bo naš delež v nebesih. To bo neskončna sreča, o kateri tu na zemlji nimamo pravnobene predstave. Žaradi povzdignjenja v nadnaravni red pa že na zemlji nismo samo božje stvari, marveč božji posinovljenci, deležni božje narave, kot piše apostol Peter (2

Pet 1, 8), "dediči božji, sodediči pa Kristusovi," kot beremo v Pavlovem pismu Rimljanom (8, 17). "Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se imenujemo in smo otroci božji," nam kliče apostol Janez v svojem prvem listu (3, 1).

Taki smo vsi, če smo v posvečujoči milosti božji, ko smo se pri krstu prerajeni rodili "iz Boga" (Jan 1, 13).

Zato po vsej pravici Bogu pravimo oče. Kristus nas je učil moliti NAŠ Oče, ne moj Oče. Vsi imamo skupnega Očeta v nebesih. Tam je naša prava domovina. Tam nas čaka naš prvorajeni brat, Kristus, njegova in naša mati Marija, njegovi in naši prijatelji, svetniki.

Te krščanske verske misli bi morali imeti v vsakdanjem življenju kristjana velik pomen. Ne samo v molitvenem delu življenja, marveč v vsem življenju.

Če je v nebesih naša domovina, je pač razumljiva cerkvena prošnja, da naj na zemlji tako živimo, da nebeške domovine ne zgubimo. Razumeli bomo resno Kristusovo svarilo: "Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi." "Neumnjež, to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe. Kar pa si spravil, čigavo bo? Tako je s tistim, ki si nabira zaklade, pa ni bogat v Bogu" (Lk 12, 20—21).

Če je Bog oče nas vseh, potem smo si vsi pravi bratje in sestre. Ti dve besedi nista frazi, marveč imata evangeljskega nauka polno vsebino.

Misel o "našem Očetu" v nebesih je prvorajen socialni faktor. Z njo bi mogli veliko pripomoči k rešitvi socialnega vprašanja.

Skeptiki, ki se posmehujejo tej misli, kot da je pravljica za otroke, nimajo prav. V strašni zmoti so. Bolje bi bilo, če bi ne reševali socialnega vprašanja. Zakaj le zapletli ga bodo. Kdor ne vzame za res, da je Bog naš Oče in da smo otroci tega Očeta v nebesih, ta ne misli krščansko. Tudi ta ne dela krščansko, kdor to veruje pri molitvi, ne pa pri delu in reševanju socialnega vprašanja. Vsi statistični podatki, vsa tehnika in poznanje zgodovine nam ne bodo veliko pomagali, če bi zgubili spred oči to osnovno evangeljsko misel o "našem Očetu" v nebesih. Otrresti se moramo naturalizma in škodljivega pozitivizma tudi pri reševanju socialnega vprašanja. Sta kakor mora, ki tlači tudi nekatere katoliške socialne delavce.

SKRIVNOSTNO TELO KRISTUSOVO

Misli o Cerkvi in božjem otroštvu sta čudovito dopolnjeni z mislijo o skrivnostnem Kri-

stusovem Telesu. Cerkov je Kristusovo telo, polnost njega, ki vse v vsem napolnjuje. Kristus pa je glava temu telesu, uči apostol Pavel, zlasti v svojih pismih Efežanom in Kološanom. S sv. krstom smo vcepljeni v to telo. Vsak kristjan je celica na njem. Iz glave, ki je Kristus, pa priteka v nas, ki smo udje, celice tega telesa, nadnaravno življenje božje milosti. Vsi smo eno telo s Kristusom, ki je naša glava. Po njem, v njem in iz njega imamo vse.

V središču našega vsakdanjega življenja bi morali postaviti to misel. Potem bi ne bili več tako sebični, kot smo večkrat. Bi ne gledali samo nase, ne iskali samo sebe in svojega.

Eno in isto skrivnostno telo smo vsi. Glava tega telesa, Kristus, pa je s trnjem okrojan. Simbol trpljenja. Skrivnostno Kristusovo telo mora trpeti, kot je trpel fizični Kristus. Razumeli bomo smisel trpljenja v življenju. S svojim trpljenjem moramo dopolnjevati Kristusa, kot nas uči apostol Pavel. Ko pa nam je razložil veliko skrivnost o skrivnostnem Kristusovem telesu, nas opominja v luči te skrivnosti:

"Živite, kakor se spodobi za poklic, v katerega ste poklicani; drug drugega prenašajte v ljubezni

in se trudite, da ohranite edinost duha z vezjo miru;

eno telo in en Duh, kakor ste bili tudi poklicani k enemu upanju svojega poklica;

en Gospod, ena vera, en krst;

en Bog in Oče vseh, ki je nad vsemi in po vseh in v vseh" (Ef 4, 1—6).

To je najgloblji verski in moralni temelj, na katerem se mora zgraditi socialno življenje.

Vse kristjanovo življenje se mora pletiti po evangeljskih naukih. Ti nauki niso le svarilo, ki ti pove, kaj smeš in česa ne smeš, marveč so notranji kvas, ki mora prekvasiti vse življenje. Življenje kristjana se mora razlikovati od življenja poštenega pogana ne le po stopnji čednosti, marveč tudi po tem, da je čisto drugega reda.

Kristusovi smo. Ne le po nauku, marveč še veliko bolj po Njegovi milosti, ki poteka iz Njega, glave, v nas, ude, in po naši vcepljenosti vanj.

Cerkev, samostojna verska družba, ki rešuje vsa verska in nravna vprašanja, otroštvo božje ("naš Oče") in vcepljenost v skrivnostno Kristusovo telo, glejte, to so trije osnovni faktorji, ki morajo usmerjati kristjanovo življenje na zemlji, pa naj bo osebno ali socialno.

DR. ALOJZIJ ODAR

„RERUM NOVARUM“ IN „QUADRAGESIMO ANNO“

OB ŠESTDESETLETNICI OZIROMA DVAJSETLETNICI

SOCIALNA AKCIJA LEONA XIII. KOT NADŠKOFA

I. — Leon XIII. je že kot nadškof v Perugiji pazno preučeval socialno vprašanje. Že prej je bil nekaj let papeški nuncij v Belgiji (Bruselj), kjer je imel priložnost seznaniti se z modernim kapitalizmom, z delavskim gibanjem in delom katoliških socialnih krogov. Po povratku v Italijo je ostal v zvezi s Kettelerjem, ki ga je kasneje opravičeno imenoval svojega „velikega predhodnika“, dalje z Desseurtinsim, z zastopnikom belgijske socialne šole, in je študiral tudi razna sociološka dela. Kot nadškof je leta 1877 izdal pomemben pastirski list, ki so v njem že izražene osnovne misli kasnejših socialnih okrožnic. V tem listu toži nadškof o „grdem oduštvu“ in „nepoštenem pridobivanju“, o „izgredih industrializma“, o lakomnosti in brezsrčni trdoti, o čezmernem delu otrok in mater po tovarnah. Govori pa tudi o nravni vrednosti človeka-delavca, o delu kot prvem viru blagostanja in o časti dela. Obenem pozivlja vlade in zbornice, naj bi se spomnile svojih dolžnosti in kaj ukrenile zoper to veliko zlo naše dobe.

SOCIALNE RAZISKAVE PAPEŽA LEONA XIII.

Seveda je nekaj drugega beseda kakega pokrajinskega škofa, nekaj drugega papeža kot vrhovnega učitelja vsega krščanstva. Zato je Leon XIII. razmišljal o tem, kaj naj kot papež krščanskemu svetu pove. Zato je dobival in preučeval poročila iz raznih držav o položaju delavcev. Za Ameriko mu je poročal kardinal Gibbons, za Anglijo kardinal Manning. Dal si je tudi predložiti ugotovitve socialnih krožkov, zlasti iz Freiburga.

Kot znanstvenika-filozofa sta mu predelavala zbrano snov zlasti jezuit *Liberatore* in dominikanec *Zigliara*. Oba sta bila člana živahno delujočega rimskega socialnega krožka, ki mu je predsedoval msgr. *Jacobini*, prefekt kongregacije de propaganda fide. V krožek je zahajal tudi pregnani genevski škof *Mermillod*, ki se je v tistih letih mudil v Rimu, potem grof *Küfstein* iz Avstrije, ki se je udeleževal sej v nekakšnem zastopstvu svojega učitelja *Vogelsanga*, a živahne stike z rimskim socialnim krožkom so imeli tudi Francozi (*La Tour du Pin*) in Belgijci (*Charles Perin*).

FREIBURŠKA ZVEZA

II. — Toda glavno znanstveno socialno delo se je osredotočilo v Freiburgu v Švici, kamor se je škof *Mermillod* leta 1884 vrnil.

Takoj se mu je pridružil mladi časnikar in poslanec iz Grisonsa, *Gaspard Decurtius*, ki je kljub svoji mladosti bil že poznan v katoliških krogih po svojih socialnih spisih. *Mermillod* je poklical v Freiburg iz Rima grofa *Küfsteina*, da bi zastopal rimski socialni krožek, potem kneza *Loewensteina* iz Nemčije, ki je bil predsednik skupnega socialnega krožka za Nemčijo in Avstrijo in končno še *La Tour du Pin* iz Pariza, da bi zastopal Francoze.

Tako je nastala znana **Freiburška zveza**, ki je od Leona XIII. dobila nalogo, da složno preuči socialno vprašanje in kot sad svojega dela izdela tovrstno spomenico ter jo predloži sveti stolici.

Delo je trajalo polna štiri leta (1885 do 1888). Nekateri katoliški krogi so postali že nestrpni, češ, da ne bo zlepa mogoče začeti s praktično socialno akcijo. Toda *Mermillod*, ki je vodil znanstveno delo, je potrpežljivo odgovarjal, da je za praktično delo treba najprej solidne teorije. Iz prave misli pa se bodo rodila tudi pravšnja dejanja!

SPOMENICA LETA 1888

III. — Leta 1888 je bilo pripravljeno delo končano in izdelana spomenica, v kateri je zveza razložila svoje misli o osnovnih napaakah današnjega gospodarstva.

Vir vseh zmot v gospodarskem redu, pravi ta spomenica, je napačen pojem o človeku, o njegovem izvoru, o njegovi naravi in končnem namenu. Zaradi napačnega družabnega razvoja, ki mu je treba iskati vzrokov v protestantizmu, se moderna družba snuje izven cerkveno danih smernic. Absolutni individualizem, ki ne pozna nobene dolžnosti do Boga in do človeka, je postal osnova vsega današnjega socialnega življenja in egoizem edino gibalo stvarstva.

Iz tega izhajata dve vzporedni posledici.

- a) Ljudje nimajo več pojma pravičnosti, ki bi morala uravnati vse medsebojne odnose;
- b) za pravilno stanje gospodarstva smatrajo bojno stanje, ki je v njem pravica močnejšega izvečine edini sodnik.

Ti posledici se kažeja v treh smereh:

1. Najprej naša doba na pozna več krščanskega pojmovanja o delu, kakor ga je orisal sv. Tomaž Akvinski. Pozna le delo po osnovni plati, človeka, ki dela, in njegovega dostojanstva pa ne pozna. Pozna le ustvarjanje bogastva. Človek pa, ki bogastvo ustvarja, ji je le skupek moči, ki se kupuje in prodaja kakor kako drugo blago. Zato odreka človeku celo pravico, da si z delom pridobi vsaj tega, česar potrebuje.

2. Zmota vlada tudi v lastnini. Lastnina se ima za nekaj absolutnega, brez ozirov in dolž-

Leon XIII.

nosti do skupne blaginje. Tudi v trgovini se ne gleda na glavni namen posredovanja med proizvajanjem in porabo, temveč le na dobiček. Trgovanje je pogosto le sredstvo za dvigovanje cen in za bogatenje dobičkaželjnih spekulantom. Vse današnje gospodarstvo je usmerjeno na dobiček, je kapitalistično.

3. Tako je moderni gospodarski sistem porušil ravnovesje v družbi, kajti pospešuje kopičenje bogastva v rokah privilegirancev in povzroča obuboženje širokih množic, ki so jim delež uboštvo in odvisnost, ki je že skoraj prava sužnost.

Zato vedno glasneje odmeva tožba, da to gospodarstvo množice izkorišča. Zato narašča odpor in se pripravlja katastrofa, ki jo morejo zadržati le še oznanjevanje in uveljavljanje socialnih naukov Cerkve, ali če ne zadržati katastrofe, vsaj dati podlago za novo družbo.

IV. — Poleg te spomenice je bil izdelan tudi program za praktično krščansko socialno delo. V tem programu se obravnavajo zlasti tri vprašanja:

1. O korporativni ureditvi držav. — Članom freiburške zveze je očitno lebdela pred očmi srednjeveška država kot vzor pravilne družabne ureditve. Iz vse zgodovine katoliške socialne misli vidimo, da so slejkoprej korporacije tisti temelj, na katerem naj bi se zgradila nova družba. Korporativno stanovsko družabno ureditev je priporočila tudi freiburška zveza — stvar, ki je zadobila konkretno formulacijo šele 40 let kasneje v okrožnici Quadragesimo anno. Zveza je nasvetovala mešane sindikate podjetnikov in delavcev, priznava pa opravičenost ločenih skupin (tako podjetnikov kakor delavcev) na nižji stopnji, ki pa se sestajajo k sodelovanju na višji stopnji (v stanovskih zbornicah). Korporacije naj bi bile na verski podlagi, hierarhično urejene, sodobne in avtonomne.

Takšne korporacije naj bi se zaenkrat osnovala le za industrijo, ne pa tudi za trgovino in kmetijstvo, ker se je to zdelo še preuranjeno. La Tour du Pin je sicer sili, naj bi se izdelal program za korporativno ureditev kmetijstva, a s svojim predlogom ni predrl.

2. Mnogo se je razpravljalo na sejah o pravicah in dolžnostih lastnine, kar je našlo svoj izraz tudi v programu. Lastnina naj zagotovi normalni razvoj in blagostanje družin in državi. Priporoča se oblikovanje male posesti, ki naj bo oproščena pretiranih davčnih dajatev.

3. Glede pravic in dolžnosti dela: Program proglašča človekovo absolutno pravico do dela kakor tudi moralno dolžnost delati. Družba je dolžna preskrbeti posamezniku delo, s katerim more dostojno preživljati sebe in svojce. Priporoča se svobodna pogodba med delodajalcem in delojemalcem, toda dolžnost države je, da ščiti delavca v toliko, da mu je po pogodbi zagotovljena vsaj minimalna plača za vzdrževanje njega in svojcev. Priporočajo se mednarodne pogodbe za zaščito delavskih plač. Zahteva se delavsko zavarovanje za slučaj bolezni, ostarelosti, poškodbe ali brezposelnosti.

SPOMENICA IN PROGRAM V PAPEŽEVIH ROKAH

V. — Ta program je bil skupno s spomenico poslan papežu Leonu XIII. Za takratne razmere je pomenjal ogromen korak v razvoju socialne miselnosti katoličanov. Podpisali so ga: škof Mermillod (ki je od papeža kot nagrado dobil kardinalski klobuk) za Nemce Hüfstein in za Francoze Henri Lorin od vodstva francoskih "delavskih krožkov".

Leon XIII. je naročil kardinalu Zigliara, naj v smislu vpslane spomenice in programa izdela besedilo. To besedilo je nato še pregledal in stiliziral msgr. Boccati, končno pa še sam papež Leon XIII. Tako je nastala slovita okrožnica "Rerum novarum", ki je bila objavljena 15. maja 1891. leta.

VPLIV SOCIALNIH SHODOV V BELGIJI

VI — Pobude za odločen nastop cerkvenih krogov v socialnem vprašanju so prihajale tudi od drugod, zlasti iz Belgije. Belgija je bila pred 60 leti ena najbolj industrijaliziranih držav. Leta 1886 je prišlo do velikih delavskih nemirov in štrajkov, ki so globoko pretresli gospodarstvo dežele. Delavstvo se je opravičeno upiralo grabežljivim metodam brezdušnega kapitalizma. Belgijski cerkveni krogi so hoteli delavcem pomagati v njihovem upravičenem boju za človeka vredno življenje. Škof iz Liegea, velikega industrijskega središča, je še za isto leto (1886) sklical katoliški shod, ki naj bi v prvi vrsti obravnaval pereče socialno vprašanje. Kasneje sta bila še dva shoda, ali bolje kongresa za preučevanje socialnega vprašanja, in to leta 1887 in 1890. Krajevni škof Doutreloux (1837 do 1901) je tozadevno mišljenje belgijskih katoliških krogov na II. kongresu povzel v sledeče besede: "Socialno vprašanje je v tem, kako urediti razmerje med delodajalci in delavci

po zahtevah krščanske npravnosti, ljubezni in pravičnosti. Da se reši to vprašanje, je treba med delavci in delodajalci sporazuma, a to ne zadostuje. Treba je tudi socialnih zakonov, ki to razmerje uredi, kakor je prav in pravično." — Sklep kongresa je bil, da je treba doseči mednarodni sporazum glede omejitve tovarniškega dela žena in otrok, glede nedeljskega počitka in omejitve delovnega časa.

Na tretjem kongresu (1890) je prišlo do ostrega boja med katoliškimi konservativci (angerska struja) in pa socialno napredno belgijsko strujo. Odločno je zmagala belgijska struja, da je namreč potreba z državnimi zakoni zaščititi delavce. Kongres je nadalje priporočil ustanovitev delavskih sindikatov, pri čemer naj imajo prednost mešani sindikati. Zahteval je ustanovitev strokovnega šolstva, organizacijo kmečkega prebivalstva, ustanovitev ljudskih denarnih zavodov in za drug za postavitev delavskih stanovanj. Važno vlogo pri praktičnih nasvetih in njih izvedbi je igral duhovnik Pottier (1849—1923), ki je bil duša belgijske šole. Radi svojega odločnega nastopa je imel kasneje težave celo s cerkvenimi krogi, med katerimi je imel dosti nasprotnikov. Škof Doutreloux je 1894 ustanovil zvezo delavskih duhovnikov, da bi njih dušnopastirsko delo med delavci bilo bolj enotno in uspešno.

NEMŠKI VPLIV

VII. — Treba pa je naglasiti, da je belgijski socialni katolicizem, ki je imel velik vpliv na Leona XIII., bil od svoje strani močno inspiriran od socialnega delovanja nemških katoličanov, ki so se v trdem boju z marksizmom in protestantizmom vedno bolj organizirali in krepili svoje vrste. Nemški katoličani so pod vodstvom neustrašenega voditelja Centruma, Windhorsta, ravnokar dobojevali zmagovito desetletni kulturni boj in so tako idejno kakor taktično vsemu evropskemu katolicizmu mogli nuditi učinkovito oporo.

FRANCOSKI VPLIV

VIII. — Pobude za odločni katoliški nastop v socialnem vprašanju so torej prihajale od raznih strani katoliškega sveta. Med nje je treba prišteti tudi znana delavska romanja v Rim.

Ko so 1885 poromali v Rim zastopniki francoske industrije (podjetniki), jim je Leon XIII. ob slovesu naročil: "Le še pridite, vendar skupaj z vašimi delavci!" Iz te papeževe želje so se porodila tri velika delavska romanja v Rim: dva tisoč podjetnikov in delavcev 1887, deset tisoč delavcev 1889 in dvajset tisoč delavcev 1891. Drugo romanje sta vodila kardinal Laugénieux in Albert de Mun. Slednjega je Leon XIII. sprejel v dveh dolgih avdijencah. Splošno smatrajo, da je tudi to precej pripomoglo k pripravi za socialno okrožnico. Papež je kasneje nekim francoskim škofom povedal (znana je bila izredna ljubezen Leona XIII. do Francije!), da je socialna okrožnica bila plačilo za romanja podjetnikov in delavcev v Rim. Ker je enim kot drugim hotel dati možnost in sredstvo za pravičen medsebojni sporazum, potem ko so mu eni in

Pij XI.

drugi kot svojemu očetu potožili svoje stanovske težave.

Toda čas je, da vsaj bežno pregledamo okrožnico samo, ki pomenja pravi prevrat v zgodovini katoliške socialne misli in najvažnejši mejnik v zgodovini katoliškega socialnega gibanja. Kajti od 15. maja 1891 socialni katolicizem ni bil več misel le ene ali druge katoliške skupine, marveč je postal nauk rimske katoliške Cerkve. Katoliško socialno gibanje je dobilo pobudo in blagoslov iz najvišjega mesta.

VSEBINA OKROŽNICE "RERUM NOVARUM"

Okrožnica "Rerum novarum" o "delavskem vprašanju" je med vsemi okrožnicami, ki so jih papeži izdali v zadnjih desetletjih, najbolj poznana, najbolj ljudska. Po socialnem vplivu in odmevu v svetu, ki ga še vedno ima kljub svojemu 60 letnemu jubileju, jo moramo prištevati med najpomembnejše papeške okrožnice. Uvršča se po svoji sekularni pomembnosti med velike odločbe učeče Cerkve, kakor so 'jih sklepali nekoč veliki vesoljni cerkveni zbori, ko so v dobah nesoglasja in nejasnosti dajali smernice krščanskemu svetu. Po vatikanskem koncilu (1870, 71), ki je definiral papežovo nezmotljivost v vprašanjih vere in krščanske npravnosti, sv. oče je mu je dana od Kristusa samega, navadno sam odloča v prepornih vprašanjih, ki zadevajo življenje Cerkve. Tako je Leon XIII. s svojo encikliko "Rerum novarum" razrešil dvome in nesoglasja, ki so med katoličani vladala v perečih socialnih vprašanjih in podal trdne smernice za krščansko socialno delo. Leonova okrožnica je za katoliški svet isto, kot komunistični manifest (1848) in Marxov Kapital (1876) za komuniste in socialiste.

Okrožnica je tako zgrajena, da uvodoma opozori na naravo socialnega vprašanja in njegove vzroke, nato pa poda navodila, kako naj se socialnemu zlu odpomore.

UVOD

V uvodu (t. 1—2) je naznačen predmet obravnave, to je DELAVSKO VPRAŠANJE, ki je zaradi družabnega in gospodarskega vprašanja postalo silno pereče, kar zahteva, da mu tudi Cerkev posveti vso pozornost.

SOCIALIZEM — ZMOTNA REŠITEV DELAVSKEGA VPRAŠANJA

V prvem glavnem delu (t. 3—12) se okrožnica peča z reševanjem delavskega vprašanja, kakor si ga zamišlja socializem. Socialistična pot ne vodi do pravega cilja. Socialisti predlagajo podržavljenje zasebne lasti. Takšen postopek, — mišljen je sistem popolne razlastitve —, bi delavcu samemu več škodoval kakor koristil, ker bi ga oropal njegove osebne svobode in mu vzel možnost napredka. Razlastitev je tudi proti postavna. Na tem mestu papež obširno osvetli in utemelji lastninsko pravico, to je pravico do zasebne lastnine, ki jo jasno označi kot NARAVNO PRAVICO, ki je utemeljena v naravi posameznika kakor zlasti družine. Z jasno ostjo proti prizadevanju, izročiti vse v državne roke in od državnega vsemogočnega varuštva pričakovati rešitev vseh družabnih nepravil, zapiše papež pomembno ugotovitev: "Človek je starejši kot država" in nato še stavek: "Družinska skupnost je po svojem pojmu in stvarno pred državnim občestvom".

Tako se ta del okrožnice zaključuje z učinkovitim svarilom pred državno vsemogočnostjo, do katere mora nujno priti, ako bodo ljudje brez lastne gospodarske zmožnosti in opore tudi v gospodarskem oziru postali odvisni od države.

Pretekla desetletja so na pretresljivi način potrdila resničnost papežev napovedi.

PRAVILNA REŠITEV DELAVSKEGA VPRAŠANJA

V drugem glavnem delu (t. 13—44) obravnava papež pravo pot za rešitev delavskega vprašanja. Sodelovati morajo Cerkev (t. 13 do 24), država (t. 25—34) in združene sile vseh tistih, ki so neposredno v tem vprašanju prizadeti (točka 36—44).

1. CERKEV posreduje OSNOVNI NAZOR v temeljnih vprašanjih človeka in stvari. Človeka in stvari je treba vzeti takšne, kakor so: Paradiža na zemlji ni mogoče ustvariti. Med delom in kapitalom ne more biti le interesno nasprotje ampak tudi medsebojna povezanost, ker sta drug na drugega nujno navezana. Kapital potrebuje dela, a delo kapital.

Cerkev podaja globoko posegajoče NRAVSTVENE NAUKE za razmerje med delodajalcem in delojemalcem, ki se posebno tičejo pravic in dolžnosti, ki za oboja pogodbenika potekajo iz delovne pogodbe, kakor tudi glede pogojev, pod katerimi se delavna pogodba more smatrati kot pravična in pravno obvezna. Prav tako uči Cerkev pravilno porabo

bogastva, to se pravi Cerkev nalaga dolžnost, da se sredstva, s katerimi kdo razpolaga, uporabljajo v občo korist in v dobrodelne namene.

Cerkev deluje tudi S SVOJIM ZGLEDOM. Ona vzgaja delovne množice, nastopa za pravo mišljenje vseh, ki so v delovnem procesu prizadeti, in se bori za reformo družabnih ustanov. Zlasti pa je veličastna dobrodelna akcija Cerkve, katere karitativnega delovanja nikoli z ničemer ne bo mogoče nadomestiti.

2. DRŽAVA je dolžna posegati v družabni in gospodarski krogotok, zato, ker je njena naloga skrbeti za občo blaginjo in čuvati ter braniti pravico. Kot branilka pravičnosti in pospeševalnica splošne blaginje se mora zavzeti za socialno in gospodarsko šibkejšje sloje in jih braniti pred samopašnostjo in nasiljem močnejših skupin. Brez dvoma so delavci kot šibkejšja družabna plast potrebni državne zaščite in imajo pravico, da jo zase zahtevajo.

S tem se je papež nedvoumno postavil na stališče intervencionizma, to je državne delavske zaščitne zakonodaje. Sledi vrsta odredb, ki naj jih država ukrene v svrhu zavarovanja delavcev. Tedaj so bile to še nove ali sporne zahteve socialne politike, ki pa so seveda dandanes že v mnogočem nadkriljene z bolj radikalnimi zakoni. V tej zvezi se papež še enkrat povrne na delovno pogodbo z zahtevo, da v slučaju potrebe država nadzira delovno pogodbo in poskrbi, da delavni in plačilni pogoji ne bodo nasprotovali naravni pravičnosti. Prav tako so prejšnja izvajanja o lastninskem vprašanju dopolnjena z natančnejšo pojasnitvijo o pristojnosti države na področju lastnine.

3. Tudi NEPOSREDNO PRIZADETI morejo s pomočjo svojih organizacij prispevati k rešitvi delavskega vprašanja (t. 36—44). Z velikim poudarkom zahteva papež priznanje združevalne svobode, ki je naravna pravica, katere se delavcem večkrat po krivici krati, med tem ko se podjetništvo more nemoteno organizirati. Papež izraža željo, naj se tako delodajalci kakor delojemalci med seboj organizirajo. Priporoča tudi skupna združenja stanovskega značaja. Vendar iz okrožnice določeni obris stanovskega reda še niso jasni. Sploh ni izrazito razvidno, kakšne organizacije je imel papež pred očmi. Iz njegovih izvajanj se je splošno sklepalo, da nasvetuje delavske stanovske organizacije, ki so dejansko rodile tudi največ uspeha (Krščanske delavske zveze).

Toda že no vsem tem so bila pripravljena tla, na katerih je 40 let kasneje gradil Pij XI.

OKROŽNICA "QUADRAGESIMO ANNO"

Ob proslavi 40 letnice "Rerum novarum" je Pij XI. leta 1931 izdal socialno okrožnico "Quadragesimo anno" (ob 40 letnici), ki je spomin a obenem tudi nadaljevanje Leonove socialne okrožnice. Mogli bi celo reči, da sta obe encikliki dva dela ene in iste okrožnice. "Rerum novarum" se bolj peča z načeli dru-

žabnega življenja, je bolj filozofska; a Pijevo okrožnica je polna konkretnih gospodarskih pobud. Quadagesimo anno zato upravičeno smatram kot dopolnilo Leonove okrožnice.

SADOMI "RERUM NOVARUM"

"Quadagesimo anno" nudi najprej pregled bogatih sadov, ki jih je Leonova okrožnica rodila za Cerkev in človeško družbo (t. 16—40). Paj XI. posebej povdarja, da je Rerum novarum dala osnove za krščansko družabno in gospodarsko vedo (t. 20). Kar tiče delovanja države, se je v teku 40 let država pod vplivom Leonovih idej razvila iz liberalne in zgolj pravne države v državo, ki vidi svojo glavno nalogo v socialni politiki in socialnem delavskem skrbstvu (t. 25—28). Med uspehi, ki jih je rodila samopomoč neposredno prizadetih, pa papež omenja v prvi vrsti razmah društev tako delavcev kakor gospodarjev in okrepitev srednjih slojev (t. 31—37).

PRISTOJNOST CERKVE V SOCIALNIH IN GOSPODARSKIH VPRAŠANJH

Na čelu drugega poučnega dela okrožnice stoji obrazložitev in utemeljitev pristojnosti Cerkve, da govori o socialnih in gospodarskih vprašanjih. V tehnično stran teh zgolj tostranskih zadev se Cerkev ne vtika. Toda ker ima družabno in gospodarsko življenje tudi svojo moralno plat, spada pod tem vidikom tudi pod najvišjo presojo Cerkve, ki je od Boga postavljena oznanjevalka in razlagalka navedenega in naravnega zakona (lex aeterna et naturalis; t. 41—43).

Nato sledi obravnava POSAMIČNIH VPRAŠANJ, v katerih se Leonov nauk pojasnjuje, deloma pa tudi dopolnjuje.

NAUK O LASTNINI

Ko papež govori o lastnini (t. 44—52) pojasnjuje dvostranski značaj lasti, to se pravi njeno nalogo, da služi blaginji posameznika in blaginji skupnosti (individualni in socialni značaj lastnine). Pristojnost države glede lastninskega vprašanja se ne omejuje le na urejanje uporabe lastnine, ampak ima država tudi pravico, da določi dolžnosti, ki jih ima lastnina do družbe. Vendar država te pravice ne sme zlorabiti. Po eni strani je poseg države v lastninsko vprašanje omejen z naravno pravnim značajem lastnine in dednim pravom, po drugi strani pa z zahtevami splošne blaginje (necessitas boni communis). Papež tudi razloži dolžnosti glede svobodnih dohodkov. Tudi ti niso prepuščeni človeški samovolji, kajti bogatini so nasprotno dolžni dati miloščino, izvrševati dobrodelnost in velikodušno darežljivost.

KAPITAL IN DELO

Obširno pozornost posveti okrožnica sodelovanju dela in kapitala (t. 53—58). Čisti donos tega sodelovanja — kakor se javlja v kapitalističnem redu — sta si krivično lastila kapital i delo. Papež lepo pojasni krivične zahteve kapitala, kakor tudi nepravilne zahteve dela in poudari, da mora pravec pravične razdelitve biti obča blaginja in socialna pravičnost, ki daje vsakemu svoj delež.

ODREŠITEV PROLETARCEV

Kot posebno važno zahtevo socialne blaginje naglašajo okrožnica nujnost odrešitve proletarcev. Res je, pravi papež, da dandanes ni več tistega strašnega pauperizma, ki ga je še gledal Leon XIII., toda zaradi naraščajoče industrije je po mnogih doželah "število bednih proletarcev neizmerno naraslo in njih ječanje vpije z zemlje k Bogu". Bogastvo ni prav porazdeljeno in dodeljeno raznim slojem ljudi. Najmanj, kar se mora zahtevati, je, da proletarci pridejo do družinske imovine. "Naj nihče ne misli, da bo mogoče javni red in socialni mir proti prevratnim duhovom uspešno braniti, če se nemudoma ne pristopi k pogumnemu delu, da se to izvrši!"

PRAVIČNA PLAČA

Najpreje papež ugotavlja, da vsaka mezdná delovna pogodba sama po sebi še ni krivična, čeprav se v današnjih družabnih razmerah nasvetuje, naj se mezdná delovna pogodba nekoliko ublaži s socialno pogodbo.

V nadaljnjih izvajanjih papež pojasnjuje nauk Rerum novarum in navaja nove momente za odmero pravične plače (t. 71—75). Okrožnica primerno vrednoti najbolj napredna narodno gospodarska dognanja, čeprav ne postavlja kake zaključene plačilne teorije. Posebno pozornost zasluži izvajanja o medsebojnem razmerju, ki vlada med višino plače in možnostjo zaposlitve.

OBNOVA SOCIALNEGA REDA

Po obravnavanju navedenih posamičnih socialnih problemov preide okrožnica k svojemu glavnemu predmetu, to je k vprašanju obnove socialnega reda (76—79). Duh individualizma in kapitalizma je družbo razkrojil. Pravi družabni red je porušen. Prepada v sodobni razredno razklani družbi naj premaga STANOVSKI DRUŽABNI RED (t. 81—87).

Kot dopolnilo navaja okrožnica, da svobodna tekma sil ne more služiti kot urejevalno načelo v gospodarstvu, temveč edinole socialna pravičnost, ki pa mora biti zasidrana v USTANOVAH narodnega in socialnega življenja (t. 88). Tukaj kakor na drugih mestih poudarja okrožnica odločilno važnost "socialne pravičnosti" in njene sestre "socialne ljubezni" za pravilno ureditev družbe.

O VELIKIH IZPREMEMBAH IZZA LEONA

Tretji glavni del okrožnice govori o izpremembah kapitalističnega gospodarstva (t. 101—110) in socializma (111—126) po letu 1891.

Od Leonovih časov so se izvršile v KAPITALISTIČNEM NAČINU GOSPODARSTVA VELIKE SPREMEMBE. Z bogastvom se kopiči strašna moč, gospodarsko samosilje in samodržstvo. To gospodarsko samosilje in razbrzdan pohlep po moči vodi do trojnega boja za oblast: Do boja za oblast v gospodarstvu samem; potem se bje hud boj za oblast nad državo, da bi se dje sile mogle porabiti za tekmo v gospodarstvu; končno se bje boj med državami samimi, ko narodi izrabljajo silo in politično moč za gospodarske koristi svojih

državljanov in prav tako skušajo s svojo gospodarsko silo in močjo reševati meddržavne spore.

Temu se pridružuje še silna škoda, ki je nastala iz nesrečnega zamešavanja poslov in nalog javne oblasti in gospodarstva. Posledica je nevredno ponižanje državnega dostojanstva. Država bi morala biti kot najvišja razsodnica vzvišena nad stranke, vsa v skrbi le za občo blaginjo in pravičnost, tako pa je postala sužnja, izročena in zaslužnjena pohlepu ljudi. Kar se pa tiče narodov in njih odnosov, je iz enega vira potekla dvojna struja: na eni strani nacionalizem ali tudi gospodarski imperializem, na drugi strani nič manj usodni in prekletja vredni denarni internacionalizem ali internacionalni imperializem, ki je povsod doma, kjer mu je dobro.

SOCIALIZEM se je razdelil v dve stranki. Ostrejšo strujo zastopa komunizem, ki v teoriji in praksi zasleduje brezobzirni razredni boj in odpravo zasebne lasti. Pri zasledovanju svojih ciljev se je razbrzdal do grozne krutosti in nečloveškosti. (O komunizmu posebno razpravlja okrožnica "Divini Redemptoris" od 19. marca 1937). Milejša struja, ki je

obdržala ime "socializem", ne uči nasilja in tudi razredni boj in odpravo zasebne lastnine, če ne odklanja, vsaj omiljuje in umešlja. Toda prezre bistveno: njegova zamisel družbe je popolnoma tuja krščanski resnici: misli, da je človeška družba ustanovljena zgolj za udobnost. Zaradi tega je tudi ta socializem le tostranski in nima v svojem družabnem življenju nobenega mesta za Boga. Tudi med zmernim socializmom in krščanstvom ni mogoča nobena izravnava.

ZAKLJUČEK

Na koncu (127—148) opozori papež na polglavitno zlo današnjega stanja: na kvar duš. "Socialne in gospodarske razmere naše dobe so za premmoge ljudi najhujša ovira, da ne morejo skrbeti za tisto eno, ki je potrebno, namreč za večno zveličanje." To daje papežu povod, da obstoječe zlo osvetli z moralne strani (132—135). Stalno zboljšanje razmer brez npravnega izboljšanja ni mogoče. Družbo in gospodarstvo je treba obnoviti v krščanskem duhu (136—137). Vladači mora pravičnost, a nad pravico stati ljubezen, ki je vez popolnosti (137).

DR. IVAN AHČIN

„DRUŽABNA PRAVDA“

KRATKA ZGODOVINA

Smer delavskemu in socialnemu gibanju po prvi svetovni vojni med Slovenci je dajala "Jugoslovanska strokovna zveza" kot prava organizacijska naslednica katoliških delavskih političnih društev, ki jih je bil dr. Janez Ev. Krek s svojimi sodelavci, ves prežinjen duha Leonove okrožnice, ustanovil že leta 1894 in kasneje. V trenju namenov, načinov in hotenj v samem NOTRANJEM taboru katoliške skupnosti nekako v razdobju 1919—1934/35 na eni, na drugi strani pa v silnem ZUNANJEM miselnem (idejnem) boju združenih materialističnih sil skrajnega levega brezverskega marksizma za vdor med katoliško zavedne slovenske ljudske množice v razdobju od leta 1935 do 1941, pa je krenila imenovana organizacija sprva bolj zmotoma kot hotoma, ob španski državljanski vojski pa že ZAVESTNO na napačno pot. Cerkvena oblast jo je obsodila.

"Jugoslovanski strokovni zvezi" se je tedaj zoperstavila nova krščanska delavska organizacija "Zveza združenih delavcev". Prav v to je bila postavljena, da ponese Leonovega in Pijevega, to je pravega katoliškega duha med slovenske delavske množice. V njenem mladostnem zaletu jo je prestregla druga svetovna vojna. Okupator jo je razpusil. A šla je v podtalno delovanje in se na ilegalnem običnem zboru prekrstila v "Slovensko delavsko zvezo". V Ljubljani je izdelala načrt za stanovsko preureditev Slovenije po smernicah okrožnice "Quadragesimo anno". (I. in II. ljubljanska izdaja). V Rimu so se odborniki in člani "Slovenske delavske zveze" zbrali okrog

svojega duhovnega vodje preč. župnika Andreja Križmana in obnovili njeno delovanje, hoteli zajeti v organizacijo članstvo iz italijanskih in avstrijskih slov. taborišč. Na novo so uredili načrt za stanovsko ureditev Slovenije (III., rimska izdaja) in začeli izdajati špirografiran 14-dnevnik "Družabna pravda", ki naj bi nadaljeval boj za pravično ureditev človeške družbe v smislu socialnega nauka sv. Cerkve, "BOJ ZA BOŽJO DEMOKRACIJO KRUHA", kot se danes ta boj že stereotipno imenuje.

Prišla pa je emigracija. Zato je odbor "Slovenske delavske zveze" sklenil, začasno prenehati s svojim delovanjem. Isti ljudje pa so jeseni leta 1947 v Bagnoliu pri Neaplju ustanovili "Sosesko Družabne pravde" z nalogo, da v novem svetu člane pravno usovrčuje in da širi med slovenskimi izseljenci socialni nauk Cerkve. Že v Argentini se je soseska, ki je bila prvotno omejena na manjši krog članov, izpremenila v organizacijo, ki ji je tukajšnja cerkvena oblast potrdila pravila. Od 1. januarja 1950 dalje izdaja organizacija "Družabna pravda" (Justicia Social) špirografiran mesečnik istega imena z naklado že 500 izvodov in zori v to, da bi se ob ugodnejših financah tiskal, ker je nujno potreben.

SMOTER "DRUŽABNE PRAVDE"

Organizacija "Družabna pravda" torej ni istovetna s slojno (razredno) "Slovensko delavsko zvezo", katere delovanje je za sedaj v počivanju in katere namen je predvsem bil, da bi ob svojem času uspešno dobojevala boj za ostvaritev stanovskega socialno-gospodarskega reda med Slovenci v smislu smernic

okrožnice "Quadragesimo anno". Je pa po njih, funkcionarjih ustanovljena MEDSLOJNA DELAVSKO-DELODAJALSKA (nerazredna), TOREJ KORPORACIJSKA ORGANIZACIJA z dvema čisto določenima smotroma:

- a) da pravno preraja svoje članstvo,
- b) da širi socialni nauk sv. Cerkve med Slovenci.

a) NRAVNI PREROD ČLANSTVA

Ne samo v obeh omenjenih socialnih okrožnicah, marveč ob najrazličnejših prilikah (navgori, sprejemi) poudarjajo sv. očetje, DA JE NI PRAVIČNE PREUREDTVE DRUŽBE BREZ PREPORODA ČLOVEKOVE NRAVI. Živimo v dobi tehnike, mehanizma, lažne propagande, nasilij, oboževanja nagote in zlatega teleta, v dobi skrajne snovnosti..., duhovne vrednote pa so skoroda povsem potisnjene ob stran tako, da se modernemu svetu nestvaren in že kar smešen zdi, kdor bi duha predpostavil snovnosti. Vsi smo nesrečni sinovi svoje nesrečne dobe in smo se v okolju, v katerem smo živel, rasti in delovali, nehoti nalezli duha izkoriščevanja, duha kulturnega boljše-vizma, napuha in upornosti svetni in cerkveni oblasti ter se često ne ločimo bistveno od ljudi onih struj, zoper katere se borimo. Kako bomo torej, taki kot smo, mogli uspešno pre-roditi človeško družbo, kako naj, takim kot smo, Bog blagoslovi delo in prizadevanje?! Zato je nujno potrebno, da se popolnoma vr-nemo k Bogu in k Njegovi postavi, predvsem mladina, ki še ni okužena v blatu življenja, zakaj LE ČISTI ROD BO VREDEN, da z me-čem nadangela Mihaela trešči Satana, lažnika in ubijavca od početka, nazaj v peklenko brezno.

b) ŠIRJENJE SOCIALNEGA NAUKA CERKVE

Nobeno drugo verstvo na svetu ni proti mi-selnim zmotam zadnjih 200 let zavzelo tako odločnih in jasnih stališč kot sv. katoliška Cerkve. Ta stališča je razglašala vernikom in vsemu svetu po okrožnicah. Ko omenjamo so-cialni okrožnici "Rerum novarum" in "Qua-dragesimo anno", naglašamo pač najvažnejši okrožnici o socialnem vprašanju, a so važne tudi druge, postavim "Divini Redemptoris" od 19. marca 1937 o obsodbi brezbožnega komu-nizma, mimo katere dejansko noben katoliški javni delavec danes iti ne more. Če bi se vsi katoličani ali vsaj večina katoličanov po na-čelih teh okrožnic v vsakdanjem ZASEBNEM IN JAVNEM življenju ravnala — v enem rodu je prenovljen ves svet in bi ljudske mno-žice v medsebojnem odnosu mogle živeti res bratovsko in sestrinsko, ker bi se vse soci-alno-gospodarsko življenje prepojilo z duhom pravičnosti in ljubezni in bi odpadlo razredno sovraštvo, "radi katerega ni ljubezni med sosedi".

Toda množice katoličanov drve za moder-nimi maliki: denar, ugodje, sebičnost, napuh itd., ne poznajo pa nauka Cerkve. Zato je nujno potrebno, da se organizirajo zavedni kato-liški laiki, katerih naloga je, zanesti med svo-je brate in sestre po veri pravega duha, po-znanje pravega socialnega nauka in priprav-

ljati tako poedince in katoliško skupnost za ugodno testo in kvas preporoditve sedanje človeške družbe. Zakaj ne delajmo si utvar: Milijonske mase delovnega ljudstva vseh slo-jev, ki danes, vkovane v eksistenčno odvisnost gospodarskega procesa tako kapitalističnega kot kolektivistično-komunističnega, ječe pod jarmom materializma, so, ki bodo dale bodo-čemu veku lice in obraz. Saj te mase trpe in si že le rešitve. Pokažimo jim jo! ZATO HOČE "DRUŽABNA PRAVDA" VSEM SLOVENCEM V BEGUNSTVU POSREDOVATI SOCIALNI NAUK CERKVE IN GA MED NJIMI RAZŠI-RITI TAKO, DA BOMO KOT SKUPNOST PO SILI RAZMER EMIGRIRANEGA NARODNE-GA DELA DOBRO VEDELI, KAJ NAM JE PO NALOGU CERKVE DELATI IN NARE-DITI V SOCIALNEM OZIRU. To pa je drugi smoter in namen "Družabne pravde".

POGLOBITEV SOCIALNEGA ČUTENJA IN MIŠLJENJA MED NAMI

Papeške okrožnice niso absolutno nezmot-ljive razglasitve verskih resnic "ex katedra", kot je n. pr. zadnja taka proglašitev od 1. no-vembra 1950 o Mariji in nebo vzeti, so pa "ka-ko da so nezmotljive" (quasi infalibilibs), ker so, časovno sicer omejene na gotovo razvojno dobo človeške družbe, tako natančno preštu-dirane, do kraja premišljene in s tako odgo-vornosti polno zavestjo narečene, da izklju-čujejo zmoto. One nas katoličane v vesti ve-žejo in smrtno grešimo, če se po njih ne rav-namo, jih omalovražujemo ali jim celo naspro-tujemo. To dejstvo je v uvodu okrožnice "Quadragesimo anno" izrecno in posebno pod-črtano. Slovenski politični begunec, ki se ne zmeni, kaj ga mati sv. Cerkve uči v social-nem pogledu, je mrtev od naše skupnosti, kajti on s Cerkvijo ne čuti in ker ne čuti, se brati z zmotami materializma, desnega in le-vega, in nima pravega pojma o važnih dog-a-janjih v boju nasprotujočih si idejnih sil, pra-vih in zmotnih.

Poleg tega smo mnogokrat sami nedosledni slabši. SPOZNAMO že še, kaj je prav in kaj napak. Ko pa je treba NAREDITI odločen korak od napačne smeri v pravo, tedaj okle-vamo in še naprej vztrajamo v objemu hudi-čevem ter je zato med nami dostikrat tako malo pravega socialnega duha in mišljenja, da se nam zde tako daleč oni časi, kot je pot od zemlje do sonca, ko se je moglo reči o kristjanih, da jih po tem spoznajo, ker je toliko ljubezni med njimi. Prečistiti se mo-ramo torej v sebi in se prevzgojiti v eno samo ljubečo družino, ki ima prave poglede na svet in šele taki bomo mogli vsaj z mlajšim rodom postati bakljonosci v temi modernih socialnih zmot.

DOMOVINA ČAKA

Ne vem, ali se kdaj vrnemo domov ali ne. Osebo pa v to vrnitev verujem. Duša vsa drhti v tej želji, srce pa mi pravi, da v tej veri ne bom varan. Doma pa je hušje kot mi-slimo. Ves katoliški tisk je bil uničen in ver-ski pouk onemogočen. Komunisti pa so domo-vino dobesedno poplavalili s svojo zmotno krivo-versko in brezbožno pisano besedo, Cerkev so oblatili kot sovražno napredka ljudskih mno.

žic. Kaj šele, da bi mladini kdo namignil, kako jasno pojme ima Cerkev o tem, kako naj bo urejena človeška družba, da bo najbolj prav. In glejte, v tako domovino se vrnemo revni na svetnih dobrinah in bomo morali znova, PRAV ZNOVA organizirati svoj tisk, šolstvo, vse, vse v dnevnem bojnem spopadu s svojimi nasprotniki, ki nas bodo še vedno blatili in gonili nazaj, odkoder smo se vrnili. KATOLIŠKO ZAVEDNI DEL PA BO KRITIČNO PREMOTRIL NAŠEGA DUHA IN NAŠO VNEMO. In če se slabši vrnemo kot smo šli in če se ne vrnemo notranje bogatejši kot smo šli, lastni somišljeniki nas bodo žalostili, in to bi bilo za nas hujše od begunstva samega in hujše kot vse krivice nasprotnikov. Zato moramo že tu v begunstvu priti na jasno v vseh važnih socialnih problemih in si že tu vzgojiti zadostno

števílo sposobnih ljudi, ki bodo doma takoj zoperstavili zmotam komunizma čisti nauk! Cerkev o socialnem vprašanju in nato kot apostoli šli med mladino in jo prepajali s temi nauki, da bo ves narod tedaj, kadar se bo oblikovalo novo gospodarsko življenje naroda, vedel, kje je njegovo pravo mesto. V tem pogledu ima "Družabna pravda" naravnost POSLANSTVO, da vzgoji že tu v begunstvu nesebične apostole za socialni preporod slovenskega naroda po nauku sv. Cerkve.

RAZUMNIŠTVO IN MLADINA JI JE V TEM OZIRU TAKO POTREBNA, DA JE TREBA PRIČETI KAR MOLITI ZA IZBRAN NARAŠČAJ. Naj Bog usliši naše molitve in blagoslovi naša nesebična stremiljenja.

FRANCE ŽUZEK

RIBIČI SMO, KI LJUDI LOVIMO

Te dni se bo slovenski izseljenski tisk oboževal z bis-rom katoliške literature — z delavskim romanom "Ribiči", ki v čudovito pravilni in popolni luči prikazuje, kako skušajo mladi katoliški delavci velikih industrijskih centrov prenesti rešilne ideje papeških okrožnic v dejansko življenje tovarne, delavca, nje, gove mladosti in njegove družine. — Iz te knjige, ki naj bi jo prebral vsak Slovenec, podajamo zaključno poglavje. Podaja nam ideologijo JOC-a, znamenite svetovne katoliške organizacije mladih delavcev, ki je tudi med Slovenci pognala krepke korenine, po zaslugi salezijanca dr. Mihelčiča.

"Moj sin, če hočeš služiti Gospodu, pripravi svojo dušo na preizkušnje... Zakaj zlato in srebro se preskušata v ognju, ljudje, ki so Bogu po volji, pa v ognju ponižanja." (Pridigar 9, 1)

Ta beseda je večno resnična.

Mladi delavec, če hočeš k nam v JOC, dobro premisli, kaj boš moral prevzeti.

Ako hočeš biti naš, pripravi se na najhujše. Bodi pripravljen na boje, na psovanje, na neuspeh, na porog in na obrekovanje. Saj nam je napovedano: "Zaradi mene vas bodo vse sovražili."

Ta napoved se je temeljito uresničila. V JOC ne vstopajo zaradi zabave, vesele tovarišije, lepega pobožnjakarstva in cenених nedeljskih zabav. Darujejo se mu, da zanj trpe, in če treba, tudi krvave.

Moj prijatelj Dhouthulst, ki zna vsako stvar po svoje povedati, včasih razlaga v študijskem krožku: "JOC ni vlak, s katerim bi se vozili z naglico 100 km na uro, pač pa je samokolnica, ki jo porivate naprej s svojimi rokami."

Prav ima. Predobro organiziran in upravljan JOC, ki bi se dozdeval, da kar sam teče naprej, da je treba le sesti vanj in se peljati, tak JOC bi okostenel. To bi ga pogubilo. JOC-u je treba težav, da more živeti. Zavedaj se, da se boj nadaljuje in da se mora vedno nadaljevati. Ne hodi k nam, če se tega plašiš.

Imel boš sovražnike. Najprej tiste, ki bi

jim rad pomagal. "Farček podrepnik", "rumenec", "fašist", "izdajalec delavskega razreda" ti bodo brusili v obraz prav tisti delavci, katere bi rad rešil pravne bede. Celo telesne udarce ti lahko prinese tvoje delo. Sprejmi pa vse to. Dobri stvari bo neskončno bolj koristilo, kakor če bi sam druge pretepal.

Potem so pa nasprotniki v lastni hiši. Katoličani ti očitajo: zaradi vaših študijskih krožkov je pri večernicah prazna cerkev; ni več mladine, ki bi oživljala že davno obstoječa farna društva. Naj govore. Ti si tisti, ki nosiš resnico drugim. Zaupaš svoji veri. Prepričan si, da ta vera še more osvojiti maso. Veruješ v Boga in verjameš v človeka. Preveč je današnjih katoličanov, ki se obregajo ob tvoje žosistovsko delovanje in nič več ne verjamejo v katoliško življenjsko silo. Okosteneli so in nad vsem dvomi. Imenujejo se "elita", množico prezirajo, zaklepajo se v cerkve in zakrknili so se v svojo sebičnost. Pravijo: "Za ljudmi tekati? Se ne spleča! Kar je izgubljeno, je izgubljeno!"

Pa vendar moramo do ljudi. Ko bi mi ne bil Dhouthulst pri 'Prix-Fixu' dal tistega vabilca, ko bi tovariš ne bil dve leti pod Siebelova vrata vtikal vabil, bi Siebel in jaz nikoli ne bila spet postala kristjana. Bržkone bi bila pri komunistih in se potegovala kdo ve za kaj.

Končno se bo še zmerom dobil kakšen delodajalec, ki te bo zmerjal, češ da si 'zakrknkan komunist', 'revolucionar' ali 'krščanski rdečkar'. Očitajo ti, češ da se ljudstvu laskaš, da uganjaš demagogijo, in sicer zato, ker se poteguješ za družine z mnogimi otroci in za poštene mezde, ki naj bi delavcu končno omogočile, da bo svojo družino pošteno preživil. In ker tudi ti sanjaš sanje papeža Pija XI.: "Ljudem omogočiti razvoj plemenitenega kulturnega življenja, kar je, če ga v pravi meri uživamo, ne samo neškodljivo, marveč celo koristno."

Revolucionar? Nikdar in nikoli! Revolucijo sem videl in doživljal. Skoro prisiljen sem bil sodelovati. Vem, kaj se to pravi. Vem, kaj bi morali trpeti, če bi bili naši gospodarji postali Beck in njegova tovarišja. Skušil sem, kaj lahko od mase pričakuješ in koliko ji

smeg zaupati. Na svoji koži sem okusil, kako lahko se maje sem in tja, kako čredna, kruta in strahopetna je. Doživljal sem, kako daleč se da voditi s surovimi in trapastimi grožnjami, z laskanjem in puhlicami, z zapeljivim namigovanjem na grabežljivost, sovraštvo, maščevanje, nesramnosti in celo umor. Včasih sem sam moral kloniti pred to maso. Dobrikati sem se ji moral, kakor se dobrikaš divjim zverem, da jih pomiriš. Maso bolje poznam kakor marsikdo drugi ter si glede nje ne delam nobenih utvar.

Pa moram vendarle dostaviti: med desetimi moškimi v tej masi vedno dobivaš koga, ki je še poštenega kova. Za take se moramo brigati. In ako bi bil le eden med stotimi ali celo med tisočimi, bi morali vse storiti. Vem, kako je bilo z menoj, z Dhouthulstom, Siebelom in Grehomom, da omenjam le te. Vedno se še spominjam, kaj smo prestali. Kako bridko nam je bilo, ko so nas tako prezirali, ko so nas kot 'sodrgo' zaničevali in nas puščali v nemar, kakor se pač v nemar pušča sodrga. Zmeraj se še spominjam tistih temnih ur, ko so se nam studili bogatini, delodajalci, naši mojstri, naši delavci, masa in tudi mi sami sebi. Saj smo takrat bili obsojeni, da se ali poživinimo ali pa gremo z revolucijo. Ker smo pa kakor po čudežu bili potegnjeni iz tega močvirja, moram zdaj vedno misliti na tiste, ki še tiče v njem. Mislim na stare znance, ki so bili vsaj toliko vredni ko jaz, in na tiste, ki so bili boljši ko jaz. Njim še ni udarila ura odrešitve. Za te ljudi se moramo potegovati, najsi bi jih bilo še tako malo. Zaradi njih se moramo žrtvovati in iti med maso.

Kadar pa bodo ti ljudje pridobljeni, tedaj boste pridobili tudi maso. Tem ljudem velika masa sledi na potu revolucije ali zdravega napredka; kajti razumejo male ljudi, ker na svoji koži okužajo isto gorje. In zaradi tega so v svojih srcih dovolj ogorčeni ter pravice lačni, da lahko z vso silo pobijajo sramoto naše civilizacije: brezposelnost, žensko delo v tovarnah, otroško potepuštvu ter nezdrava in temna stanovanja. V tej bedi nočejo več gledati svojih staršev, svojih žena, svojih otrok in samih sebe! Ta manjšina, ta clita vodi veliko maso.

Ko bi bil jaz delodajalčev sin, bi se bil pri Grouan-Vassortu lahko do mrtvega pretegnil, pa bi ne bil nič opravil. Tako pa so me poslušali, ker sem bil doma iz delavske družine in sam delavec, ker so vsi vedeli, da moram tudi jaz tako garati ko vsi drugi.

Ta premišljevanja človeka silijo, da veruje v JOC in da se z vsem srcem zanj zavzame. Le JOC še more one ljudi iztrgati revolucionarnim utvarom; samo JOC more tej ljudski eliti nuditi pravo hrano, primerne naloge in lepše cilje; samo JOC nas še lahko reši.

Tistim fantom, ki so pripravljeni priti in res kaj storiti, prinaša JOC nov življenjski smisel. In še več kot to, nudi jim, česar jim nobena stranka ne more nuditi. Neprestano jih vzpodbuja h krepitvi osebnega značaja in k notranjemu napredku. Prav noben zgolj politični ideal ne more rešiti mladine skušnjav modernega materializma. JOC pa ji velewa: "Najprej začnite pri sebi. Sami se najprej predrugačite!"

Samo kdor pozna pot kakega Dhouthulsta, kakega Siebela; kdor je doživel, kako je umrl Jean Greghan s častnim znakom na prsih; kdor je na žosistovskih zborovanjih v dvoranah ali na sportnih igriščih ali zunaj na polju sam bil priča, ko je desetisoče mladih delavcev z vriskom pozdravljalo nastop abbéja Cardijna*; kdor je slišal njihove klice, s katerimi so sprejeli svojega rešitelja, hvaležni mu, da so se mogli dvigniti — samo tak je razumel, kaj premore JOC.

Meni je JOC rešil mladost. Iztrgal me je pregrehi, skušnjavam, gnilobi. JOC me je naučil spoštovati žensko in pokazal mi je dolžnosti in radosti prave ljubezni. Njemu sem dolžan hvaležnosti za svojo zakonsko srečo. Zlasti sem hvaležen za pravi življenjski smisel. Življenje mi ni več kakšen služajnostni pripetljaj, kaka zanimiva dogodivščina, kratek sprehodič, ki ga hlastno užiješ, marveč mi je dragocen dar: čas svobode, ki nam je dan, da si nabereмо zaslužnja, da izpričamo svojo vrednost in nevednost, kadar nas zadevajo nesreče. JOC-u sem dolžan zahvalo, da morem danes živeti svoje krščanstvo, da zdaj razumem pomen besede:

"Vzemi svoj križ in hodi za menoj!"

Od življenja nisem pričakoval drugega ko boj, trud, izdajo, trpljenje, osamelost, sovraštvo, nehvaležnost, hinavščino in laž. Pa sem pri tem vselej mislil: "Mora tako biti." Isto je moral tudi Kristus prestati. Kristus ti je to napovedal: "Če te preganjajo, je dokaz, da si na pravi poti. Torej naprej!"

To me je storilo moža. Utrdil sem se, ne da bi bil otrdel in okostenel. Naučil sem se ljudi razumevati in jim sočutno odpustiti. Verujem, da more samo krščanstvo človeku dati tako moč, ne da bi mu ob tem zožilo srce.

Grozilo nam je zgrešeno življenje, brezkončna beda. JOC pa je iz tega ustvaril čudovit človek ne pa tehnični napredek. Brez gospodnim in padlim brodolomcem je pokazal veličasten in nezasiščano drzen cilj: Spet od mrtvih obujati ljudi, na katere je Kristus po nas položil svojo roko.

* ustanovitelj JOC-a.

13. MAJA VSI V LUJAN!

Marijanski kongres v začetku maja je pred nami, zato se nanj tudi resno pripravljamo. Poseben pripravljalni odbor za vse to skrbi. Proslaviti hočemo proglasitev dogme o Marijinem Vnebovstetju, obnoviti posvečenje njenemu Brezmadežnemu Srcu, zahvaliti se ji za vso skrb, ki jo je izkazala Slovincem v zgodovini, ter jo prositi varstva v naprej, vse z geslom: Marija, varuj nam dom in rod! — Središče kongresa bo romanje v Lujan 13. maja. Odhod posebnega vlaka iz Once je ob 7.15 zjutraj, s kolodvora v Lujanu bomo v sporodu odšli v cerkev k sv. maši, ki bo ob 9 s skupnim sv. obhajilom. nato bo pa marijansko zborovanje, skupno za vse. Le otroci bodo imeli posebno svojo prireditev! Popoldne bo zaključek z govorom, litanijami in procesijo po trgu pred baziliko! — Naj bi nas letošnje leto prišlo še več kakor druga leta. Več o vsem sproti poročajo slovenski tedniki.

"KDO BO OBTOŽIL CERKEV, DA SE PREMALO ZANIMA ZA SOCIALNO VPRAŠANJE?" Tako je vprašal Pij XII. v nagovoru španskemu delavstvu, ki se je v Madridu in po drugih mestih zbralo, da proslavi dvanajstletnico papeževanja sv. očeta. "Ne," je nadaljeval, "malokateremu drugemu vprašanju je Cerkev posvetila toliko časa in naporov. **BREZ NJE JE SOCIALNO VPRAŠANJE NEREŠLJIVO. VENDAR GA ONA SAMA NE MORE REŠITI,** ker potrebuje pri tem sodelovanja umskih, gospodarskih in tehničnih sil ter javnih oblasti. Kar so doslej socialne zakonodaje raznih držav dobrega sprejele, je na temelju načel, ki jih o tem uči sv. Cerkev. **VSE, KAR JE DOBREGA IN PRAVIČNEGA V DRUGIH SISTEMIH, JE ŽE V CERK. NAUKU."**

Po katoliškem svetu v izrednem svetem letu

1951

Nikoli ni Cerkev učila revolucije, vedno pa si je prizadevala, da bi bil na prvem mestu človek ne pa tehnični napredek. Brez gospodarskih razlik človeška družba ne bo nikoli, vendar je treba ustvariti stanje, v katerem bodo mogli vsi živeti. — Tako je nadaljeval sveti oče. (Glej zgoraj!)

Obsodil je boj med razredi, ki nikakor ne more doseči izboljšanja. Nasprotno, priti mora do sodelovanja med delodajalci in delavci. Pri tem si moramo izprositi božjo pomoč, kajti težave še nikdar niso bile tako velike.

Hudo ga lomijo tisti, ki očitajo Cerkev, da ni nič storila za ta svet in da tolaži le s pogledom v onostranstvo. Ni večje laži, kajti nihče ni v režitev social. vprašanja predložil programa, ki bi prekosil nauk Cerkev v popolnosti, varnosti in realizmu. Torej ima Cerkev vso pravico, da spodbuja ljudi in jih tolaži spominjajoč jih, da ima zemsko življenje smisel v večnem.

POLNOČNICA NA VELIKO SOBOTO

Po skoro 400 letih so se v Rimu na veliko soboto brale polnočne maše; najbolj slovesna pri sv. Janezu Lateranskem. Pri sv. Petru ni bilo polnočnice, pač pa je imel zjutraj kardinal Tedeschini slovesno pontifikalno mašo. Ob 11 je papež podelil apostolski blagoslov. Pozval je vernike, naj odpro srca duhovnemu veselju. Vsakoletna milost vstajenja mora dvigati duše k nebeškim stvarim, da bo pravica višja in ljubezen večja, da se vsi ljudje približajo Bogu in da si postanejo spet bratje in da bi prvi sad te prenovitve bil mir.

Sv. oče je prosil božjega blagoslova vsem, posebej beguncem in trpečim, predvsem pa vladajočim, da bi znali misliti misli miru, da bi pregnali vsako voljo po gospodovanju in nasilstvu in da bi vsi narodi mogli služiti Bogu z mirnim delom. Prav posebno je sv. oče priporočil božjemu blagoslovu vse, ki trpe za čast, svobodo in obrambo vere, saj to so bleščeči zgledi zvestobe Jezusu Kristusu.

Kljub dežju in mrzlemu vremenu se je zbrala na trgu sv. Petra velika množica in glasno pozdravljala papeža.

PAPEŽ NAJ BI PODPRL KOMUNISTE

Tudi na to so se spomnili. Joliot Curie, francoski fizik in predsednik rdečega "Svetovnega sveta za mir" je že konec januarja poslal v Vatikan pismo, v katerem trdi, da je njegov "Svetovni svet za mir" popolnoma soglasen z izjavami Pija XII. o grozotah, ki bi jih prinesla 3. svetovna vojna. Zategadelj, tako piše dalje, si usojajo borci za mir pozvati sv. očeta, naj z vsemi sredstvi, ki se mu zdé primerna, podpre predloge borcev za mir.

Vatikanski državni podtajnik msgr. Montini je odgovoril, da je papež vedno delal za mir, v čemer ga mnogi niso hoteli razumeti; potrjujejo pa njegovo stališče papeževe besede in dejanja.

"Svetovni svet za mir", ki nikoli noče odkrito pokazati svoje rdeče barve, je po navodilih iz Moskve gotovo hotel dobiti od papeža odgovor, ki bi ga komunisti lahko zloračili za gonjo proti njemu. A svet danes že toliko pozna položaj, da vé, kako vneto je papež na delu za pravičen mir. Ve pa tudi, da ni rdeči mir drugega kot vojska proti Bogu, svobodi in pravici. Prav taki manevri kot je ta poziv "Svetovnega sveta za mir" odkrivajo tudi najbolj počasnim pravo lice komunistične iskrenosti in dobre volje.

Celo Pariz, kjer je bilo od nekdaj mnogo počasnih, se je kmalu po tem poskusu poklonil papežu, kot branilcu in pospeševalcu ednosti človeštva. Pokrovitelj prireditve je bil msgr. Feltin, pariški nadškof, prisostvoval ji je tudi nuncij msgr. Roncalli. Med govorniki so posebno poslanci: minister Schuman, P. André, E. Michelet jasno prikazal uspehe Pija XII., njegovo razumnost in naprednost njegovih nauk.

POVABILO

Praški nadškof Beran "je bil povabljen, naj zapusti Prago po odločitvi upravnih oblasti. zaradi sovražnega razpoloženja proti ljudski demokraciji." Tako je 10. marca dejal praški radio. Za svojo sovražnost je moral plačati tudi globo. Istega dne je na mesto odstopivšega dr. Opatruja bil imenovan (kdo ga je

imenoval?) opat Stehlik za kapitularnega praškega vikarja.

Končno se je rdečim oblastnikom le zdel pravi trenutek, da pastirja češke preženo še iz ječe v nadškofijski palači. Že s svojo navzočnostjo je moral dajati preveč moči svojim zvestim. Stran tedaj s pastirjem, da bo rdeči volk laže opravil z ovci! Tako misli volk. Katoliški svet pa od sedaj še več moli za tiste, ki zaradi Kristusa preganjanje trpe. In volk bo moral spoznati, da so molitve močnejše od zob.

Po zadnjih vesteh v Glasniku Katoliške akcije čeških beguncev v Rimu so nadškofa internirali v nekem gradu na južnem češkem, ki je bil nekaj last grofov Schwarzenbergov. Isti vir poroča, da so v Zelivu postavili veliko koncentracijsko taborišče za duhovnike. Doslej so jih tja nagнали 255.

Med redovniki so še pred internacijo praškega nadškofa rdeči dosegli tele uspehe: 2.500 redovnikov in 1.500 redovnic so poza-

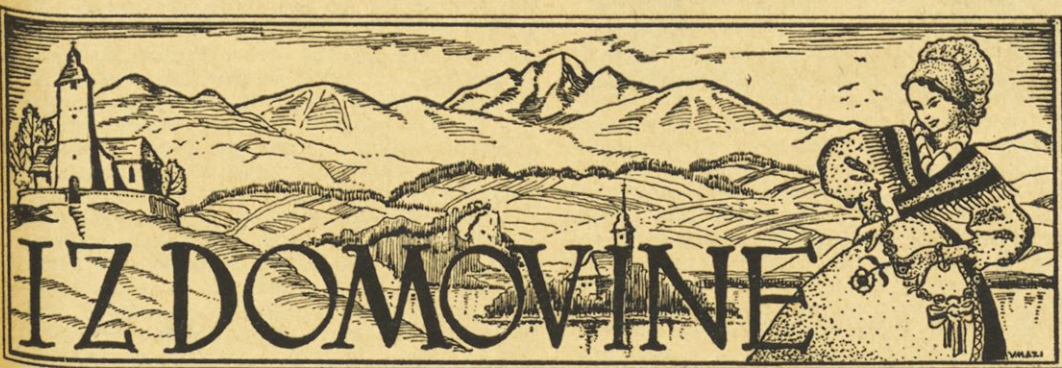
prli in odgnali, 600 novink pa so potaknili v "prostovoljne brigade". Nenehni glasovi vedo povedati tudi, da so bolnim redovnikom in redovnicam po bolnišnicah vcepili povzročitelje spolnih bolezni, da bodo pripravljeni za procese zaradi nemoralnosti.

TRIJE BLAŽENI

Dne 27. marca so pred sv. očetom prebrali odloke, ki proglašajo za blažene brata Frančiška Antona Fananija, frančiškana; sestro Marijo Viktorijo Terezijo Coudere, ustanoviteljico reda Device dvorane zadnje večerje, in sestro Placido Viel, vicesuperioro Ustanove krščanskih šol.

ZBOROVANJE FRANCOSKIH ŠKOFOV

se je začelo v ponedeljek 1. aprila. Udeležilo se ga je 21 nadškofov in 81 škofov. Zborovanju so bile predložene 3 razprave: vprašanje škofijskega tajništva in Katoliške akcije; vprašanje svobodnega pouka in vprašanje dušnega pastirstva za zakramente.

Birma v ljubljanski škofiji bo letos, razen v Ljubljani, še v leskovski, škofjeloški in radovljiski (desni breg Save) dekaniji.

Koncentracijsko taborišče za duhovnike. — Komunistična vlada Slovenije je odredila posebno koncentracijsko taborišče za duhovnike v Sloveniji. Nahaja se blizu Ljubljane. V njem je trenutno 56 duhovnikov, ki so zaposleni pri zidarskih delih. Vsako nedeljo imajo 4 ure časa, ki jih porabijo, da se razvrste pri darovanju sv. maše.

V ljubljanskem bogoslovju je sedaj 75 slušateljev. Trije so zaprti, trije pri vojakih. Največ novincev je iz štajerske.

Tito hoče ustanoviti samostojno "Macedonsko cerkev", kakor poroča Ameriški "Srbo-bran". Pravi, da je Tito 21. septembra poklical k sebi pravoslavnega patriarha in njegovega vikarja in jima je naročil, naj čim prej ustanovita avtonomno "Macedonsko pravoslavno cerkev". Isto je zahteval od pokojnega patriarha Gavrilu že preje moskovski patriarh, kar pa je Sveti Sinod srbske pravoslavne cerkve odločno odklonil. Tito hoče s tem doseči razkol v Srbski pravoslavni cerkvi in se opira na malo število "progresivne" pravoslavne duhovščine. Preganjanje protikomunistične pravoslavne duhovščine se nadaljuje; v zaporih je nad 300 pravosl. duhovnikov.

(Vzeto iz revije "Pregled", ki jo izdaja v USA Odbor za svobodno Evropo.)

Novi maša v Dolini pri Trstu. Po 85 letih so imeli v Dolini spet novo mašo, ki jo je daroval 8. decembra lanskega leta tamkajšnji rojak č. g. Marij Lavriha. G. novomašnik živi s starši v Argentini. Potovanje v domovino in novomašno slavlje so omogočili rojaki v Dolini. Po povratku v Argentino je bil nastavljen za kaplana v župniji sv. Martina pri Buenos Airesu.

Na Rakovniku je 19. februarja umrl salezijanec g. Jože Meže, eden izmed prvih slovenskih salezijancev in sodelavcev pri ustanovitvi velikega zavoda na Rakovniku.

Postna vabila slovenskih škofov. Ljubljanski apostolski administrator, škof A. Vovk v obširnem pismu govori o pravilnem razmerju do sveta in do Boga, ki je trden temelj in resnična tolažba življenja. S posebno toplo besedo poziva nato očete in gospodarje, matere in mladino, da naj predvsem z zgledom in življenjem po veri izpričajo svojo vero.

Apostolski administrator mariborske škofije, dr. M. Držičnik opozarja starše in njihove namestnike na veliko dolžnost krščanskega poučevanja in vzgajanja v družini. Kot posebno učinkovit in lahek pripomoček zlasti priporoča molitev rožnega venca.

Administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije, mons. M. Toroš je pa v svojem pismu zajeel zgodovino nadškofije ob njeni 200 letnici, s pozivom na duhovnike in vernike, naj se prizadevajo s primernimi sredstvi za duhovno obnovo škofije.

Kot priprava na velikonočne zakramente so se vršile v ljubljanskih cerkvah v postu duhovne vaje, in sicer v stolnici za dekleta, za može in fante, pri frančiškanih pa za dijaštvo, za žene in matere.

O življenju in delu slovenskih sinov in hčera sv. Vincencija v Jugoslaviji smo zvedeli zadnji čas sledeče:

V zaporu je še sedem gg. misijonarjev, potem ko so gg. Šmida in Žagarja predčasno izpustili in je g. Sedej odsedel svojo kazen, Gg. Čoutala in Žakelj sta bila preje zaprta v Mariboru, sedaj pa sta premeščena v Novo mesto. Ostali so na Žalah, kjer sedaj zunaj prizidarijih dela samo še g. Fidler, dočim g. Kambič večinoma riše, g. Sodja je bolničar, Trontelj in Rupnik pa sta v pisarni.

G. Žagar je kmalu po prihodu iz zapora že vodil večdnevne duhovne vaje za dekleta v ljubljanski stolnici. G. Zdravljč, ki stanuje pri frančiškanih v Ljubljani še z nekaterimi drugimi sobratii, bo imel letos biserno mašo, če jo bo dočakal. G. Tavčar s tremi brati oskrbuje cerkev Srca Jezusovega, kjer imajo vsi skupaj nad zakristijo dodeljeno bivšo kapelico za bivališče. V Grobljah ni nobenega duhovnika, pač pa nekaj bratov pomaga na kmetiji, ki so jo sedanji oskrbniki precej preuredili, zmodernizirali. V Ponikvah je g. Florian in še kdo. V Beogradu še delajo kot včasi. Več gospodov je po župnijah v Sloveniji.

Usmiljenke si žele nazaj v ljubljansko bolnišnico. Na jugu države je več sto usmiljenk po bolnišnicah in jih še žele; večinoma so še v svojih svetih oblekah. V Skoplju jih je 70, v Beogradu kakih 150, v Bitolju 22, itd. Nekaj zanje duhovno skrbi tudi g. Tumpej, ki je župnik dveh župnij na Kosovem polju: Uroševac in 70 km proti severu Kos. Mitrovico, kjer so bili nekaj časa šalezijanci. Stalno živi v Uroševcu, toda vsako nedeljo zjutraj najprej mašuje in pridiguje tu, potem v 70 km oddaljeni Kosovski Mitrovici, in končno zvečer še tretjič mašuje in pridiguje spet v Uroševcu. Gospodinji mu njegova rodna sestra, ki je že 31 let usmiljenka, in sedaj pomaga tamkajšnjemu ubogemu ljudstvu v boleznih kakor ve in zna; vsi namreč prihajajo v župnišče in jo imajo za najboljšega doktorja... Pa to ne le katoličani, ampak tudi pravoslavni in mohamedanci, ki tudi sicer hodijo radi v katoliško cerkev.

Obenem z g. dr. Žagarjem sta bila iz ljubljanskih zaporov po večletnem trpljenju izpuščena tudi gg. Mirko Bartol, župnik v Zgornji Šiški, in Vinko Zor, bivši ravnatelj Slovenske Prosvetne zveze. Oba sta zdrava in se veselita svobode.

V Ljubljani je umrl katoliški javni delavec in slovenski šolnik, ravnatelj Josip Osana,

vzorni družinski oče, ki je s svojo sedaj žalujočo soprogo vedno stal v prvih vrstah katoliškega javnega življenja, za katerega pa je znal vzgojiti in vanj pritegniti tudi svoje otroke, ki so vsi delovali v katoliških organizacijah. Od treh sinov, ki so danes v emigraciji, je eden duhovnik, drugi bo končal medicino, tretji pa je prof. Jože Osana, znani naš pianist, komponist in glasbeni pisatelj. Doma je osamljeni pokojnikovi gospej ostala le hčerka. — V domovini nam stebri, na katoliško smo upali zidati nje obnovo, padajo v večnost, zato je toliko važneje, da po njih vzorih raste in se oblikuje med nami novi rod katoliške inteligence. Naj pokojni ravnatelj Osana pri Bogu za to prosi!

MSGR. ANTON KORITNIK IN NJEGOVI SODELAVCI

Kdor je pred dvema desetletjema stopil v profesorsko obednico škofijskega zavoda v št. Vidu nad Ljubljano, je tam videl kakšnih 30 profesorjev in prefektov-vzgojiteljev. Na prvem mestu je sedel Anton Koritnik. Njemu nasproti velikodušno dobri Vojteh Hybašek, potrpežljivi profesor glasbe. Zraven njega svetniški, vedno ljubeznivi in uslužni profesor risanja Gašpar Porenta. Potem odlični profesor računstva msgr. dr. Ivan Knific, ki je med šolskim letom varčeval, da je mogel v počitnicah čim dalje po svetu. Natančni, skrbni Jožef Kržišnik, zemljepisec in zgodovinar, ki nikoli ni prazne rekel. V obleki in nastopu vedno vzorni dr. Anton Ratajce, na zunaj grča, v srcu pa zelo mehak, ki je slabiča v računstvu duhovito ošvrknul, na koncu leta pa izpustil. Skromni, prijazni Luka Arh, profesor klasičnih jezikov in marljivi gojitelj slovenščine. Zraven njega učeni slovničar dr. Anton Breznik, ponos šentvidske gimnazije, ki ji je bil pozneje ravnatelj; dali so mu čast prelata, a je do smrti ostal skromen, vedno domač in vedro vesel. Njegov prijatelj ekonom msgr. Alojzij Markež, podjetni gospodarstvenik, kakršnih je Slovenija malo imela. Jože Prešeren, profesor grščine in latinščine, dobričina iz novomeške okolice. Nekoliko bolj doli je sedel profesor zemljepisa in zgodovine dr. Francé Trdan, ki je mnogo znal in mnogo naučil, "dober ko duša", kakor pravijo njegovi ribniški rojaki. Nasproti njemu profesor in prevajalec klasičnih jezikov Franc Omérza, ki je za svoje študente in svoje rojake v Cerkljah na Dolenjskem vse razdal. Med tistimi, ki so še študirali za profesorje, je bil tudi Alojzij Strupi, močan ideolog, ki je pridno poprijel tudi pri KA.

Vsi ti so že legli v grob. Naj jim Bog tisočero poplača vse delo in ves trud za slovenski duhovniški in sploh katoliški inteligenčni naraščaj.

Kot zadnji izmed njih je letos umrl v starem ljubljanskem bogoslovju ravnatelj msgr. Anton Koritnik, kakor smo že poročali.

Pokojni ravnatelj je bil izvrsten profesor, ki je znal združevati strogost in dobroto in je zato imel velike učne in vzgojne uspehe. Svojim bivšim učencem je ostal za vselej is-

MED IZSELJENCI

ARGENTINA

1. Velikonočni prazniki med nami letošnje leto.

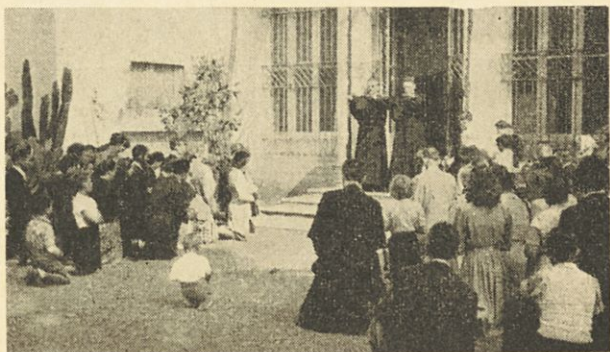
a) Pripravljali smo se na nje že ves post prav v duhu liturgije. Za začetek so bile, kakor smo poročali, duhovne vaje za fante in dekleta, potem pa v zadnjih tednih pred Veliko nočjo duhovne obnove po posameznih dušnopastirskih središčih, kjer se Slovenci zbirajo k nedeljski službi božji. Začeli so se v Floridi, kjer so imeli obnovo že za prvi petek v marcu; vodil jo je č. g. Košmerlj in pripravil duše za prejem zakramentov. Pridno so prišli poleg novih neseljencev tudi tisti, ki že dalj časa živijo v Argentini. — Drugod pa so bile duhovne obnove pred cvetno nedeljo z govori v četrtek, petek in soboto. Vse dni so imeli ljudje priliko za sv. spov. Govorili so v Ramos Mejia č. g. Orehar, v San Martinu č. g. svetnik škulj, ki je nadomestil g. Mernika, ki je zadnje dni zbolel, v Lanusu pa sta govorila gg. Hladnik in Klemenčič. — Z udeležbo pri duhovnih obnovah moramo biti zadovoljni, posebej še, ker je drugi dan močno motil dež. V San Justo so ljudje opravili spoved na cvetno nedeljo in na praznik sv. Jožefa, ko sta bila med njima čč. gg. Markič in Mernik. Prav tako je za soboto pred tiho nedeljo bilo spovedovanje za Slovence, ki živijo v Montegrande in okolici. Na cvetno nedeljo je bil zaključek duhovnih obnov s skupnim sv. obhajilom. Posebno lepo je bilo skupno obhajilo fantov in deklet pri sv. maši na Belgrano, ki so ga prejeli s posebnim namenom za svoje matere, katerih so se ta dan spominjali. Kakor za Brezmadežno prav tako se je ta dan zbralo veliko mladine ob obhajilni mizi. Maševal jim je č. g. Stanko Skvarča, ki se je prav te dni vračal s svojih počitnic s severa. Najlepši je bil pogled pri sv. obhajilu, ko se je vsa množica dvignila in šla proti oltarju. Med mašo je bilo mogočno ljudsko petje. — Po sv. maši so fantje imeli še zborovanje v zavodski dvorani v čast sv. Jožefu, kakor so sklenili v Lujanu. — Še celo na praznik sv. Jožefa je bilo sorazmerno veliko ljudi pri slovenskih mašah. Čeprav tukaj v obratih teh praznikov ne praznujejo tako strogo, Slovenci v veliki večini praznujejo. — Za veliki teden so imeli posebne pobožnosti Slovenci le v Lanusu za ljudi tistega kraja in na Belgrano za vse druge. V Lanusu so imeli sv. uro na veliki četrtek, ko so že nekaj ur prej skupno molili sv. Rejnje Telo. Pridigal je č. g. Klemen-

kren prijatelj. Kot ravnatelj je skrbel, da je škofijska gimnazija ostala in slovela tudi v letih, ko ji šolska zakonodaja ni bila naklonjena. Ko je v št. Vidu doslužil svoja leta, je bil dve leti ravnatelj ljubljanskega Marijanšča. Potem je živel zasebno, a se nikjer ni mogel vdomačiti razen v tako dragi mu škofijskem zavodu, kjer je tri desetletja učil in vzgajal, skrbel in vodil. Po srcu je bil zelo blag. Naj mu Bog vse obilno povrne!

čič. Pobožnost so imeli tudi na veliki petek zvečer, ko je govoril č. g. Hladnik. — Na Belgrano je bila pobožnost na veliki petek v napolnjeni salezijanski cerkvi. Najprej je bil sv. križev pot, nato je imel govor za veliki petek č. g. svetnik Košmerlj, katerega so mnogi topot prvič slišali. Po pridigi pa je še pevski zbor "Gallus" pel slovenski pasijon. Mnogo ljudi je ta dan in še na veliko soboto v t. j. cerkvi opravilo sv. spoved.

b) Praznovanje Velike noči pa morda doslej še ni bilo nobeno leto tako veličastno kakor letošnje. — Na veliko soboto dopoldne so že odšli slovenski dušni pastirji po okrajih, kjer živijo Slovenci, blagoslavljal velikonočna jedila. Razdeljeni v okrožja: mesto, Ramos Mejia, San Martin, Florida in Lanus so po posameznih skupnih naseljih po hišah opravili blagoslov. Domačini in drugozemci so se čudili tem lepim običajem, ki jih sami ne poznajo. Marsikdo izmed duhovnikov je naredil podobno, če ne morda še večjo pot kakor doma od fare po podružničnih vaseh. Razlika je bila v tem, da so se doma vozili s konji, tukaj pa s kolektivi in tramvaji. — Posebno lepa je bila procesija Vstaj nja. Že kmalu po peti

uri so pristopili duhovniki in začeli v salezijski cerkvi na Belgrano peti latinske jutranjice za Veliko noč. V tem času so se zbrali ljudje. Po zapeti Aleluji v cerkvi se je razvila procesija, ki jo je vodil č. g. Orehar ob asistenci številne slovenske duhovščine in bogoslovcev. Sprevod je začel križ, za katerim so drobili otroci, za njimi so se ob banderu Marije Pomagaj uvrstili moški. Posebno lepoto so dale procesiji narodne nože, ki so letos prvič nastopile pri procesiji v Argentini. Fantje in dekleta so veliko žrtvovali, da so si jih mogli oskrbeti, pa se spleča, saj nas vse to koristno spominja na dom, z vsem, kar je imel lepega in na kar tudi v tujini ne smemo pozabiti. Pevski zbor "Gallus", ki tako zvesto in požrtvovalno poje že vsa leta pri mestni službi božji, je pel med procesijo velikonočne pesmi. Kar velika skupina ministrantov in gojencev zavoda na Paternalu, je šla pred nebom na čelu s kipom vstalega Kristusa, ki je letos bil narejen prav posebej za procesijo in sedaj v tukajšnji cerkvi čaka Vnebohoda. (Izdela ga je g. Jože Žirovnik.) Pod nebom je spremljala duhovščina Najsvetejše, ki je morda tudi še nobeno leto ni bilo toliko. Za nebom pa je stopal odbor Društva Slovencev s predsednikom g. Staretom na čelu ter članstvo Slov. kat. akad. starejinstva s predsednikom g. ravn. Prijateljem. Zaključile so procesijo žene in dekleta. Ljudi je bilo toliko, da še nobeno leto ne, saj so samo moških naštelih do 900, tako da je bilo skoraj kakih 1500 ljudi. Bilo je veliko tudi prejšnjih naseljencev, ki že dolga leta niso mogli tako praznovati Velike noči.

2. Nove maše. Prav za Veliko noč smo dobili štiri slovenske novomašnike, kakor smo poročali že v zadnji številki. Posvečeni na praznik sv. Jožefa v San Luisu, so v velikem tednu pohiteli med svoje rojake po posameznih krajih, da opravijo svoje nove maše po

slovensko. Prav pristrčno so sprejeli Slovenci v Sanatoriju v Ramos Mejia gg. Grilca in Ogrina, v Mendoza pa g. Kukavico. Na veliko nedeljo so imeli nove maše kar trije. Vsaka izmed njih je imela svojo lepoto.

Ona na Belgrano, ki jo je imel č. g. Ogrin, je bila umerjena bolj po mestno, omejena samo na cerkev, ki so jo fantje in dekleta lepo okrasili že ob vhodu, kjer so v nedeljo dopoldne novomašnika sprejeli, nakar mu je mala deklica dala križ. Nato je bil vhod v cerkev, kjer se je začelo sv. opravilo. Pridigal je novomašnikov brat g. Janez, ki je lansko leto imel med nami v isti cerkvi novo mašo. Pri maši so asistirali sami Ljubljancani gg. dr. Lenček Ignacij in njegov brat Lado Lenček CM in bogoslovci Branko Rozman, Makovec in Himmelreich. Latinsko mašo je pel "Gallus". Ljudi je prišlo veliko.

V Ramos Mejia je pel novo mašo g. Grile Jan. z. Pripravili so mu tako, kakor so znali pripraviti pri nas doma na velikih farah. Župnika leži že v premostju in se dá tudi na zunanaj pripraviti več pristrčnosti. Fantje in dekleta so napletli okrog 100 m vencev za slovesnost, tako da jih je bilo še za Belgrano. Tudi ljudi se je zbralo tako število, da jih Ramos Slovencev še ni videl. Pridigal mu je dolenski rojak č. g. Jurak, ki kaplanuje v Chivilcoyu. Asistirala sta mu še čč. gg. Mernik in bogoslovec Povše. Pel je cerkveni zbor iz Ramos Mejia prav pristrčno! Lepo je na začetku slovesnosti s prižnice v cerkvi pozdravil novomašnika in vse Slovence domači g. župnik De Nicolay ter jih postavil rojakom za zgled. Po končani slovesnosti v cerkvi so imeli lepo slavlje v župni dvorani, popoldne po litanijah, ki sta jih imela oba novomašnika Ogrin in Grile, so se jim pridružili gostje iz mesta ter oba pevska zbora, "Gallus" in iz Ramos Mejia. Tudi pri litanijah je bilo še veliko ljudi.

Prav isto nedeljo je imel č. g. Kukavica novo mašo v Mendoza. Tako je bilo, kakor znajo narediti spet samo v Mendoza. Ljudi veliko, ker je vsak želel priti na novo mašo. Novomašni govor je imel prof. dr. Žakelj iz San Luisa. Sestre frančižkanke so pele latinsko mašo. Popoldne pa so se zbrali domačega vsi Slovenci na Bajdovem vrtu, da se tudi na zunanaj poveselijo z novomašnikom, ki ni imel ob sebi razen enega brata nikogar domačih, ker živijo v daljnem Ecuadorju. Prav pri Slovincih v Mendoza moramo občudovati lepo navezanost na cerkev.

Zaključil je pa novomašne slovesnosti č. g. Zupančič z novo mašo, ki jo je pel na Floridi na Belo nedeljo. Spet je bila polna cerkev rojakov, ker je bila edina nova maša ta dan. Florida je kraj cvetja, kakor pove ime. Poznalo se je to v bogato okrašeni cerkvi, ki je prav sedaj bila v notranjosti urejena in za to priliko posebej okrašena. Tudi njega je spremljal kot presbiter asistens domači župnik č. g. Roman, ki ga je v cerkvi lepo pozdravil. Slovenski novomašni govor je imel č. g. Košmerlj, asistirali so pa še čč. gg. Avguštin, tamošnji kaplan, in novomašni drug bogoslovec Jule Čuk. Pel je pevski zbor iz San Martina. Kakor v Ramos Mejia, na Belgrano, prav tako so tudi na Floridi poživile

slovesnost narodne noče. Še popoldne za litnije se je zbralo dosti ljudi, ki so hoteli z novomažnikom počastiti Boga in Marijo. Naj bodo tudi v tujini nove maše prilika, da ljudstvo duhovnika malo bolj spozna v njegovi vlogi ter počasti njegovo poslanstvo. Prav tako naj novomažne slovesnosti zbudijo nove, tudi nam tako potrebne poklice.

3. Materinsko proslavo so priredili fantje in dekleta letos skupno z najmlajšimi. Popoldne so imeli skupno sv. obhajilo na Belgrano, popoldne pa slavnostno akademijo v veliki dvorani "La Salle" pri žolskih bratih. Polna je bila dvorana mater, očetov ter mladine, ko je po pozdravu pomenljivo govoril o delu in vrednosti slovenske matere g. Avgust Horvat. Otroci so nam pokazali več prizorov, posebno točko z igrokazom so imeli fantje, dekleta pa petje in recitacijo ter nezadnje lepo sliko: Pozdrav materi, v slovenskih narodnih nošah, v katerih so prvi nastopile. Zaslužijo naše matere tako prireditve, saj je to edina zunanja prilika, kjer je mogoče pokazati skupno hvaležnost otrok materam. Hvaležni smo fantom in dekletom, da so pripravili ta dan. Ker je 25. marec padel na Veliko nedeljo, so imeli proslavo že na cvetno nedeljo, kar pa ni motilo zbranih velikega tedna, nasprotno, marsikoga je prav to približalo Gospodu.

4. Stalno službo božjo imajo sedaj Slovenci tudi v San Justo. Potrebna je bila, saj jih veliko že tam v okolici živi, mnogi pa si hiše že pripravljajo. Redno se je začela 11. marca. Službo božjo, ki je vsako nedeljo ob pol 9 v tamojnji župni cerkvi, opravlja č. g. salezijanec Mernik, ki tja prihaja iz Don Boscovega zavoda, kamor je bil premeščen koncem januarja. Velika je udeležba ljudi in Bog daj, da bi vedno bolj napredovala. — S to službo božjo imamo vsako nedeljo že na 5 krajih redno službo božjo za Slovence: Belgrano, Ramos, San Martin, Lanus, San Justo.

5. Gospod župnik Gregor Mali je Abrahama videl. Menda ga poznajo že kar vsi novonaseljenci v Argentini, zlasti pa imajo neizbrisen spomin nanj rojaki, ki so prišli iz Ko-

roškega. Prav je tako. Saj to tudi zasluži! Vse svoje delo kot duhovnik je posvetil skrbi za blagor ljudi. Pozabil je večkrat na svoje zdravje in se odpovedal udobnostim, da bi čimveč ljudem pomagal. Doma pod Kamniškimi planinami v župniji Sela pri Kamniku je študiral v Ljubljani ljudsko šolo v Marijanšču, nato klasično gimnazijo ter bogoslovje. Malo je imel službenih mest: Žužemberk, Vrhnika in nazadnje Ajdovec, kjer je župnikoval. Doživel je lepe ure podeželskega župnika med preprostimi, a zelo vernimi župljani, prav tako je pa doživel gotovo tudi svoje najstrašnejše duhovniške trenutke, ko je moral gledati, kako mu gori župna cerkev z Najsvetejšim, katerega ne more rešiti. To je pustilo v njem neizbrisen sled bolečine. Bil je vedno duhovnik, dušni pastir, kamorkoli je prišel. Verniki ga zelo cenijo kot pridigarja in spovednika. In kdo bo preštel njegove govore, ki jih je ob raznih prilikah imel, od duhovnih vaj, do obnov. Krono temu je menda postavil v begunskih taboriščih v tujini, kjer bo zlasti versko življenje v Peggezu stalno povezano z imenom župnika g. Malija. Mnogo je storil za organizacije, katerim se posvečuje in katere se morajo njemu osebno marsikaj zahvaliti, da je znal mladega človeka pridobiti za delo in ga v navdušenju ohraniti. Če omenimo še njegovo vestno pisanje verskih člankov ter pesniško delo, smo samo omenili nekatere glavne poteze g. Gregorija, kakor mu rečejo duhovniki, katerim je vesten duhovni voditelj s svojimi duhovnimi mislimi na skupnih sestankih! — Jubilant je sotrudnik "Duhovnega življenja" in od vsega početka po preuredbi požrtvovalen član konzorcija. Ko mu častitamo k življenjskemu prazniku, se mu zahvalimo za vse delo in prosimo Boga blagoslova še za bodočo njegovo življenjsko pot.

"La Vida Espiritual" — Duhovno življenje" je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — **Uredništvo in uprava:** Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — **Naročnina:** Za Argentino 40 pesov; za inozemstvo: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 čilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šillingov

CORREO
ARGENTINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

VSEM, KI SO DOSLEJ PORAVNALI NAROČNINO: ISKRENI BOG POVRNI!

IZ VSEBINE MAJSKE ŠTEVILKE — ČLANKI —
Škof Gregorij Rožman: "Otrok, zakaj si nama to storil"; "Pridi, Sveti Duh" — Košmerlj: Kraljici Slovencev — Mali: Marija, spremljevalka izseljencev — A. P.: Razlaga slike Marije Pomagač — Dr. Hanželič: Kazen kot sredstvo vzgoje; Vzgoja v po-
edinih dobah otrokovega življenja — Religión — L. L. C. M.: "Vrednote" — Dr. Odar: Katoliška načela o življenju na zemlji — Dr. Ahčin: "Rerum novarum" in "Quadragesimo anno" — Žužek: "Družabna pravda" — "Ribiči smo, ki ljudi lovimo" —
ČRTICE — Zemlak: V jutru Markovega dne — PESMI — Mali: Marija nas vabi — Budnik: Sve-
temu Mihaelu — PO KATOLIŠKEM SVETU — V DOMOVINI — MED IZSELJENCI — KATOLIŠKI MISIJONI — Dr. Janež: V čaotungu je spet bolje — L. L. C. M.: Misijonski dan bolnikov — O. Po-
deržaj: Kakšna je cerkev v Khariju; Iz bengalske zgodovine — Kopač: Zgodba o Judežu in 30 srebr-
nikih — Janko: Oče Velikih jezer — Za Baragov dijaški dom v Trstu — Dr. Fr. Gn.: Baragova svest-
tost — Kešpret-Chandi: Dve pismi misijonskemu odseku — Kešpret: Mati božja nas je obiskala —
Majcen: Kako je v Kunmingu — BOŽJE STEZICE

K SLIKAM — Na str. 309: Nova maša č. g. Ogrina; sprejem novomašnikov v Ramos Mejia — Str. 310: Velikonočna procesija v Buenos Airesu; blagoslov jedil — Str. 311: Narodne nože v procesiji; pri-
skupni novomašni popoldanski slovesnosti v R. Mejia

NA OVITKU — Prva stran: Brezjanska Marija v lujanski baziliki; kozolci; romarska cerkev sv. Andraža na Koroškem, kjer je škof Slomšek v začetku škofoval — Zadnja stran: Naši otročiči na mate-
rinski proslavi v B. A.; brat govori bratu-novomašniku; dekliški nastop na materinski proslavi Vse fotografije procesije in nove maše so delo foto-
grafa Lojzeta Erjavca; binkoštno vinjeto je nasli-
kala Bara Remčeva, vinjeto "Kraljici Slovencev" in
"Za krščanski družabni red" g. arh. Vladimir Mazi;
portreta papežev Leona XIII. in Pija XI. Stane
Snoj, ki riše tudi "Božje stezice"

